

MUSEENE I
SØR-TRØNDELAG

NYTT MUSEUM FOR KUNST OG FORM I TRONDHEIM

Visjon | Scenarier | Tomteanalyser

*Denne rapporten er utarbeidet av
Dyrvik Arkitekter og Christian Pagh
i samarbeid med MiST.*

DESEMBER 2021

***Dyrvik Arkitekter AS** er et arkitektur- og urbanismekontor lokalisert i Oslo. Kontorets arbeid dekker et bredt arkitektfaglig spekter, fra kulturbygg, kontorbygg og store boligprosjekter til mulighetsstudier, byutvikling og planoppgaver. Porteføljen omfatter utredninger, mulighetsstudier, programmering, prosjektering og oppfølging.*

***Christian Pagh** er spesialist i kulturorientert by- og stedsutvikling med særlig erfaring med utvikling av kulturinstitusjoner. Christian er tidligere partner i Urgent.Agency og nå direktør for Oslo arkitekturtriennale.*

**DYRVIK
ARKITEKTER**

CHRISTIAN PAGH AS

INNHOOLD

INNLEDNING

- Forord
- Prosess
- Sammendrag

BAKGRUNN

- Langsiktig museumsutvikling
- Dagens bygg - begrensninger
- Museenes samfunnsoppdrag
- Om Trondheim kunstmuseum og Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum

NYTT NORDENFJELDSKE

- Visjonen
- Hvorfor et nytt museum?
- Muligheter i det nye museet
- Bred involvering - i dag og framover
- Med Hannah Ryggen som forbilde - Trondheim i verden
- Rom- og funksjonsprogram
- Kostnader og finansieringsløsninger
- Bærekraft

TRE SCENARIER

- Om scenariene
- Dora II
- Leutenhaven
- Utvidelse ved Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum og Rådhuset

VEDLEGG

1. Tomteanalyse
2. Utdypende studier av 0+ alternativet
3. Kostnader og finansieringsløsninger
4. Politiske vedtak
5. Detaljert romprogram
6. MiST og stiftelsenes vedtekter
7. Beskrivelse av bygg og samlinger

Innledning

FORORD

Trondheim Formannskap vedtok 3. desember 2019 å utrede fem tomtealternativ for et fremtidig «Museum for kunst og design». Oppdraget ble gitt til Museene i Sør-Trøndelag (MiST). Vedtaket gjaldt følgende alternativ:

- » 1: Dora II
- » 2: Leutenhaventomta
- » 3: Linjegodstomta på Nyhavna
- » 4: Ladejarlen videregående skole
- » 5: 0+-alternativ med utgangspunkt i eksisterende bygninger

MiST sender med dette over utredningen visjon, scenarier og tomteanalyser for «Nordenfjeldske- museum for kunst og form, Trondheim» (arbeidstittel) for videre behandling.

Allerede i 2006 vedtok Trondheim Bystyre og Sør-Trøndelag fylkesting begge enstemmig «Strategisk museumsplan for Sør-Trøndelag». Følgende hovedmål fram mot 2014 ble formulert:

«Bygninger og anlegg. Innen 2014 skal en ha gjennomført utbyggingen av ABM-senteret i Dora, kunsthall, felles formidlingsarena for ABM-området, opplevelsessenter for pop og rock, Ægir-Norsk havbruksmuseum, et samlet kunstmuseum i Trondheim i et nytt museum for kunst og design, båthall ved Museet Kystens arv, Verdensarvsenter og bygningsvernenter på Røros og utbyggingen av Ringve museum.»

Siden den gang er behovet for et nytt museum bekreftet i flere politiske vedtak både lokalt og regionalt- se vedlegg 4.

MiST påviser behov og peker på hvilke muligheter et nytt museum kan gi Trondheim som by, Trøndelag som region og Norge som nasjon. Både museenes egne samlinger

og ønsket om innlån av internasjonale verk og utstillinger, krever andre og større lokaler, som kan oppfylle gjeldende krav til sikkerhet, klima og belysning m.m., enn dagens to bygg kan levere. MiST har ambisiøse planer om i enda større grad å innfri Stortingets forventninger til museenes samfunnsmandat som sentrale aktører for demokrati og frie ytringer også på billedkunst, kunsthåndverk- og designfeltet.

Saken er ytterligere aktualisert rent bygningsmessig siden behandlingene både i 2006 og 2015:

Nordenfjeldske Kunstindustrimuseums bygg i Munkegata er stengt fra 1.2.2021 som følge av en tilstandsrapport som viser betydelige bygningsmessige mangler.

» Trondheim kunstmuseums bygg ble i Museumsstrategien fra Sør-Trøndelag fylke 2015-2018 beskrevet slik: «Bygningen har et betydelig behov for rehabilitering og det er i den forbindelse utarbeidet en tilstandsrapport. Lokalene er generelt for små og de er heller ikke tilpasset visning av nyere kunstformer.» På tross av en del oppgraderinger og løpende vedlikehold fra MiST sin side fremstår bygningen i dag med betydelige mangler.

Disse forhold viser at denne prosessen handler om langt mer enn oppgradering av eksisterende bygg. Dagens bygg vil uansett framtidig bruk bli stående som de flotte arkitektoniske landemerker de er for Trondheim.

Det er MiST sin ambisjon å åpne et nytt og styrket «Nordenfjeldske – museum for kunst og form» senest i 2030. MiST ber med dette om en beslutning mht. tomtevalg slik at den videre prosessen kan intensiveres med tanke på en løsning både mht. konkrete løsninger og finansiering.

Arbeidstittelen *Nordenfjeldske* er en særegen titulering av det geografiske området nord for Dovre. At det ene av de to museene har dette i sitt navn i dag, gjør det relevant å ta med inn i fremtiden - men det vil da romme begge museenes kunstfelt og samlinger.

PROSESS

Som følge av Trondheim Formannskap sitt vedtak om å gi MiST oppdraget å utrede fem tomtealternativ for et fremtidig museum for kunst og design, har flere aktører vært invitert inn i prosessen.

Etter en anbudsrunde om prosjektledelse, inngikk MiST i november 2020 kontrakt med Urgent.Agency v. Christian Pagh og Dyrvik Arkitekter som eksterne konsulenter. Tomtevalgprosessen skulle ende opp i en foreliggende sluttrapport og innstilling til tomtevalg, innen 1. desember 2021. MiST er prosjekteier. I den sammenheng etablerte MiST en intern styringsgruppe.

Prosessen har hatt fokus på hva et nytt museum kan bli, ikke på museenes interne organisering og evt. sammenslåing.

MiST etablerte tidlig i 2020 en ressursgruppe for forankring av arbeidet bestående av styrelederne for Stiftelsen Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum og stiftelsen Trondheim kunstmuseum, Trondheim kommune og Trøndelag fylkeskommune- begge på administrativt nivå.

Det er foretatt en rekke intervju med representanter for et nasjonalt kunst-, design- og kulturperspektiv, ulike «Trondheims-stemmer» innenfor academia, formidling og entreprenørskap, samt utøvende kunstnere og kunsthåndverkere.

Der er dessuten avholdt:

- » Møter med **Norske Kunsthåndverkere Midt-Norge**
- » Møter med **stiftelsesstyrene** (Stiftelsen Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum og Stiftelsen Trondheim kunstmuseum)
- » Møter med politisk og administrativt nivå i **Trondheim kommune**, herunder formannskapet og KIF-komiteen, samt kommunedirektør/kulturdirektør/stab, byantikvar, byplan, eierskapsenheten
- » Møter med politisk og administrativt nivå i **Trøndelag fylkeskommune**, herunder hovedutvalg for kultur, fylkesdirektør for kultur og folkehelse/fagansatte, representanter for kulturminneseksjonen og seksjon eiendom
- » Møter med **Riksantikvaren**
- » Møte med **Trøndelag Teater**
- » Møter med **Trondheim Havn** og **Nyhavna Utvikling, samt interessenter** på DORA II
- » Møte med **KLP**- festeholder på Leutenhaven
- » **Eiermøter i MiST**

Ulike workshops er avholdt med representanter for: NTNU (fakultet for arkitektur og design, Kunstakademiet i Trondheim, lærerutdanningen), Dronning Mauds Minne Høgskole, samt ansatte ved de to museene

Orientering om arbeidet er gitt til **Kulturdepartementet** (administrativt nivå) og **Kulturrådet** (investeringssøknad sendt i desember 2020)

Presentasjon og debatt i medlemsmøte i **Trondhjems Arkitektforening** og **Norske Kunsthåndverkere Midt-Norge**

Museumsnettverket **Museum Why** - Internasjonalt nettverk for nordiske museer i endring bestående av Kiasma (Helsinki), Malmø kunstmuseum, Kunsten som forum forskningscenter (Danmark) og Trondheim kunstmuseum har inspirert innholdsutviklingen.

Ulike **befaringer** av alle tomtealternativer og spesielt de tre gjenstående alternativene er gjennomført.

I april 2021 ble de to alternativene Linjegodstomta og Ladejarlen vurdert som lite aktuelle. Dette ble kommunisert til Trondheim kommune og de to museumsstiftelsene samt media. Begrunnelse er beskrevet i tomteanalysen.

SAMMENDRAG

INNHold OG OPPBYGNING

Denne utredningen består av følgende:

I kapitlet **Bakgrunn introduseres de faglige og bygningsmessige utgangspunkt** for et nytt, samlet museum for kunst og design i Trondheim. Her redegjøres det for viktigheten av å skape en langsiktig løsning for museene og for museenes viktige samfunnsoppdrag. Videre presenteres de to museenes historiske bakgrunn, oppdrag, samlinger og bygningsmessige forhold.

I kapitlet **Nytt Nordenfjeldske presenteres visjonen om å skape et enestående museum** som involverer, engasjerer og utfordrer fremtidens publikum med basis i museenes sterke samlinger. Her beskrives mulighetene i det nye museet for å bli en viktig arena for kunstnerisk utforskning, en pådriver for samfunnsengasjement og et verksted for kreativt medborgerskap.

Videre beskrives et **romprogram**, som viser **hvilke behov museet har og hvilke opplevelser** et fremtidig publikum kan forvente seg. Her fremheves det at museet trenger større, sammenhengende rom. Det skal være plass til at besøkende kan møtes og delta i åpne publikumsområder og sanse og lære i tidssvarende utstillingsrom.

I avsnittet **kostnader og finansiering** beskrives ulike **referanseprosjekter som grunnlag for kostnadsberegning** samt ulike finansieringsmuligheter.

Deretter følger vurdering av ulike forhold knyttet til **bærekraft i utviklingen** av et nytt museum.

Kapitlet **Scenarier viser tre ulike retninger for et fremtidig museum**. Scenariene tar utgangspunkt i gjennomført tomteanalyse, som følger i vedlegg 1.

Et scenarie er en beskrivelse av en tenkt framtidig situasjon og er dermed ikke ment å betraktes som et ferdig prosjekt. De er framtidbilder på hvordan det nye museet kan utfolde seg og oppfylle visjonen på den aktuelle tomten.

Hvert scenarie avsluttes med en kort sammenfatning og vurdering ut i fra de kriterier som er lagt til grunn i tomteanalysen: *Tomte kvalitet, bygning og byggbarhet; Kontekst, beliggenhet og steds kvalitet; Økonomi og Bærekraft.*

MIST SIN ANBEFALING

Styret i Museene i Sør-Trøndelag (MiST) har 08.12.21 gjort følgende vedtak:

1. Styret viser til utredningen Nytt museum for kunst og form i Trondheim – visjon, scenarier og tomteanalyser. Den er utarbeidet på bakgrunn av Trondheim formannskap sin bestilling i desember 2019 om å «utrede fem tomtealternativ for et fremtidig «Museum for kunst og design».

2. I utredningen vises det til nasjonale ambisjoner for kunst- og kulturfeltet og vedtatte politiske ambisjoner for Trondheim og Trøndelag som kunst- og kulturby og -region. Etableringen av et nytt museum må ha som ambisjon å løfte hele feltet. Dette forutsetter et areal på min. 11.000 m² lokalisert på en lokasjon/ett bygg for slik å sikre mest mulig ressurser til innhold og mest mulig effektiv drift.

3. Styrets ambisjon for det nye museet innebærer et behov for et vesentlig større museum enn dagens museer, knyttet til følgende behov:

Være en aktuell og fremtidsrettet arena som underbygger visjonen; fortelle historien, utfordre samtiden og prege framtiden

- » Være et museum som fremmer demokrati og medborgerskap gjennom møtet mellom kunsten og den besøkende
- » Sikre større utstillingsareal for å nå et bredere publikum
- » Gi utvidete mulighet for flere utstillinger av et større antall kunstnere
- » Gi mulighet for å vise langt mer av dagens og fremtidens samlinger
- » Gi mulighet for flere typer utstillinger både med egne verker/gjenstander, og innlån av større nasjonale og internasjonale verk.
- » Gi mulighet for bruk av verksteder både for kunstnere og andre
- » Legge til rette for en bedre arbeidssituasjon for museets ansatte

4. MiST er opptatt av å legge til rette for et museum i et 50-100 års perspektiv som sikrer at et større og mer mangfoldig publikum får ta del i museenes omfattende samlinger og skiftende utstillinger.

5. MiST har på oppdrag av Trondheim kommune utarbeidet scenarier for de tre mest aktuelle tomtealternativene. Alle de tre alternativene har ulikt potensial til å skape et godt museum for kunst og form i Trondheim. Disse tre scenariene omfatter følgende tomtealternativ:

- » Dora II
- » Leutenhaven
- » 0+ (med utgangspunkt i dagens bygg)

6. Styret i MiST anbefaler Trondheim kommune å arbeide videre med Leutenhaven da dette anses som best egnet for å oppfylle vår felles ambisjon og museets samfunnsoppdrag.

MiST ber Trondheim bystyre fatte vedtak om lokalisering som grunnlag for videre detaljering av prosjektet, også finansielt. Dette foreslås gjennomført i et samarbeid mellom Trondheim kommune og MiST. I det videre arbeidet må også de to museumsstiftelsene og fylkeskommunen involveres, i tillegg til museenes ansatte. Samtidig må videre planlegging ha en bred involvering av ulike miljøer.

Lokalisering av et nytt, åpent og inviterende museum på Leutenhaven vil forsterke Midtbyen og gi mulighet for å etablere et nytt kulturtorg og byrom i tett samarbeid med tiliggende institusjoner. Beliggenheten har også svært god tilgjengelighet noe som understreker muligheten for å skape et nytt møtested for byens befolkning.

7. Det understrekes at dagens to bygg som huser Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum i Munkegata og Trondheim kunstmuseum i Bispegata, skal bestå framover. Byggene er viktige arkitektoniske landemerker i og for Trondheim by. Framtidig bruk av byggene må være en del av det videre arbeidet. Bruk til ulike kulturformål er en del av denne vurderingen. Beregning av kostnader for nødvendig vedlikehold og oppgraderinger må også inngå i dette.

Bakgrunn

LANGSIKTIG MUSEUMSUTVIKLING

Trondheim kunstmuseum ble etablert som Trondhjems Kunstforening i 1845. Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum ble etablert i 1893. Den lange tidslinjen viser at prosessen med å utvikle et nytt museum for kunst og form må ha et langsiktig perspektiv i de valg som nå gjøres. Dette handler om å legge til rette for valg og innretninger som skal stå seg i et 70-100 års perspektiv- kanskje lengre.

Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum (NKIM) og Trondheim kunstmuseum (TKM) har to av Norges fremste samlinger av kunst og design. NKIM forvalter verdens største samling av verdenskjente Hannah Ryggens billedtepper. Samlet representerer disse samlingene ca. 40.000 gjenstander.

Både Trondheim kommune og Trøndelag fylkeskommune har uttrykt betydelige ambisjoner for kunst og kulturfeltet.

Folket, kunsten og byen mot 2030 (kommunedelplan for kunst og kultur i Trondheim), vedtatt av bystyret 17. oktober 2019:

- » Kunst og kultur skal være en overordnet del av by- og samfunnsutviklingen.
- » Kunst, kultur og kulturarv skal prege Trondheim.
- » Trondheim skal ha en sterk posisjon som kulturelt knutepunkt i regionen.
- » Trondheim skal ha en sentral rolle i det nasjonale tusenårsjubileet i 2030.
- » Trondheim skal være en internasjonalt anerkjent kunst- og kulturby.

Trøndelagsplanen 2019–2030, vedtatt av fylkestinget i desember 2018:

- » I 2030 er kunst og kultur en viktig drivkraft for samfunnsutvikling i Trøndelag.

Museene i Sør-Trøndelag – MiST– er overbevist om at et nytt museum for kunst og form lokalisert i Trondheim er vesentlig for å bidra til å realisere disse ambisjonene.

«Trondheim skal ikke ha mindreverdighetskomplekser. Bli det spektakulært, kommer folk»

Aksel Tjora (professor i sosiologi ved NTNU)

DAGENS BYGG - BEGRENSNINGER

Dagens bygg - begrensninger:

- » innlån av nasjonal og internasjonal kunst og design fordrer utstillingsrom som oppfyller krav til sikkerhet og klimatiserte soner. Vi bør ha ambisjoner om innlån av Edvard Munch, Pablo Picasso, Frida Kahlo, William Morris og Coco Chanel som eksempler.
- » store byggmessige utfordringer. NKIMs bygg i Munkegata er stengt for publikum.

Arealbehov (11.020 m² BTA, bruttoareal) oppfylles ikke i dagens bygg:

- » samlingenes omfang og størrelsen på enkeltverk, krever økt volum og høyde i utstillingsarealene.
- » publikum har krav på, og forventer å se større deler av samlingene.
- » restaurant, vranglearealer, kunstmottak, med mer, mangler.

ANTIKVARISKE MYNDIGHETER

"Det er Riksantikvarens syn at en utbygging som foreslått ved Trondheim kunstmuseum vil føre til et uakseptabelt stort tap av automatisk fredete arkeologiske kulturminner og utilbørlig skjemming av Nidaros domkirke og Erkebispegården" (skriftlig vurdering, vedlagt).

I møter har Riksantikvaren og Byantikvaren muntlig åpnet for muligheter for utbygging rundt Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum, så lenge et nybygg ikke er høyere enn dagens Rådhus og takformen på eksisterende Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum består. Behovet for arkeologisk utgraving påpekes.

MUSEENES SAMFUNNSOPPDRAG

Museenes samfunnsoppdrag er å ivareta og formidle våre kollektive minner, men også å løfte fram kulturelt mangfold, relevans og representativitet. I MiST er dette ansvaret definert gjennom visjonen: Vi forteller historien, utfordrer samtida, preger framtida. Våre besøkende oppsøker museene både for opplevelser, kunnskap, læring og for sosiale treff. Museumsvirksomhet kan aldri bli statisk. Dels fordi samtidshistorien også fortjener formidling, men også fordi historien er mer sammensatt enn det man i fortiden har valgt å ta vare på og løfte fram. Det kreves et mangfold av fortellinger og stemmer.

EU og ikke minst Europarådet poengterer at museene i framtiden i enda sterkere grad må styrke menneskers mulighet til deltagelse og samskapning som redskap for et inkluderende medborgerskap. Kulturmeldinga og Museumsmeldinga har fulgt opp denne tankegangen. Den stiller krav til nye strategier, nye kompetanser og en ny måte å arbeide på. Den stiller også nye krav til hva museenes lokaler og rom skal leve opp til. En spesiell utfordring for museene ligger i å forene en inkluderende holdning med voksende sikkerhetskrav for samlingene.

Museene har ansvar for å løfte fram ulike sammenhenger, hvordan både gjenstander, bygg, historier, mennesker og prosesser danner et sammensatt bilde. Kulturmeldinga Kulturens kraft — Kulturpolitikk for framtida (2018-2019) **løfter fram kunsten og kulturens rolle i bygging av demokratiet og løfter fram at museene skal være sentra-**

le aktører for demokrati og frie ytringer (Museumsmeldinga Musea i samfunnet (2020-2021)). Kunstmuseene har en særskilt posisjon i arbeidet med samtidsuttrykk, både gjennom utstillingsvirksomhet og samlingsutvikling. Et nytt museum skal og må ta et særskilt ansvar for å løfte fram kunsthåndverket som tradisjonelt har hatt færre visningssteder og svakere muligheter til ulike partnerskap. Dette er en del av vårt samfunnsoppdrag.

Kunsten har gjennom historien vist kraften i å **utfordre samtiden og tegne bilde av mulige framtider**. Hannah Ryggens sterke og modige uttrykk, vevd som billedtepper, nådde og når stadig et internasjonalt publikum, og er kanskje det beste eksempelet vi har på nettopp dette. Museenes samspill med det aktive kunstfeltet skal skape rammer rundt utstillinger, ytringer, arrangementer og debatt som gjør museene til arenaer der kunst skapes og formidles.

Et nytt museum for kunst og form skal også bidra til å styrke **forståelsen for kunst og form**. Kravene til et **nytenkende og ambisiøst** museum, med vilje til nye uttrykk og konstallasjoner, møter hindringer i dagens bygg. Museenes mandat, utstillingsrom og program, målene om å nå flere og bredere publikumsgrupper, og tilby relevante og utfordrende publikumstilbud trenger langt bedre fysiske rammer for å komme til sin rett. I lys av dette er det både et faktisk, men også et demokratisk problem at kun 5% av NKIMs samlinger har vært permanent tilgjengelig for publikum. De **skjulte skattene** har et uforløst **potensial**.

«Trondheim Kunsthall har vokst seg sterk, Trondheim kunstmuseum har et veldig godt program og Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum har fantastiske Hannah Ryggen.» *Tone Hansen, Kunstavisen, 16.12.2020.*

NORDENFJELDSKE KUNSTINDUSTRIMUSEUM

NKIM er et nasjonalt museum med ansvar for kunsthåndverk og design. Museet forvalter bl.a. en enestående Art Nouveau-samling og en stor og unik samling med norsk og internasjonal tekstilkunst, med Hannah Ryggens billedtepper som høydepunkt. NKIM er arrangør av Hannah Ryggen Triennale.

NKIM er et modig museum med utradisjonell tilnærming til eksperimentell formidling og eksterne samarbeid. NKIM setter krevende prosjekter ut i livet – igjen og igjen.

“NKIM er et nasjonalt museum med formål å samle og fremme nasjonalt og internasjonalt kunsthåndverk og design fra fortid og samtid. Dette skal skje ved museumsdrift som omfatter forskning i og formidling av kunsthåndverk og design av høy kvalitet. Stiftelsen NKIM skal ha et fagbibliotek.” Vedtektene for **NKIM**

- Etablert i 1893 med første lokaler i Stiftsgården.
- I årene 1900-1968 hadde museet tilhold i den tidligere pikerealskolen i Dronningens gate
- I 1968 flyttet museet til sitt nåværende bygg i Munkegata, tegnet av arkitekt Herman Krag. Bygget inneholder saler for faste og skiftende utstillinger i tre etasjer uten klimaregulering, samt magasiner uten klimaanlegg og kontorarealer.
- Gjenstandssamlingen består i hovedsak av møbler, keramikk, glass, metall og tekstil. Størst er tekstilsamlingen som omfatter alt fra drakter og drakttilbehør, til strikk, broderi, stofftrykk og vev. Museet har også en samling med billedkunst, grafikk, trykk og plakater. Dette omfatter ca 30 000 gjenstander, ca 150 000 fotografier, et bibliotek og en historisk boksamling bestående av ca. 25 000 bind.
- I tillegg forvalter NKIM en samling kirkekunst som i dag er lagret på Dora.
- NKIM har også formidlingsansvaret for Stiftsgården og Austråttborgen samt Hannah Ryggen-senteret i Ørland Kulturhus.
- Siden 2012 har NKIM overdratt driftsansvaret til MiST.

“Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum i Trondheim har, takket være en konsekvent oppbygging av samlingene over flere tiår, en enestående og svært omfattende samling av kunsthåndverk i alle sjangere. Museet har også markert seg med en lang rekke, sterke utstillinger av samtidskunsthåndverk. Vi kunsthåndverkere anser dette som «vårt museum» og har et inderlig forhold til det”.
Tovelise Røkke-Olsen og Axel Becker, Norske Kunsthåndverkere Midt-Norge.

TRONDHEIM KUNSTMUSEUM

Trondheim kunstmuseum er en av Norges ledende samtidskunstinstitusjoner med en stolt historie av betydningsfulle utstillinger og en samling som speiler dette. I samlingen finnes flere av norsk kunsthistories viktigste verk. Trondheim kunstmuseum har siden begynnelsen av 1900-tallet hatt en viktig rolle ved tidlig å i at tidlig introdusere ledende internasjonale kunstnerskap i Norge. Museet er vert for Lorck Schive Kunstpris, Norges nasjonale kunstpris, med en nasjonal nominasjonskomite og en ett nasjonalt nominasjonsforfarende og internasjonal jury. Prisen er finansiert gjennom festeavgifter på Nedre Bakklandet, og pris er samlet summen på sammenlagt 1 100 000 t 1 100 000 1.1 mill. kroner gjør det til Norges- og ent av verdens- største priser i sin sjanger.

“Trondheim kunstmuseum har som formål å skape interesse for og øke kunnskap om billedkunst og andre visuelle uttrykksformer. Museet skal være et dokumentasjons- og kompetansesenter for regionen, dvs så langt det er mulig søke og fange opp vesentlige nasjonale og internasjonale strømninger.”

Vedtektene Trondheim kunstmuseum

- Trondheim kunstmuseum ble etablert som Trondhjem Kunstforening i 1845. Kunstforeningen var den tredje i sitt slag i Norge, etter Oslo og Bergen, skapt for å gi et bredere publikum i Trondheim tilgang til god kunst og det siste fra kontinentet.
- Gjennom historien har Kunstforeningen/ TKM markert seg nasjonalt gjennom sine utstillinger, også av betydelige internasjonale kunstnerskap som Vasilij Kandinskij, Joseph Beuys og Kjartan Slettebakk.
- I 1867 begynte Kunstforeningen å kjøpe inn kunst til “det faste galleri”.
- I tiden frem til 1930 ble Kunstforeningens samling og utstillinger vist på flere ulike adresser, også en periode i Stiftsgården.
- Dagens bygning er fra 1930 og er bygd for formålet, er strukturelt sunn, men byr på flere utfordringer for moderne museumsdrift.
- I 1997 ble Trondheim kunstmuseum etablert som egen stiftelse og samlingene overdratt fra Trondhjem Kunstforening.
- Museet har ca. 6000 gjenstander fordelt på maleri, skulpturer, grafikk, video, performanceverk med hovedvekt på norsk kunst fra 1870 til i dag, men også verk fra internasjonal kunsthistorie.
- TKM har i dag to visningssteder; lokalene i Bispegata og Gråmølna. Siden 2009 har TKM overdratt driftsansvaret til MiST.

Trondheim kunstmuseum ble nominert til årets visningsrom 2020 av Subjekt med følgende begrunnelse: “Plassert sentralt ved Nidarosdomen – i det som tidligere var Trondhjems kunstforening – finner vi hovedavdelingen til Trondheim kunstmuseum. Bygningen er vakker, men i dårlig forfatning. Museet planlegger nybygg, men det går ikke utover publikum.

Trondheim kunstmuseum utnytter den gamle bygningen for det den er verdt. Spesielt i utstillingen ‘Før og etter solnedgang’ ble arkitekturen trukket frem i lyset, da malerienes rammer speilet rommenes lister, og fremhevet bygningen på beste måte.

Museet har fått rykte på seg for å levere solide utstillinger med jevnt over god kuratorisk kvalitet, spesielt når det kommer til retrospektive utstillinger. I år imponerer de med navn som Leonard Rickhard, Håkon Bleken og Cassius Fadlabi. De er trygt forankret i lokal kunsthistorie, men maker fint å bringe Samtidskunst til et bredt publikum.”

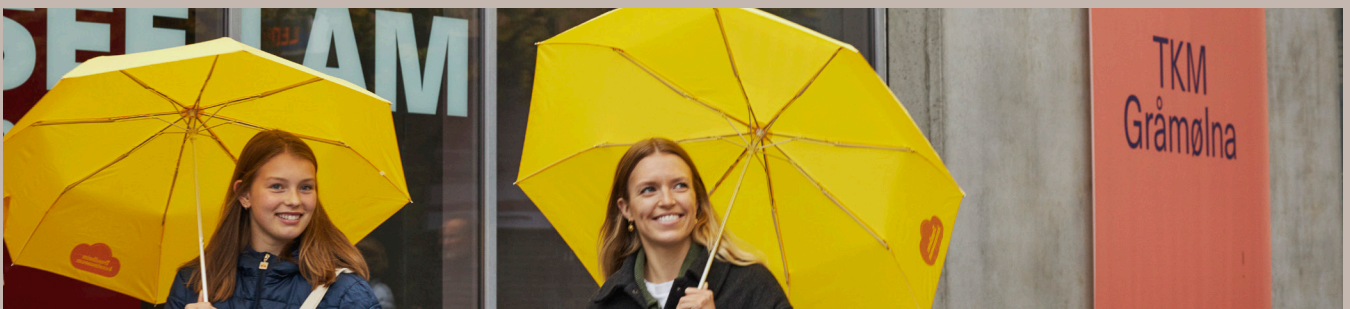

MUSEENE I SØR-TRØNDELAG – MIST

MiST er en sentral kulturaktør både regionalt og nasjonalt, og blant landets største museumsorganisasjoner. Det konsoliderte museet omfatter 12 museer med 25 besøkssteder.

“Museene skal med sine enheter og samlinger berike samfunnet med kunnskap, forståelse og opplevelse. MiST skal tilstrebe god tilgjengelighet til museenes samlinger og kompetanse. Basisfunksjonene innsamling, bevaring, forskning og formidling skal være preget av høy kvalitet og sterke fagmiljøer i god kontakt med kolleger nasjonalt og internasjonalt. Selskapet skal arbeide for å styrke det lokale engasjementet for kunst, kulturhistorie og kulturvern. MiST AS skal videreføre og utvikle driften ved enhetene som inngår i selskapet og handle i samsvar med ICOMs museumsetiske regelverk.” **Selskapets vedtekter**

- MiST er et driftsselskap som har avtaler med eierstiftelsene (samt Rindal kommune) for å ivareta formålet for eierstiftelsene, herunder drift og forvaltning av samlinger, eiendommer, tekniske installasjoner og bygg.
- MiST eies av eierstiftelsene (33.4%), 6 vertskommuner (33.3%) og Trøndelag fylkeskommune (33.3%). Trondheim kommune er største aksjonær og enkelteier blant vertskommunene, med 14.8% eierandel.

Nytt Nordenfjeldske - museum for kunst og form

VISJON

Nytt Nordenfjeldske skal involvere, engasjere og utfordre publikum inn i framtiden, med utgangspunkt i NKIMs og TKMs enestående samlinger.

Hvorfor ser menneskeskapt gjenstander og estetiske uttrykk ut som de gjør? Hva betyr de for oss som individer og samfunn? Det blir stadig viktigere å forstå og orientere seg i våre visuelle og formgitte omgivelser. Ved å trekke tråder mellom ulike tider, steder og kunstneriske tilnærminger får besøkende mulighet til å erfare sin egen samtid fra nye synsvinkler.

Arbeidstittelen for det nye museet er *Nordenfjeldske museum for kunst og form*. Nordenfjeldske vil invitere besøkende til aktivt å utforske samlinger og verk i nye konstallasjoner og til å utfolde seg kreativt som en del av museumsopplevelsen.

Publikums rolle i museet er som medskapere og bidragsytere, og står i kjernen av museets samfunnsoppdrag. Museets utstillinger og program vil formes og preges av mange flere og et større mangfold av brukere.

Gjennom Nordenfjeldskes presentasjon av verk og gjenstander på tvers av tradisjoner, uttrykk og form, stiller museet spørsmål ved grenseoppganger, og kommer nærmere fundamentet for det skapende feltet.

Museet blir en arena for medborgerskap, deltakelse og engasjement. Kunsten skal stå i sentrum for samfunnsutviklingen. Museet markerer seg internasjonalt med en tydelig profil som Norges fremste, med fokus på skapelsesprosesser og formgivning, politikk, engasjement, ledende kunst og medborgerskap.

"Trondheim har hatt en fantastisk utvikling som kunstby! Et nytt museum for kunst og form kommer til å sette byen på verdenskartet! Om miljøet hadde vært større den gangen jeg etablerte meg kunne jeg hatt base her." Ingar Dragset, norsk samtidskunstner

HVORFOR ET NYTT MUSEUM?

1 FORSTÅELSE FOR KUNST OG FORM ER VIKTIG

I en verden som i økende grad er preget av det visuelle og det digitale, trenger vi kritiske standpunkt og evne til å navigere i kulturens mange uttrykk. Det nye museet vil kunne styrke den visuelle og taktile bevisstheten hos borgere og besøkende.

2 UNIKE SAMLINGER MED UANTE MULIGHETER

Samlingene er enestående, også i internasjonalt perspektiv - men kun en brøkdel er tilgjengelig for publikum. Det er nødvendig for museets framtid å kunne gi en verdig og tidsriktig presentasjon.

3 TRONDHEIM BY ER I BEVEGELSE

Det er et momentum i Trondheim. Byens kulturelle og fysiske utvikling gir særlige muligheter til å leve opp til museets store ambisjoner. Byens og museets felles utvikling kan skape nye synergier og muligheter.

4 EN VIKTIG NASJONAL ROLLE

Et nytt, samlet og framtidsrettet museum vil spille en sentral og viktig rolle i det norske og nordiske museumslandskapet, der feltene mellom design, kunsthåndverk og billedkunst utvikles på nye måter. Nettopp dette møtet skaper et mulighetsrom for å fokusere på prosess, materialitet og visuelle valg - sammen med publikum.

DET NYE MUSEUM FOR KUNST OG FORM

- » tar vare på og utvikler **samlingene** som er bygget opp gjennom generasjoner, gir dem bedre rammer, og fremmer samlingenes relevans gjennom nyskapende formidling
- » skaper enestående og overraskende **utstillingsopplevelser** som innbyr til kreativ utforskning
- » inngår i nyskapende **partnerskap** med næringsliv, universitet, offentlige aktører og det frie kulturfeltet, skoler mm, og bidrar til å styrke regional kunnskapsproduksjon, læring og innovasjonsevne
- » når et langt **større og mer mangfoldig publikum** både lokalt, regionalt og internasjonalt
- » er et **levende samlingspunkt** for byens og regionens befolkning

- » når et markant større årlig **besøktall** på minimum 200.000 mot tilsvarende besøktall i 2019 på vel 70.000
- » skaper **organisatoriske gevinster** gjennom effektiv og framtidsrettet drift
- » utfordrer **hva et museum er og kan være**

“Trondheim har to av Norges fineste og viktigste samlinger. Et forent Trondheim kunstmuseum og Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum vil kunne være et kraftsentrum blant nordiske kunstmuseer, en posisjon de vanskelig kan oppnå hver for seg.”
Petter Snare, museumsdirektør KODE Bergen

MULIGHETER I ET NYTT MUSEUM

ARENA FOR KUNSTNERISK UTFORSKNING

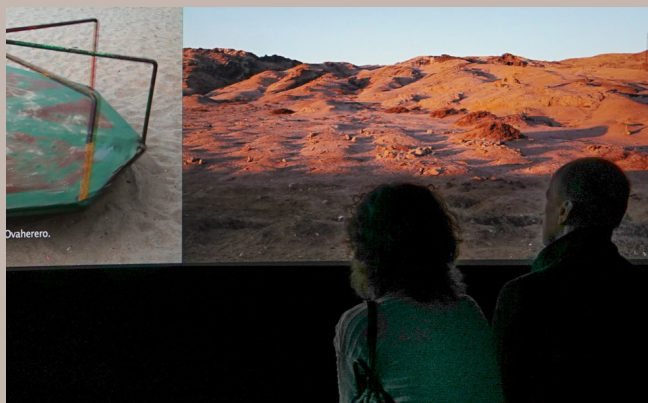
Nordenfjeldske skal bli et internasjonalt fyrttårn for utforskning, refleksjon og dialog om visuell kultur. Museet vil skape en ny ramme rundt menneskelig erfaring av design, kunsthåndverk, billedkunst og arkitektur. Et nytt museumsbygg rammer inn de enestående samlingene, og gir plass til styrking av det museumsfaglige miljøet innen kunst og form.

Nye funksjoner:

- Utstillingsrom på internasjonalt nivå med fokus på kunst og formgivning
- Rom til eksperimenter i stor skala
- Rom til interaktive verk
- Tilgjengelig bibliotek

Partnerskap:

- Nordisk Museumsnettverk- Museum Why
- NTNU kunstneriske/estetiske utdanningsprogram

EN PÅDRIVER FOR SAMFUNNSENGASJEMENT

Nordenfjeldske vil bli en pådriver i den demokratiske samfunnsdebatten. Nye og mangfoldige stemmer inviteres til opplevelse, deltakelse og meningsutveksling i museet. Museet blir en ramme for kritisk og konstruktiv dialog, nye møter og kreative utviklingsprosesser. Museet inspirerer til å ta personlig stilling til, refleksjon om- og nysgjerrighet på, egne perspektiv gjennom å gi plass til nye måter å uttrykke seg på.

Nye funksjoner

- Arena- auditorium for medborgerskap
- Plass til kunstneropphold, lengre eksperimenter og utviklingsprosjekter

Partnerskap:

- Nasjonale og regionale (medie)aktører med interesse for kunstneriske produksjoner
- Kunnskapsinstitusjoner og skoler i hele regionen

VERKSTED FOR KREATIVT MEDBORGERSKAP

Viljen til form og til å uttrykke seg gjennom materialer er et grunnleggende menneskelig behov. Nordenfjeldske setter skapertrang i sentrum for sitt virke. Samlingene settes i scene med vekt på skapende prosesser og museet tilbyr muligheter for å være medskaper i design, billedkunst og kunsthåndverk - og utstillinger - for det profesjonelle og det brede publikum. Museet bidrar til å løfte praktisk og teoretisk kunnskap om kunstnerisk praksis, formgivning og materiell kultur.

Nye funksjoner:

- Rom for praktiske, kreative og kunstneriske eksperimenter
- Velutstyrte verksteder, makerspaces

Partnerskap:

- Samarbeid med NTNU/Nord universitet
- Samarbeid med lærerutdanningen og andre av regionens utdanningsinstitusjoner
- Utstrakt samarbeid med ulike institusjoner, skoler og barnehager

BRED INVOLVERING - I DAG OG FRAMOVER

- Museene samarbeider i dag med en rekke ulike partnere utover andre museer. Dette bidrar til gjensidig utvikling for museene og ulike aktører i by og region. Ved bedre tidsmessige fasiliteter kan dette samarbeidet utvides og forsterkes med flere partnerskap og slik gi markant merverdi for både borgere og besøkende.
- NTNU ulike utdanningsprogram innen arkitektur, design, musikk, billedkunst, humaniora, St. Olavs hospital, Dronning Mauds Minne Høgskole.
- Institusjoner og nettverk innenfor praktisk og teoretisk kunnskap om kunstnerisk praksis og formgivning som bl.a Kunsthåndverkere Midt-Norge, Norske Billedkunstnere og Trøndelag Bildende Kunstnere, Kunsthall Trondheim, Trøndelag Senter for Samtidskunst, Kjøpmannsgata Ung Kunst, Ny Musikk, DansIT, Litteraturhuset.
- Skoler og barnehager.
- Ulike organisasjoner som Røde Kors, Olavsfest, Trondhjems Arkitektforening, Kirkens Bymisjon, festivaler i Trondheim (Juba Juba, Jødisk kulturfestival, Kamfest, m.fl).
- Trondheim Mottakssenter.
- Nasjonale og regionale medieaktører med interesse for kunst.
- Økt utforskning av tilgrensende fagfelt som arkitektur, design og industrideign.
- Nordiske kunstmuseumsnettverk: "Museum Why?".

"Jeg skulle ønske at museet fungerte mer som bibliotek for å nå alle uansett kjønn, alder og bakgrunn"

Azra Halilovic (scenekunstner og skribent)

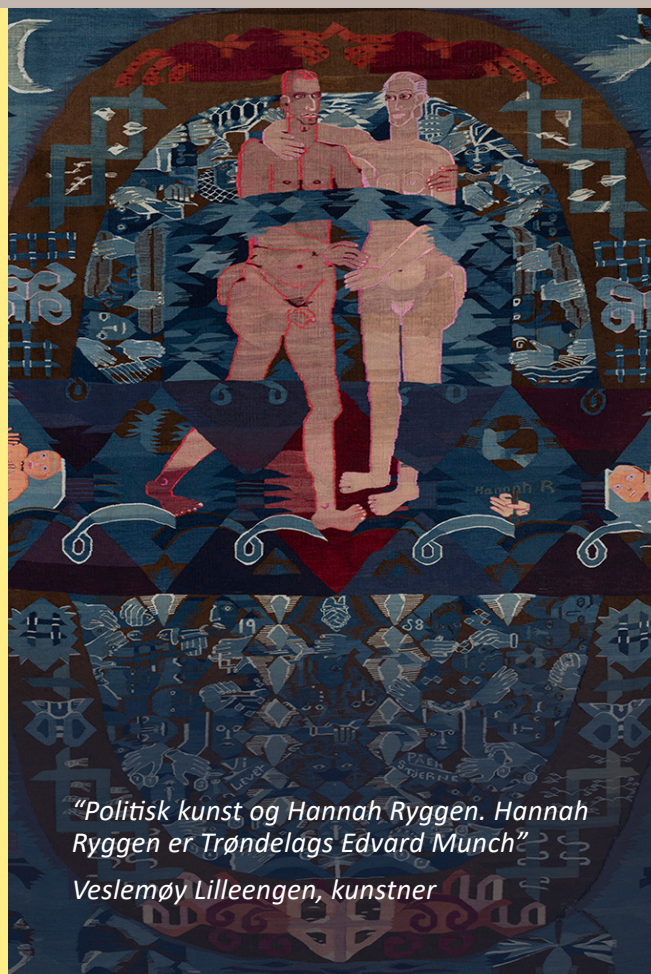
MED HANNAH RYGGEN SOM FORBILDE

Trondheim i verden

Hannah Ryggen (1894-1970) er en av 1900-tallets mest banebrytende og toneangivende kunstnere. Hannah Ryggens verk har stor nasjonal og internasjonal etter-spørrelse og er utlånt til bl.a: Statens museum for kunst, København, Documenta 13, Kassel, Schirn Kunsthalle, Frankfurt, Turner Contemporary, Margate, Modern Art, Oxford, Moderna Museet, Malmö, Nasjonalmuseet, Oslo, Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofia, Madrid.

Hannah Ryggen hørte til i Trondheim og Trøndelag og hennes verk finnes i samlingene til både TKM og NKIM. Hannah Ryggens billedtepper er museets verdensskatt.

Hennes enestående kunstnerskap er som en ledestjerne for det nye museets arbeid. Hun forholdt seg nært og skapende til sine omgivelser, og jobbet frem store, narrative billedtepper fra råmateriale til endelig verk. Med et aktivt, åpent og empatisk forhold til samfunnet rundt tok hun uredd standpunkt til problemstillinger i samtida. I verkene hennes er det personlige vevd sammen med det politiske, og budskapene hennes har en aktivistisk brodd.

"Politisk kunst og Hannah Ryggen. Hannah Ryggen er Trøndelags Edvard Munch"

Veslemøy Lilleengen, kunstner

ROM- OG FUNKSJONSPROGRAM

I det følgende beskrives museets behov for rom og funksjoner med fokus på å formidle sentrale ønsker og forutsetninger for museumsopplevelsen. Rom- og funksjonsarealene er basert på en faglig vurdering av museets behov. Ambisjonen er å realisere visjonen om å bli et sted der besøkende inviteres til å møte og skape, sanse og lære.

Utgangspunktet er et tidligere arbeid med rom- og funksjonsprogram gjengitt i Norconsults rapport fra 2018. Her ble arealbehov for et nytt museum angitt til ca 15.000 m², også den gang uten større magasinkapasitet.

MiST har konkludert at magasiner med fordel (både økonomisk og praktisk) lokaliseres utenfor byen annet sted og utenfor de begrensede arealer som finns til disposisjon i dette prosjektet. Diskusjonene om magasin føres derfor separat fra tomtevalgspørsmålet. MiST disponerer ulike magasiner i dag, både på Dora og stedlige magasiner i egne museumsbygg. Det er på sikt planer om en større samlet magasinløsning for flere museer i MiST/andre museer i Trøndelag.

I det pågående arbeidet har arealbehovet blitt bearbeidet og redusert til et påkrevd minimum på vel 11.020 m². Dette er forutsetningen for et nytt museum med et langsiktig perspektiv begrunnet i museenes egen historikk, utvikling og fremtidige ambisjoner.

I arbeidet har også konsekvensene av både å bygge (arealkonsekvenser) og å drifte (areal og bemanning) to bygg blitt drøftet. MiST har konkludert med at det frarådes å gå videre med en løsning basert på flere bygg. Dette begrunnes i følgende:

- » to bygg vil kreve doble funksjoner både når det gjelder romutnyttelse/kapasitet og personalressurser.
- » utstillinger i to bygg, dobler behovet for førstelinjetjenester i turnus i seks (syv i høysesong) dagers uke (resepsjon/billettsalg og museumsbutikk).
- » krever doble publikumsfasiliteter som garderober, oppbevaring og toaletter, samt arealer og utstyr for rengjøringspersonale.
- » noen doble funksjoner som spiserom, garderobe, toaletter/dusj for personalet i førstelinjen.
- » FDV-kostnader og infrastruktur (sikkerhetsinstallasjoner, klimaovervåking, brannsikkerhetsløsninger, IT-driftsløsninger etc) dobles.

- » produksjon av utstillinger i to ulike bygg krever påkjøringsramper med mottaksrom begge steder. Hensiktsmessige mottaksrom med lager er nødvendig og må være utstyrt både til å ta imot store verk og til oppbevaring av emballasje og utstillingskasser.
- » Et detaljert romprogram er vedlagt (vedlegg 5). Programmet skal detaljeres ytterligere i den videre utviklingsprosessen.

BEGREPSFORKLARING:

Bruttoareal (BTA) er byggets totale areal. Bruttoarealet omfatter hele bygget, inkludert yttervegg.

Nettoareal er museets rene arealbehov for de forskjellige funksjonene. Nettoarealet omfatter alle hovedfunksjonene og rommene som er beskrevet i romprogrammet, inkludert støttefunksjoner som f.eks lager og toaletter.

For museumsbygg benytter man en brutto-nettofaktor som angir forholdet mellom nettoareal og bruttoareal. Man kan også kalle det en påslagsfaktor. I forholdet mellom brutto- og nettofaktor ligger yttervegger, gangarealer, vertikal kommunikasjon, tekniske rom, sjakter mm.

I dette arbeidet er det benyttet en faktor på 1,45 som er samme faktor som ble benyttet i Rom- og funksjonsprogram utarbeidet av Norconsult i 2018.

Faktoren 1,45 er en svært effektiv faktor. Ved ombygging av eksisterende bygg kan faktoren øke, for eksempel til 1,6. Dette må vurderes nærmere i neste fase når man går mer i detalj på valgt alternativ.

PUBLIKUMSOMRÅDER - MØTE OG SKAPE

Det nye museet gir plass til områder der besøkende møter museets aktiviteter og hverandre. Her inviteres besøkende til å bruke museet som møteplass, arena og kreativt verksted. Disse områdene vil være tilgjengelige for aktivitet utover utstillingenes åpningstider.

Torget - ankomst- og møteplass

Et torg og en møteplass som omfavner publikum. Et sjenerøst rom der gjester kan oppholde seg, finne informasjon og orientere seg. Her er det informasjon, resepsjon og billettsalg. Her skal det være enkelt å bli inspirert til å delta i museets aktiviteter.

Museumsbutikken

En museumsbutikk som henvender seg til torget. Her finnes et aktuelt utvalg av bøker, gaveartikler og produkter innen billedkunst, kunsthåndverk og design, håndplukket av fagpersoner. Publikum kan finne bøker og fordype seg videre i samlingen og relaterte temaer. Museet fungerer som en veileder til de gode produktene for de besøkende.

Kafé / restaurant

En attraktiv kafé og restaurant som fungerer som møtested for besøkende, er en sentral funksjon i museet. Her er det mulighet for en særlig sanselig og sosial opplevelse for museets gjester basert på regionens rikholdige råvarer.

Arena

Auditorium for 150 personer tilrettelagt for arrangementer i form av debatter, foredrag, seminarer, workshoper, performances og konserter. I forbindelse med Arenaen skal det etableres multifunksjonsrom som kan brukes til arrangement og møter.

Åpne verksteder

En sentral ambisjon med museet er å invitere besøkende til selv å skape og formgi. Verksted for kreativ utfoldelse blir en av museets kjernefunksjoner. Verkstedene vil gjøre museet til et kreativt sted der besøkende kan utforske formgivning og kunstnerisk produksjon, og måter å formidle dette på. Med dette utvides museets rolle på markant vis.

Bibliotek

Både NKIM og TKM har betydelige boksamlinger som i dag ikke er tilgjengelig for publikum. Biblioteket skal være et stemningsfullt sted for både fagpublikum som søker etter kunstfaglig litteratur og fordypning, og andre som ønsker å gå på oppdagelse i museets gode samling av faglitteratur. I tillegg presenteres bøker som er verk i seg selv, som eksempler på formgivning og grafisk design.

Støttefunksjoner

Støttefunksjoner er primært garderobes, toaletter, oppbevaring og lignende som er nødvendige for å betjene inntil 800 mennesker av gangen.

UTSTILLINGSAREALER - SANSE OG LÆRE

Museet for kunst og form vektlegger sanselige erfaringer som en form for læring og kunnskapsutvikling. Møtet mellom ulike materialer, tradisjoner og uttrykk står i sentrum. Utstillingene og utstillingsrommene skal speile dette. Rommene skal fungere både for kunst på vegg og objekt i monter, atmosfæriske installasjoner og frittstående verk.

Alle utstillingsarealer innrettes med tanke på maksimal fleksibilitet. Utstillingen deles opp i rom av ulike størrelser i et romforløp som gir besøkende en opplevelse av flyt og som samtidig er orienterbar. Mellom utstillingsrommene skal det finnes pusterom for rekreativt opphold med godt dagslys og utsikt til noe som inviterer til refleksjon. Rommene skal ha gode proporsjoner og gi gode akustiske opplevelser. Alle utstillingsrom skal tilfredsstillende krav til belysning, klimakontroll og sikring. Da vil museet også være i stand til å låne inn kunst, design og utstillinger fra verdensledende museer og samlinger.

Samlingsutstillinger

Museene har en del større samlinger og utvalgte faste spesialsamlinger. Begge museer har spesialutstillinger som f.eks. verk fra Hannah Ryggen, Vanessa Bairds helromsinstallasjon med tegninger og interiørene av van de Velde og Finn Juhl. Videoverk, tekstiler, malerier på lerret og verk på papir stiller i tillegg ulike krav til forholdene i lokalene der de vises.

For publikum skal rommene disponeres på en begripelig, men også inspirerende og oppmerksomhetsvekkende måte. Samlingene omfatter både billedkunst og kunsthåndverk, og museets innretning på materiell utforskning, eget skapende og sanselige opplevelser, skal ivaretas.

Skiftende utstillinger

Her skal det være mulig å vise frem større skiftende utstillinger, også i internasjonal skala og karakter. Rommene må ha en generell og fleksibel karakter med mulighet for såvel spektakulære som finstemte presentasjoner. Rom med dobbel takhøyde, rom med gode muligheter til mørklegging og rom med høy sikkerhetsklasse og klimakontroll er nødvendige.

Støttefunksjoner for publikum og utstillingsproduksjon

I direkte tilknytning til utstillingsarealer skal det etableres nødvendige lager og produksjonslokaler.

MOTTAK OG DRIFT

Rom- og funksjonsprogrammet forutsetter at magasiner, konservering og dokumentasjon i hovedsak legges til eksternt fellesmagasin. For å ivareta eksterne utstillinger som mottas direkte på museet, skal det finnes tilgjengelige mindre verksteder for konservatorarbeid.

Mottakssoner

Mottakssoner skal muliggjøre håndtering og utpakking av kunst under sikre og klimatisk optimale forhold.

Drift

Driftsarealer omfatter snekkerverksted med oppbevaring av materialer, rom for audiovisuelt utstyr og lignende.

Administrasjon

De to museene har i dag 32 ansatte (i ulike stillingsstørrelser, spesielt for å ivareta formidling). Et nytt museum er dimensjonert for ca. 40 ansatte for å ivareta driften og gi plass for utvikling i fremtiden.

Kontorarbeidsplasser

Administrasjonsavdelingen tilrettelegges som kontorfløy med 30 kontorplasser i en blanding av cellekontor og teamkontor.

Fellesfunksjoner

I relasjon til arbeidsplassene etableres mulighet for tilgang til faglitteratur og oppholdssoner. Videre skal det være felles møterom, spiserom med kjøkken, hvilerom, print og kopi, toalett og mindre lager.

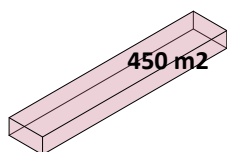
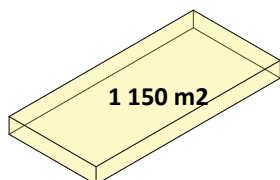
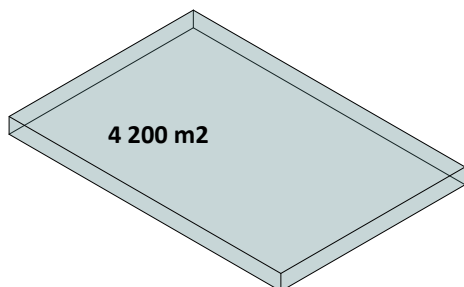
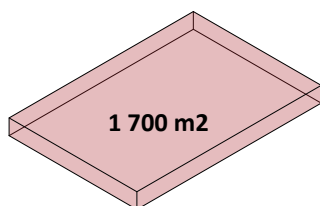
ATELIER

Gjesteatelier

Det er et ønske om å kunne ha kunstnere tilknyttet museet i kortere og lengre perioder med atelierplass.

ROM OG FUNKSJONSPROGRAM

	Arealbehov	Sum
Publikumsområder - møte og skape		1 700
Torget - ankomst og møteplass	300	
Åpne verksteder	300	
Arena - auditorium og multifunksjonsrom	300	
	200	
Bibliotek	200	
Museumsbutikk	100	
Støttefunksjoner	300	
Utstillingsarealer - sans og lære		4 200
Samlingsutstillinger	2 700	
Skiftende utstillinger	1 200	
Støttefunksjoner	300	
Mottak og drift		1 150
Mottak, oppakking og nærmagasin	600	
Drift	400	
Støttefunksjoner	150	
Administrasjon		450
Kontorarealer, inkl lager	250	
Felles funksjoner	150	
Støttefunksjoner	50	
Atelier		100
Gjesteatelier	100	
Nettoareal hele museet		7 600
<i>B/N-faktor</i>		1,45
Bruttoareal hele museet		11 020
<i>B/N-faktor</i>		1,6
Bruttoareal hele museet		12 160

Utstillingsrom

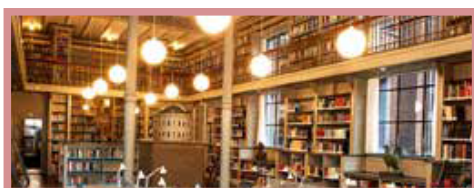
Utstillingsrom

Kafé

Åpent verksted

Bibliotek

Museumsbutikk

Åpent verksted

KOSTNADER OG FINANSIERING

Det er en egen oppgave å gjennomføre full økonomisk vurdering av de ulike tomtealternativene og det ligger utenfor denne analysen. MiST viser til investerings- og driftskostnader for likeartede bygg for å indikere m²-pris og kostnader til forvaltning, drift og vedlikehold (FDV). Når tomtevalg er foretatt, må konkretisering mht. forutsetninger og antatte investeringskostnader beregnes. Dette skal danne grunnlag for finansieringsløsninger og prosess med statlig, regionalt og lokalt nivå.

I denne tomteanalysen fremheves mer prinsipielle økonomiske forhold som kan påvirke tomtevalget og de ulike betingelser som har investerings- og driftskonsekvenser for tomtene. Ytterlige informasjon om økonomiske forhold finnes i **vedlegg 3**.

Her ser vi især på anskaffelsespris, særlige forhold angående byggbarhet og drift. På nåværende tidspunkt er det bortsett fra disse variabler, ikke noe som tilsier sterkt varierende kostnadsbilder mellom de tre alternativene.

Byggekostnader: Referanseprosjektene viser at utbygger kan måtte påregne en kostnad på rundt 90 000 - 100.000 kr pr m² (litt billigere å bygge i Trondheim enn i Oslo). Som referanseprosjekt vises det til Nasjonalmuseet og Munchmuseet - begge i Oslo, samt Sørlandets Kunstmuseum/kunstsiloen i Kristiansand.

Det samlede kostnadsbildet er avhengig av mange faktorer. Under er det vist to eksempler som tar utgangspunkt i samme nettoareal, med erfaringstall for byggekostnad på 95.000 kr/m², og to forskjellige brutto/netto-faktorer.

Nettoareal	B/N-faktor	Brutto-areal	Erfaringstall/m ²	Mulig kostnadsbilde
7 600	1,45	11 020	95 000	1 046 900 000
7 600	1,60	12 160	95 000	1 155 200 000

FDV-kostnader: Referanseprosjektene viser FDV-kostnader i 2021-kroner på mellom 780- 1045 kr. pr. m². Det vises da til Rockheim, Munchmuseet og Sørlandets Kunstmuseum/kunstsiloen i Kristiansand.

Det må forventes noe økning i driftsutgiftene i et nytt, større og mer ambisiøst nytt museum. Det forventes dog også markant flere besøkende og dermed noe større grad av selvfinansiering. Det forventes også synergieffekter i administrasjon og drift som resultat av sammenslåing rent bygningsmessig, samt bedre bygningsmessig standard.

FINANSIERING AV NYTT MUSEUM

Ved behandling av Stortingsmelding St.meld. 23 - Musea i Samfunnet- Tillit, ting og tid, uttrykte en enstemmig Familie- og kulturkomite følgende:

“Komiteen mener det er viktig at ressursbruken innenfor museumssektoren kanaliseres på en måte som gir institusjonene utenfor Oslo en større andel av bevilgningene framover.”

Det synes derfor rimelig forvente at Kulturdepartementet tar hovedansvaret for finansieringen av et nytt museum for kunst og form i Trondheim. Det må samtidig forventes at Trondheim kommune og Trøndelag fylkeskommune bidrar.

Mulige modeller for finansiering av bygg og anlegg

Ved etableringen av det nasjonale opplevelsessenteret for pop og rock i Trondheim ble det lagt ut anbud om bygging med ambisjon om å inngå leiekontrakt basert på en meget detaljert kravspesifikasjon. Dette ble utarbeidet i et samarbeid mellom MiST og Statsbygg.

Entra vant konkurransen med transformasjon av det gamle Mellageret i Trondheim, og dermed var Rockheim etablert. MiST betaler i dag ordinær husleie og deler av FDV-kostnader til Entra.

Statsbygg er utbygger av det nye Nasjonalmuseet i Oslo, mens Oslo kommune var utbygger av det nye Munchmuseet.

Realisering av det nye museet krever sterkt og samordnet engasjement overfor nasjonale myndigheter for å få forankret ansvaret for dette nasjonale prosjektet. I den sammenheng vises det bl.a. til at NKIM i 1995 fikk status som nasjonalt museum fra Kulturdepartementet.

Foto fra Dora II fotograf David Grandorge

Foto fra Dora II fotograf David Grandorge

MILJØMESSIG BÆREKRAFT

Et nytt museum for kunst og form i Trondheim vil påvirke ytre miljø. En fullstendig vurdering av hvordan de ulike tomtealternativene har innvirkning på dette er en større oppgave som ligger utenfor dette oppdraget. På overordnet nivå er følgende tema vurdert på et generelt nivå, og noe mer spesifikt for tomtene:

Grønn mobilitet: Transport til og fra museet vil bidra til et nytt museums totale klimagassutslipp. De alternative lokaliseringene av nytt museum har varierende grad av tilgjengelighet. Plassering nært kollektivtilbud og et godt opparbeidet gang- og sykkelnett, er vurdert som mest gunstig med tanke på bruk av miljøvennlig transportform for besøkende og arbeidstakere.

Gjen-/ombruk: Forskning viser at de potensielle miljømessige gevinstene er store ved rehabilitering eller oppgradering av eksisterende bygninger, sammenlignet med nybygging. Årsaken er at eksisterende konstruksjoner har lagt klimagassutslippene ved produksjon bak seg. Gjenbruk av bygninger vil derfor være et avgjørende bidrag i det grønne skiftet (Kilde: [Sintef 2020, De mest bærekraftige byggene finnes allerede](#)).

Energi- og materialbruk: Energibruk når bygget står ferdig er viktig, men det er ikke vurdert for de forskjellige alternativene, da det forutsettes godt løst for alle. Materialbruk har også konsekvenser for klimagassutslippet. Innenfor feltet pågår det innovasjon og utvikling som vil ha kommet enda lengre når et eventuelt til- eller nybygg skal realiseres. Dette vil bli vurdert inngående i senere faser.

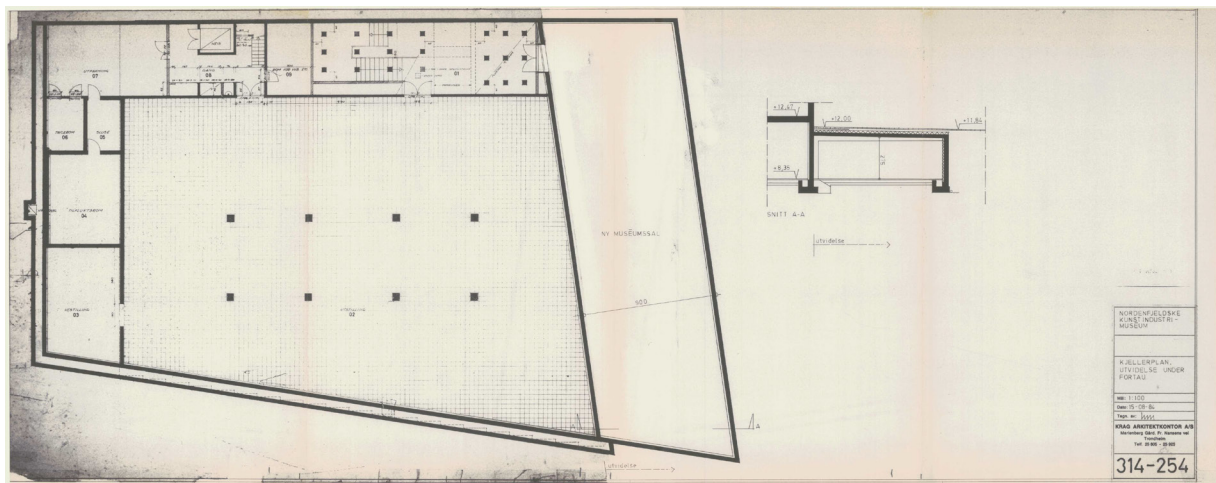
Økonomisk bærekraft er vurdert i kapittelet over, Kostnader og finansiering.

Sosial bærekraft: Aspekter som utdanning og arbeid, men også psykososiale faktorer som glede og identitet knyttet til livskvalitet, trivsel og helse, blir påvirket av et nytt museum. Et nytt museum anses som svært positivt med tanke på sosial bærekraft. Her forutsettes alle tomtealternativene å stille tilnærmet likt. Aspekter knyttet til dette er integrert i analysene av tomt og kontekst.

Ambisjoner: Det nye museet har høye ambisjoner for bærekraftig bygging og utvikling. Dette er en mulighet for Trondheim til å vise fram sin styrke innenfor teknologi og forskning. Her kan både ny materialteknologi, ombruk av materialer, fokus på grønn mobilitet og sosial bærekraft, samt andre miljørelaterte nyvinninger realiseres. I den videre prosess bør ulike miljøer inviteres med. Prosjektet må utarbeide et miljøprogram som setter tydelig miljømål, som følges opp i realiseringen gjennom en miljøoppfølgingsplan.

ALTERNATIV BRUK AV DAGENS BYGG

Dersom Bystyrets endelige tomtevalg resulterer i enten Dora II eller Leutenhaven, gir dette rom for alternativ bruk av dagens to museumsbygg i hhv. Munkegata og Bispegata. Dagens bygg vil uansett framtidig bruk bli stående som de flotte arkitektoniske landemerkene de er for Trondheim. Den videre prosessen må i så fall avklare bruken av bygningene. I dette kan selvsagt også ulike kulturformål være aktuelle. Bygningene vil som påpekt kreve betydelige oppgraderinger før de kan tas i bruk.

Original plantegning av Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum

A woman with dark hair, wearing a light-colored striped shirt, is looking out of a window with patterned curtains. The scene is overlaid with a teal gradient. The word "Scenarier" is written in yellow text on the right side of the image.

Scenarier

SCENARIER FOR NYTT NORDENFJELDSKE

I det følgende presenteres scenarier for tre forskjellige lokasjoner for et nytt Nordenfjeldske. Hensikten med scenariene er å hjelpe beslutningstakere og andre til å forestille seg det nye museet på de alternative lokasjonene. Et scenario er en beskrivelse av en tenkt framtidig situasjon og er dermed ikke å betrakte som et ferdig prosjekt.

De tre scenariene bygger på kunnskapen fra tomtanalysen, den involverende prosessen, herunder prosess med antikvariske myndigheter, og visjonen for Nordenfjeldske. Scenariene viser muligheter og potensialer gjennom tekst og illustrasjoner. De er framtidbilder på hvordan det nye museet kan utfolde seg og utfylle sin visjon på den aktuelle tomten. De tre scenariene er:

- » **DORA II** - Enestående museumsopplevelse ved fjorden. Transformasjon av bunkeren på Nyhavna og nybygg på taket.
- » **Leutenhaven** - Nytt kulturorg som beriker Midtbyen. Nybygg på dagens parkeringsplass ved siden av Trøndelag Teater.

Kartet viser hvor i byen de tre aktuelle scenariene er lokalisert.

- » **Utvidelse ved Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum og Rådhuset** - Transformasjon og nybygg i historisk miljø. Tar i bruk et rehabilitert Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum, deler av Rådhuset og legger til et nytt bygg i tilknytning til dette museet.

Scenariene baseres på omfattende analysearbeid på tomtene, der forhold på de tre tomtene er sjekket ut så langt det har latt seg gjøre. Spesielt har det vært utfordrende å finne et gjennomførbart alternativ for 0+ primært med tanke på antikvariske hensyn. Samtlige alternativ som har vært vurdert og undersøkt er omtalt i vedlegg 1 og 2.

Samme arealer, rom- og funksjonsprogram er lagt til grunn for alle tre alternativ. I hvert scenario illustreres en mulig plassering av rom og funksjoner i et diagram. Dette er skisser som må bearbeides videre når endelig lokalisering er valgt.

Det understrekes at scenariene ikke skal forstås som gjennomarbeidede arkitektoniske eller innholdsmessige forslag, men som mulighetsstudier.

ENESTÅENDE MUSEUMSOPPLEVELSE VED FJORDEN

SCENARIO 1: DORA II

Nordenfjeldske på Dora II gir mulighet for et museum i den helt store skala og med plass til markante åpne verksteder, kreativ produksjon og utstrakt samspill med andre aktører i byen og regionen.

Et museum her vil kunne få stor variasjon i romlige opplevelser fra store åpne haller med utsikt til fjorden, til kjeller med mange gode utstillingsrom. Her er særlige romlige muligheter for store verk i høye rom med karakter. I scenariet utnyttes bygningens nesten 5.000 m² eksisterende funksjonelle arealer i bygningen mot vest til nye utstillingsareal.

DORA II KVALITETER

- » Plass til alle funksjoner og utstillingstyper
- » Markante overdekkede rom med plass til store installasjoner
- » Mangeartede romlige opplevelser
- » Utstrakte muligheter for verksted både inne og ute
- » Enestående takterrasse og kafé med utsikt til fjorden
- » Mulighet for uteromsopplevelser på taket, på gjenfylte dokker og i tørrdokken
- » Blir en del av Trondheims framtidige byutvikling

Illustrasjonsplan

UTBYGGINGSMULIGHETER

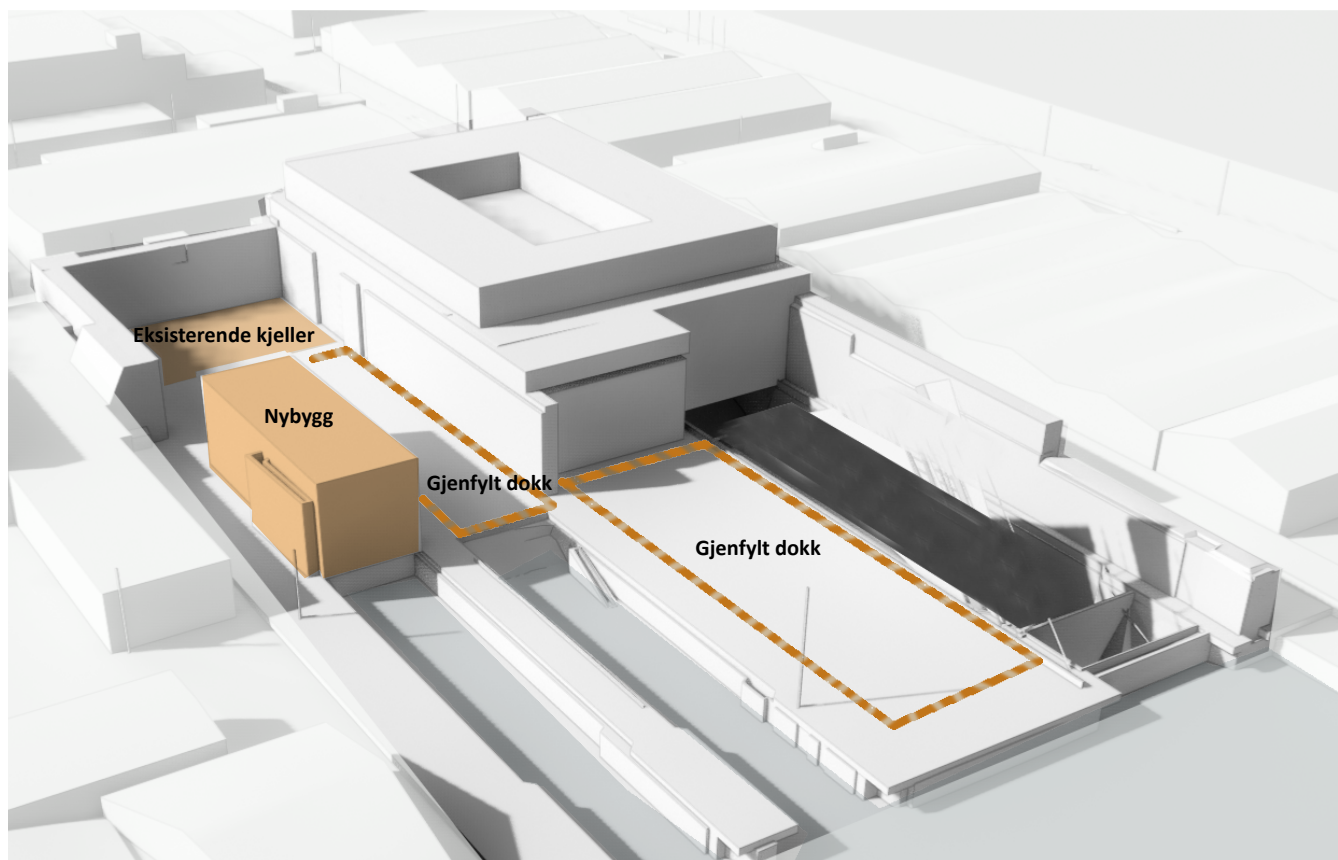
Plantegningen viser utbygging på taket av bunkeren. Det er tenkt som et enetasjes nybygg med et gårdsrom som kan være et uterom for museet. Museets arealbehov (11.020m²) får plass i bunkeren, med kjeller, og nytt volum på taket. Adkomst til museet vil være via Skippergata og en forplass på innsiden av muren, mens vareleveringen vil skje fra Transittgata.

Det er potensiale for mer utbyggingsareal på utsiden av bunkeren. Dette er areal som kan bli aktuelt å ta i bruk for museet, for eksempel på grunn av endret romprogram eller økt brutto-nettofaktor, men det kan også brukes av en annen aktør som kan ha og gi synergier med museet. Muligheten ligger i kjellerareal utenfor bunkeren og i dokker som er fylt med masser samt et mulig nybygg over to etasjer pluss kjeller. Til sammen utgjør de potensielle tilleggsarealene opp mot 6.000- 7.000 m² bruttoareal.

DORA II FAKTA

- Dora er en ubåtbunker fra 2. verdenskrig som i dag er et kulturminne i Riksantikvarens NB-register. Dora ble i 1991 midlertidig fredet av Sør-Trøndelag Fylkeskommune.
- Areal tomt: 11 daa.
- Bunkerens eksisterende areal over og under bakken utgjør til sammen ca. 8.100 m² brutto.
- Et nytt volum på tak kan ha en størrelse på ca. 2.700 m² brutto. Til sammen 11.020 m² brutto.

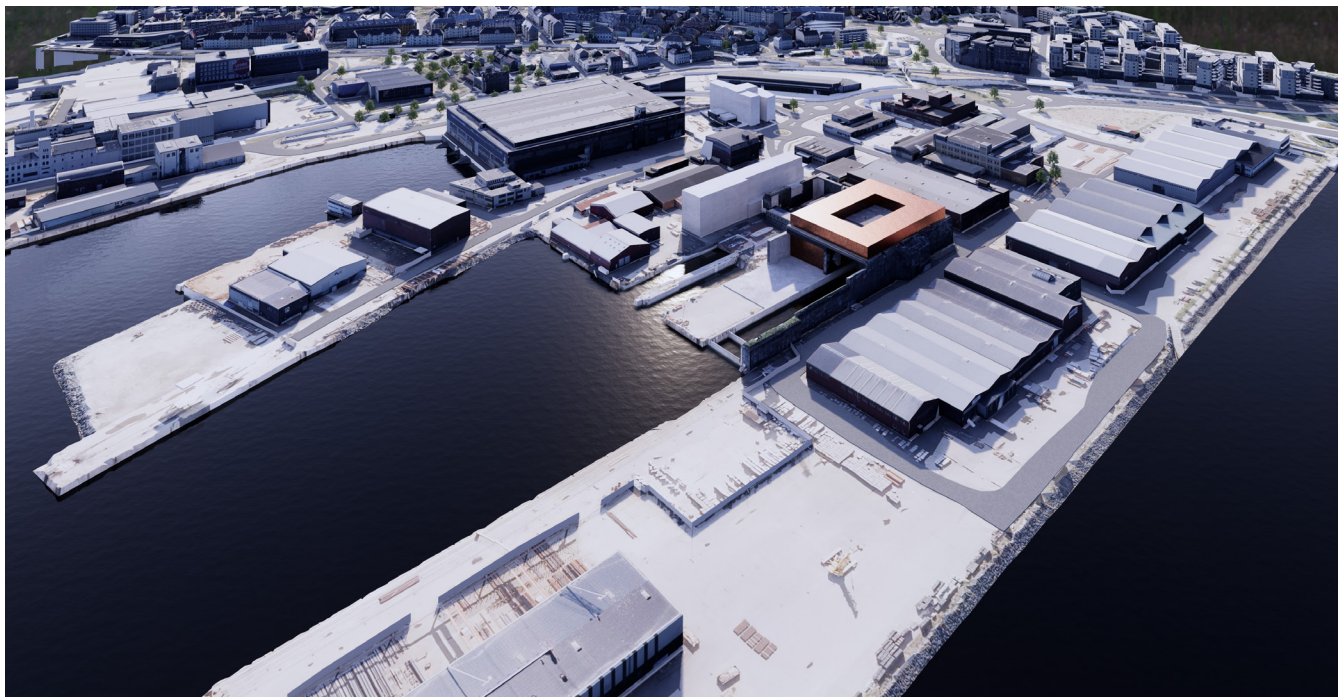
Skisse som viser mulige utbyggingsarealer på utsiden av eksisterende bunker

BILDER FRA DAGENS SITUASJON.

Bildene viser de sterke betongkonstruksjonene og lyset fra fjorden som kan gi spesielle romlige opplevelser til museet.

VOLUMMODELL SETT FRA NORDVEST.

Illustrasjonen viser ny bebyggelse på tak og nærheten til fjorden. Solsiden og Svartlamoen, de nærmeste etablerte bydelene vises øverst i bildet.

SKALA

Bygningens skala og karakter muliggjør etablering av store verksteder og storskala prosjekter - også utendørs. Museet kan spille sammen med planlagte uteområder og andre kultur- og kunnskapsfunksjoner i Nyhavna-området.

I scenariet brukes mest mulig av den eksisterende bygning en og aktiverer eksisterende rom med nye funksjoner.

Dora IIs skala gir mulighet for å skape en ny type museum, der det store sentrale rommet kan fungere både som stort utstillingsrom, adkomstrom og et eksperimentarium for byen. DORA II gir mulighet for å skape en helt spesiell museumsopplevelse.

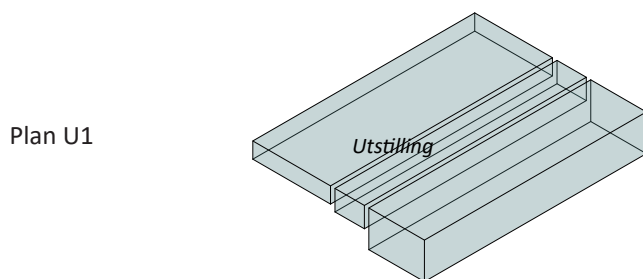
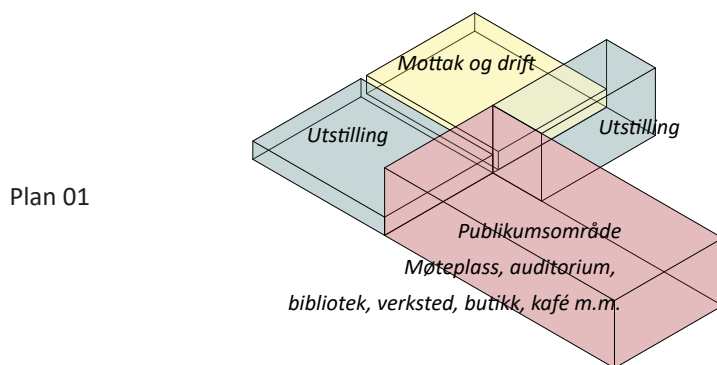
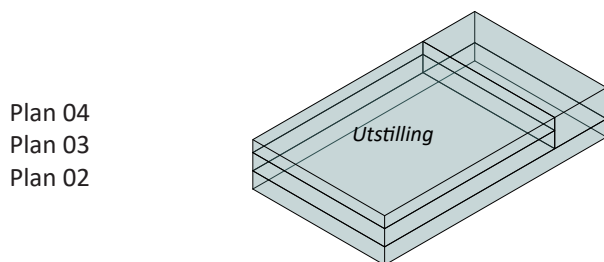
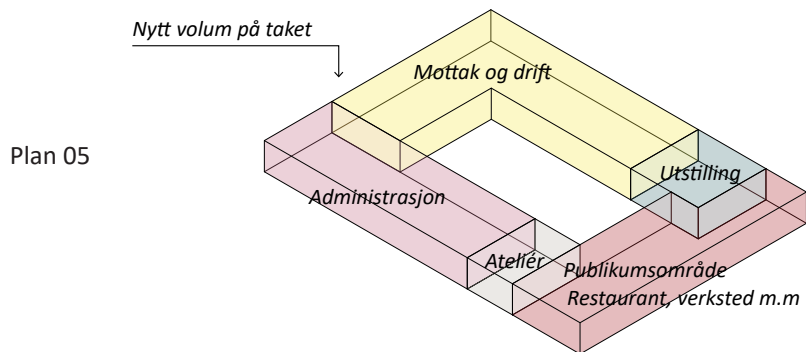
FRAMTIDSVISJON FOR NYHAVNA FRA KVALITETSPROGRAM FOR NYHAVNA (illustrasjon Mad, Holt O'Brien og Bogl).

Illustrasjonen viser hvordan et museum i Dora II kan bli del av Trondheims framtidige store sentrumsutvidelse, og få en prominent plass ved fjorden.

VISUALISERING INTERIØRPERSPEKTIV

Illustrasjonen viser den store hallen lengst øst i Dora II. Betrakteren står i 3 etasje og ser ned og ut gjennom store åpne glasspartier. Størrelsen på hallen gir god boltreplass til større kunstverk, møteplasser og aktiviteter. Til venstre i bildet skimtes vannet i tørrdokken. Til høyre i bildet ser man ut gjennom de store åpningene.

- Publikumsområder - møte og skape 1 700m² netto
- Utstillingsarealer - sanse og lære 4 200m² netto
- Mottak og drift 1 150m² netto
- Administrasjon 450m² netto
- Ateliér 100m² netto

FORDELING AV PROGRAM I DORA II

I dette scenariet er sentrale publikumsarealer lagt i byggets første etasje og på taket med utsikt til fjorden. Utstillingsarealene er plassert "i ryggen" av den eksisterende bygningen og i kjelleren. Varemottak ligger på hjørnet Skippergata/Transittgata og verkstedene ligger på taket.

REFERANSEPROSJEKTER

Det finnes flere gode eksempler på transformasjon av industriarv til markante museumsbygg.

BOROS COLLECTION BERLIN

Boros Collection i Berlin er et godt eksempel på at man kan skape helt spesielle romlige opplevelser, gode utstillingsrom og en sterk identitet i en gammel bunker.

SHANGHAI MODERN ART MUSEUM

Shanghai Modern Art Museum viser flotte utstillingsrom i den grove konstruksjonen som en betongbunker utgjør. De viser også spennet mellom store åpne haller og mindre utstillingsrom.

TATE MODERN LONDON

Tate Modern i London viser potensialet i et stort sentralt industrirom omdannet til utstillings- og performance-sted.

PILOTPROSJEKT

Dora II er pekt ut som pilot i 2020-2022 i Bylivsstrategi for Nyhavna for å vise potensialet i stedet. Det forutsetter noen mindre investeringer i teknisk infrastruktur. Dette kan være til nytte for MiST, eksempelvis nå som NKIMs museumsbygg er stengt. Nordenfjeldske Transitt er et midlertidig utstillingskonsept der NKIM lager utstillinger på forskjellige steder i påvente av permanent lokasjon.

Skissene for utbygging på tak er vist til Trøndelag fylkeskommune som har forvaltningsansvaret. Deres tilbakemelding er at mulighetene for å oppnå tilstrekkelig areal og volum later til å være tilstede – og virker meget bra.

Til sammen kan bygget i seg selv og det nye museet bli et unikt sted som gir god grobunn for museets visjon om å bli en pådriver for samfunnsengasjement. Museet som funksjon er en sjelden anledning til å ta vare på kulturminnet, samtidig som man gir ny bruk og mening til Dora II.

SAMMENFATNING AV SCENARIO OG TOMTEANALYSE FOR DORA II

Tomtekvalitet, bygning og bygbarhet

Alternativet Dora II oppfyller målet om et nytt felles museum for kunst og form med utviklingsmuligheter i et langt tidsperspektiv. Det er plass til å etablere relevante utstillings- og publikumsrom, samt gode arbeidsforhold for ansatte. Arkitekturens markante karakter og de romlige kvalitetene i både større og mindre rom, samt plasseringen mot vannet, kan skape en enestående kunst- og kulturdestinasjon. Det vurderes som realistisk å kunne gjennomføre en flott transformasjon og legge til utvalgte nye elementer også sett i lys av kulturminnehensyn.

Kontekst, beliggenhet og steds-kvalitet

Dora II ligger i et byutviklingsområde som vil transformeres og utvikles over flere tiår. Avstand til sentrum oppleves i dag som betydelig, men sett i museets lange perspektiv må det forventes at adkomstforhold og utviklingen for øvrig vil gjøre at området oppleves som en del av byen. Utviklingen av Dora II som sentral kulturfunksjon passer godt med de overordnede planer for Nyhavna.

Økonomi

Dora II forventes å kunne erverves uten store kostnader. Bygningen representerer ikke umiddelbart en stor verdi som kan realiseres av andre aktører på grunn av dens karakter og fredning. Den fremstår dermed som rimelig i

relasjon til anskaffelse.

I forhold til ombygging må man forvente en kostnad som er minst like kostnadskrevende som nybygg med en viss risiko for økt kompleksitet på grunn av byggets beskaffenhet og usikkerhet knyttet til dette. Klimasikring må inngå.

Den store bygningsmassen kan gjøre driften mer krevende, men gir også økte muligheter for aktiviteter og inntekter.

Bærekraft

Kommunedelplanen for Nyhavna definerer Nyhavna som et nullutslippsområde og forbilde for utviklingen av fremtidens nullutslippssamfunn. Plasseringen av Dora II vil i starten oppleves som mindre tilgjengelig enn andre alternativer, men nullutslippsområde innebærer blant annet etablering av "grønne mobilitetssystemer" (eksempelvis bruk av byens vannveger), og det forutsettes at Dora II vil ha svært god tilgjengelighet innen relativt kort tid.

Aktivisering og gjenbruk av eksisterende bygg til nytt relevant formål anses som svært positivt.

I miljøprogrammet for Nyhavna stilles krav om null klimagassutslipp, og et nytt museum her må forholde seg til dette.

Skisse til eksteriørperspektiv som viser scenariet for Dora II med mulig tilbygg på tak og spenningen mellom store haller, plassrom mot fjorden og vann i tørrdokken til høyre.

NYTT KULTURTORG SOM BERIKER MIDTBYEN

SCENARIO 2:

LEUTENHAVEN

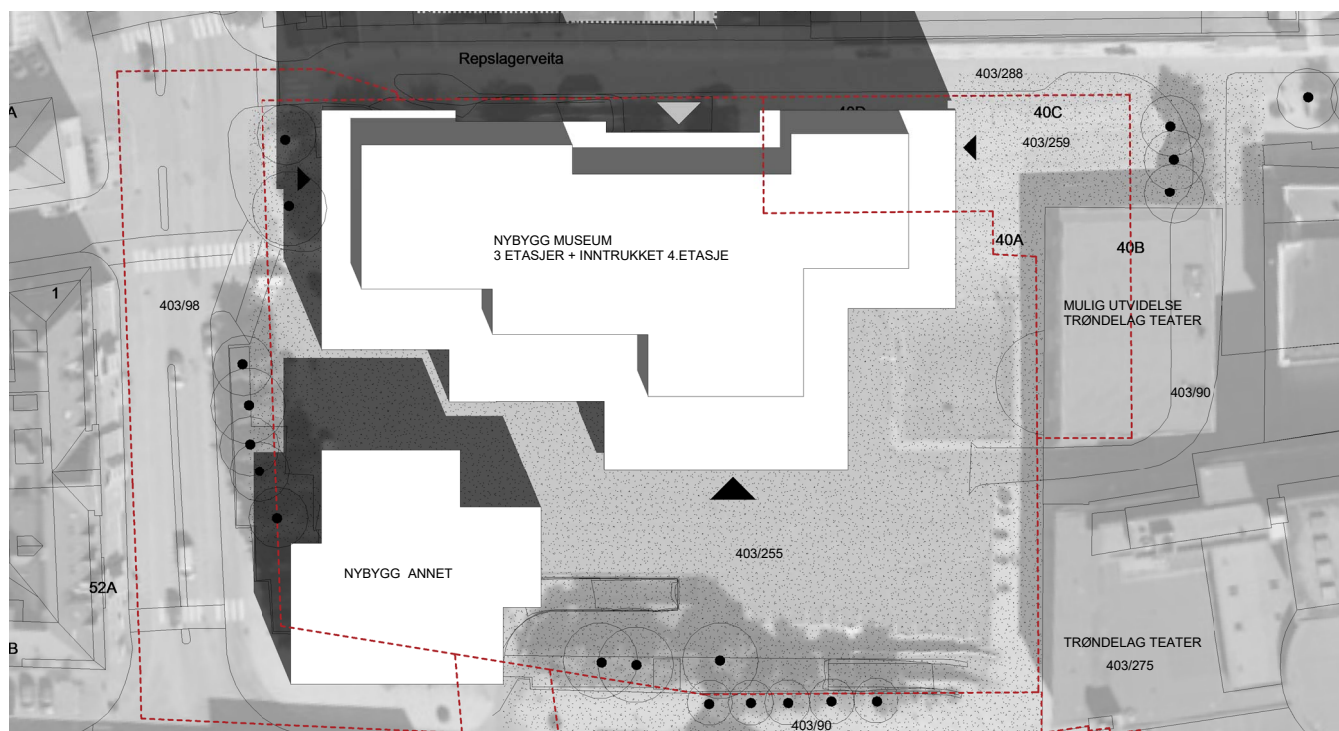
Nordenfjeldske på Leutenhaven gir mulighet for et museum i et nytt kulturkvartal sentralt i Trondheim. Tomten har gode plassforhold og gir rom for et selvstendig museumsbygg som åpner seg mot en offentlig plass og andre bygg på tomten.

I kraft av tomtens åpne karakter gis det mange mulige arkitektoniske løsninger for et nytt museumsbygg. Dette scenariet presenterer en modell hvor Nordenfjeldske etableres som en egen bygning, men inngår i en større bymessig sammenheng.

Plasseringen gir mulighet for sambruk med andre aktører i området, blant annet Trøndelag Teater, NTNU og Vitenskapsmuseet, noe som gir området en merverdi. Plasseringen er tett på både bysiden og offentlig transport ved Prinsenkrysset.

KVALITETER PÅ LEUTENHAVEN

- » Plass til alle funksjoner og utstillingstyper
- » Sentral og god plassering i Midtbyen
- » Mulighet for å skreddersy et nytt museum til samlingene og museets visjon
- » Mulighet for uteromsopplevelser på taket og i det offentlige byrommet sør på tomten
- » Mulig samspill og sambruk med andre kultur- og kunnskapsaktører i et nytt kulturkvartal

ILLUSTRASJONSPLAN

Illustrasjonen viser Nordenfjeldske som en egen bygning nord på tomten og et mindre bygg i sørvestre hjørne for en annen aktør. Mellom museet, det mindre bygget og Trøndelag Teater dannes et offentlig tilgjengelig, grønt byrom og det er flere bevegelsesmuligheter på kryss og tvers av tomten

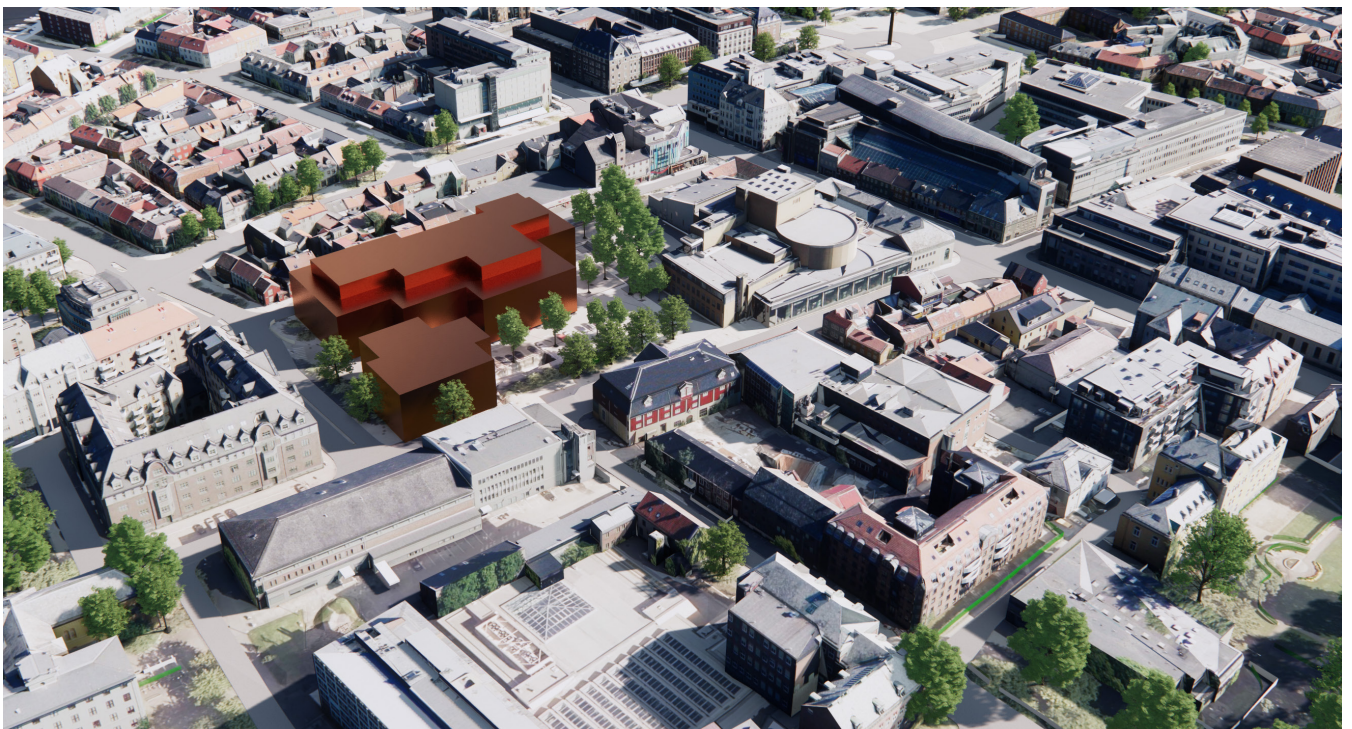

LEUTENHAVEN FAKTA

- Tomten er i dag parkeringsplass og parkeringskjeller.
- Ligger i Midtbyen, vest for Trøndelag Teater.
- Eies av av Trondheim kommune. KLP har festeavtale for kjellerarealet frem til 2065.
- Tomten har tidligere vært rutebilstasjon.
- Areal tomt: 14.645 m².
- Mulig ny bebyggelse over bakken i gjeldende detaljreguleringsplan: 23.000 m² - utover Trøndelag Teaters behov og uteområder.

BILDE FRA DAGENS SITUASJON (lånt av adressa.no)

Bildet viser omgivelsene vest og nord for parkeringsplassen, og byggene som kan bli museets nærmeste naboer. Fra taket på det nye bygget kan man få utsikt til fjorden, som skimtes øverst til høyre i bildet.

VOLUMMODELL SETT FRA SØRVEST.

Illustrasjonen viser at det er mulig å etablere tydelige og markante bygningsvolumer og samtidig skape et flott offentlig grønt byrom mellom ny bebyggelse og Trøndelag Teater.

UTBYGGINGSMULIGHETER

Scenariet legger alt arealbehov i det store bygget over bakken, slik at et eventuelt krav til parkeringsplasser fortsatt kan ligge under bakkenivå.

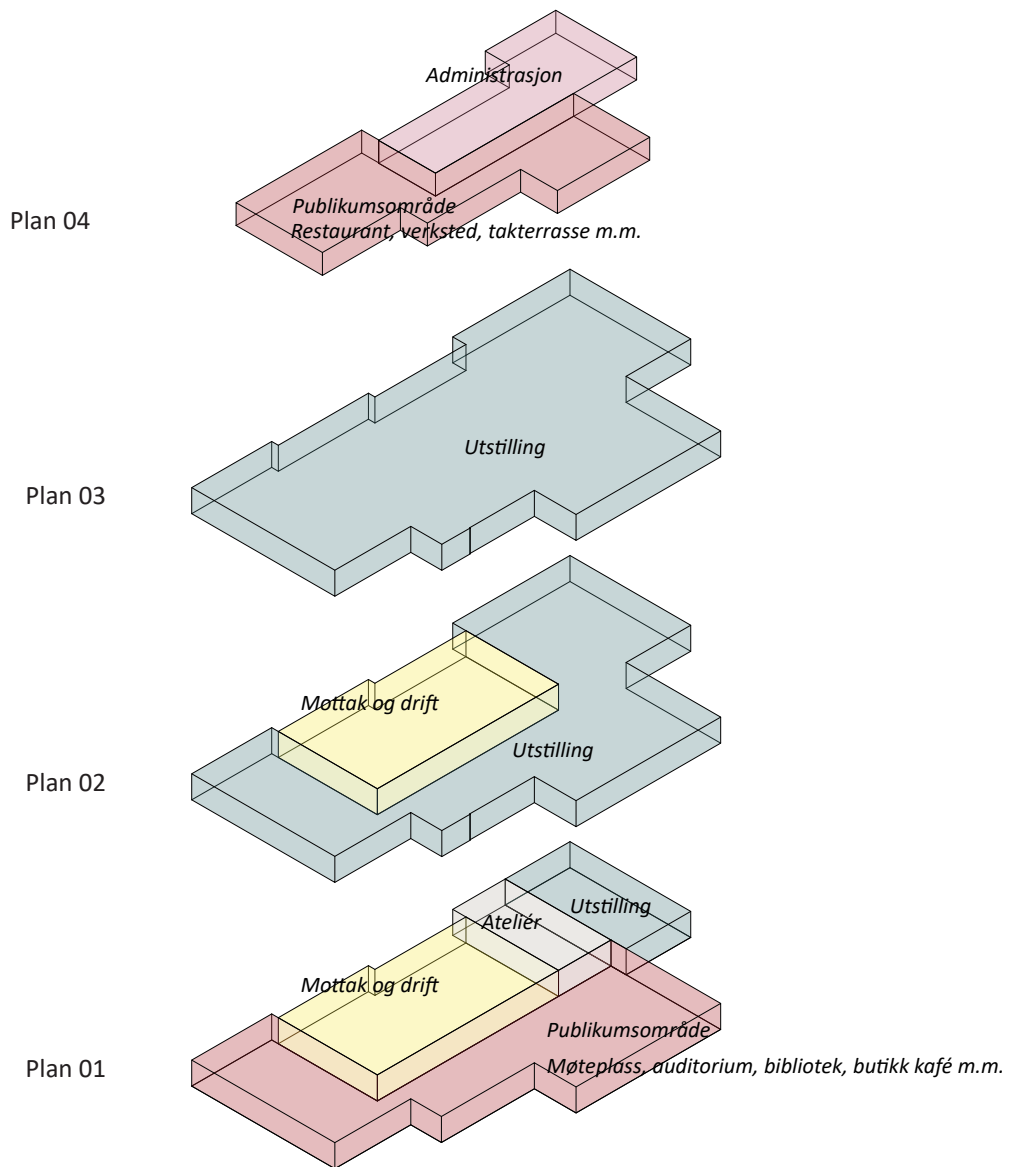
Det er potensiale for mer utbyggingsareal for museet, enten ved å benytte kjellerarealet, øke fotavtrykket eller høyden. Dette er areal som kan bli aktuelt å ta i bruk for museet, for eksempel på grunn av endret romprogram eller økt brutto-nettofaktor.

Det kan tenkes at teateret, museet og aktøren i det tredje bygget, kan gi merverdier for alle og gi grunnlag for sambruk av arealer over og under bakken. Uterommet vil bli en positiv bidragsyter til alle aktører i området.

VISUALISERING, SETT FRA PLOSSROMMET I SØR.

Illustrasjonen viser mulig samspill mellom stort museumstorg ute og museets indre liv. Første etasje er illustrert transparent for å bidra til åpenhet og byliv på plassen og til gatene rundt. Her kan man få innblikk til de profesjonelle og de åpne verkstedene, møteplasser og vrimlearealer samt noe utstilling. Høyere opp er de større utstillingsarealene og på taket en terrasse med utsikt til fjorden og Midtbyen.

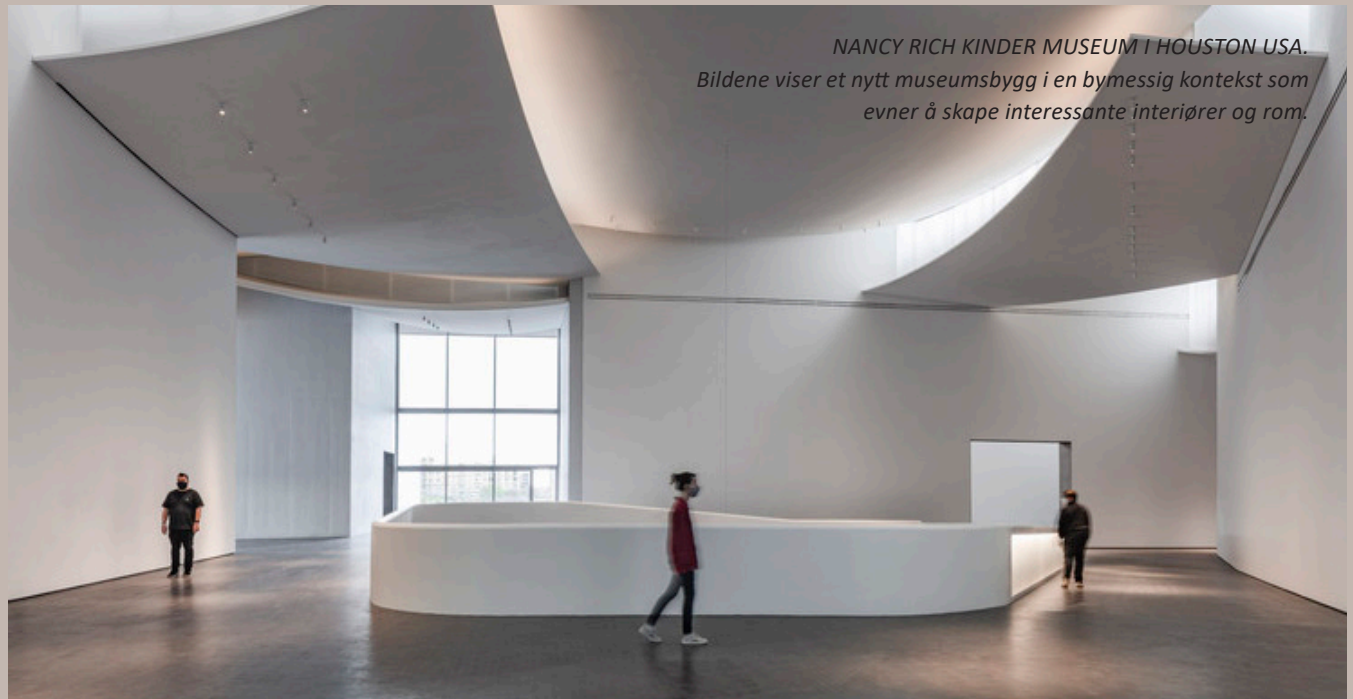
- Publikumsområder - møte og skape 1 700m² netto
- Utstillingsarealer - sans og lære 4 200m² netto
- Mottak og drift 1 150m² netto
- Administrasjon 450m² netto
- Ateliér 100m² netto

FORDELING AV PROGRAM PÅ LEUTENHAVEN

Det er plass til alle funksjoner i nybygget. I dette scenariet er sentrale publikumsarealer lagt i første og øverste etasje. Publikumsadkomst er fra det nye byrommet. Utstilling er plassert i andre og tredje etasje. Varelevering løses fra Repslagerveita.

REFERANSEPROSJEKTER

På Leutenhaven har museet en spennende mulighet til å inngå i et større kulturkvartal med sambruk og synergier med andre kulturaktører, tett på byens torg og sentralt i historiske Midtbyen.

*NANCY RICH KINDER MUSEUM I HOUSTON USA.
Bildene viser et nytt museumsbygg i en bymessig kontekst som
evner å skape interessante interiører og rom.*

NEUE NATIONALGALLERIE BERLIN

Referansen viser hvordan et nybygg kan arbeide med museumsarealer over og under bakken, en mulighet som også er tilstede på Leutenhaven dersom det ikke blir krav om parkering under bakken. Det finnes flere gode eksempler på at et museum, med sine utstillingsrom som ikke har krav til dagslys, kan ligge helt eller delvis under bakken.

SAMMENFATNING AV SCENARIO OG TOMTEANALYSE FOR LEUTENHAVEN

Tomtekvalitet, bygning og byggbarhet

Scenariet for Leutenhaven viser en realistisk og farbar vei for et flott nytt museum for kunst og form i Trondheim. Det er plass til å skape et museum med mange muligheter. Tomta gir grunnlag for nok volum for en selvstendig bygning, samtidig som det er plass til andre (kultur)funksjoner. Scenariet er avhengig av avtale med festetager, men i kraft av allerede godkjent detaljregulering på tomten er det gode muligheter for en relativt rask prosess.

Kontekst, beliggenhet og stedskvalitet

Den sentrale plasseringen er god og skaper relevante muligheter for samspill med andre kultur- og kunnskapsaktører- og med Midtbyen som helhet. Et kulturbygg på denne plasseringen vil bidra til at tomten blir utnyttet til et offentlig formål - samtidig som kunsten vil få en prominent plassering i bybildet.

Økonomi

Leutenhaven representerer med sin attraktive plassering sentralt i byen en ervervespris- eller tapt kommunal inntekt- som er relativt høy.

Tomten fremstår, tross en viss usikkerhet om grunnforhold, som det enkleste stedet å bygge av de tre lokasjonene.

Driftsmessig vil et nytt museum kunne gi tilpasset og effektiv drift.

Bærekraft

Leutenhaven er svært godt tilgjengelig for gående-, syklende og kollektivreisende midt i sentrum av Midtbyen.

Alternativet innebærer nybygg og mest sannsynlig riving av eksisterende parkeringskjeller. Leutenhaven står derfor svakest av alternativene med tanke på utslipp knyttet til bygging.

SKISSE TIL NATTPERSPEKTIV AV SCENARIET FOR LEUTENHAVEN.

Illustrasjonen viser hvordan bygget kan bli en lanterne på Leutenhaven når det er mørkt ute.

TRANSFORMASJON OG NYBYGG I ET HISTORISK MILJØ

SCENARIO 3:

UTVIDELSE VED NORDENFJELDSKE KUNSTINDUSTRIMUSEUM OG RÅDHUSET

Et museum med utgangspunkt i eksisterende Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum med utvidet areal rundt Rådhuset vil med sin sentrale plassering kunne bli en viktig attraksjon midt i byen. Her kan museets ambisjoner om å bli en møteplass for kreativt medborgerskap og samfunnsengasjement folde seg ut.

Museet får et nytt tilbygg mellom eksisterende Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum og Rådhuset og mot Rådhusparken. Tettheten mellom politisk og kunstnerisk virksomhet gjør det mulig å se for seg sambruk av lokaler og aktiviteter som gagnar både byen og besøkende. Første etasje i Rådhuset foreslås som sambruksareal for Rådhuset og museet.

Plasseringen vil bidra til en konstruktiv aktivering av Munkegata som styrker Midtbyens aktivitetsprofil. Scenariet utnytter et område som i dag ikke brukes optimalt og kan bidra til å gi nytt liv til et fint parkrom i byen. Her kan museets aktiviteter og uterommet løfte hverandre.

KVALITETER VED UTVIDELSE AV NORDENFJELDSKE KUNSTINDUSTRIMUSEUM

- » Kontinuitet og fortsatt bruk av eksisterende Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum
- » Sentral plassering mellom Torvet og Nidarosdomen
- » Mulig samspill og sambruk mellom Rådhus og museum
- » Bidrar til positiv utvikling langs Munkegata
- » Mulighet for uteromsopplevelser på fortau i Munkegata eller i Rådhusparken
- » Nærhet til Nidarosdomen og besøkende som beveger seg gjennom byen
- » Aktiverer et parkeringsareal og gir nytt liv til Rådhusparken
- » Mulig samspill og sambruk med andre kulturaktører

BILDER FRA DAGENS SITUASJON

Bildene viser Rådhuset. Det nye tilbygget erstatter dagens overflateparkering på baksiden av rådhuset og deler av parken.

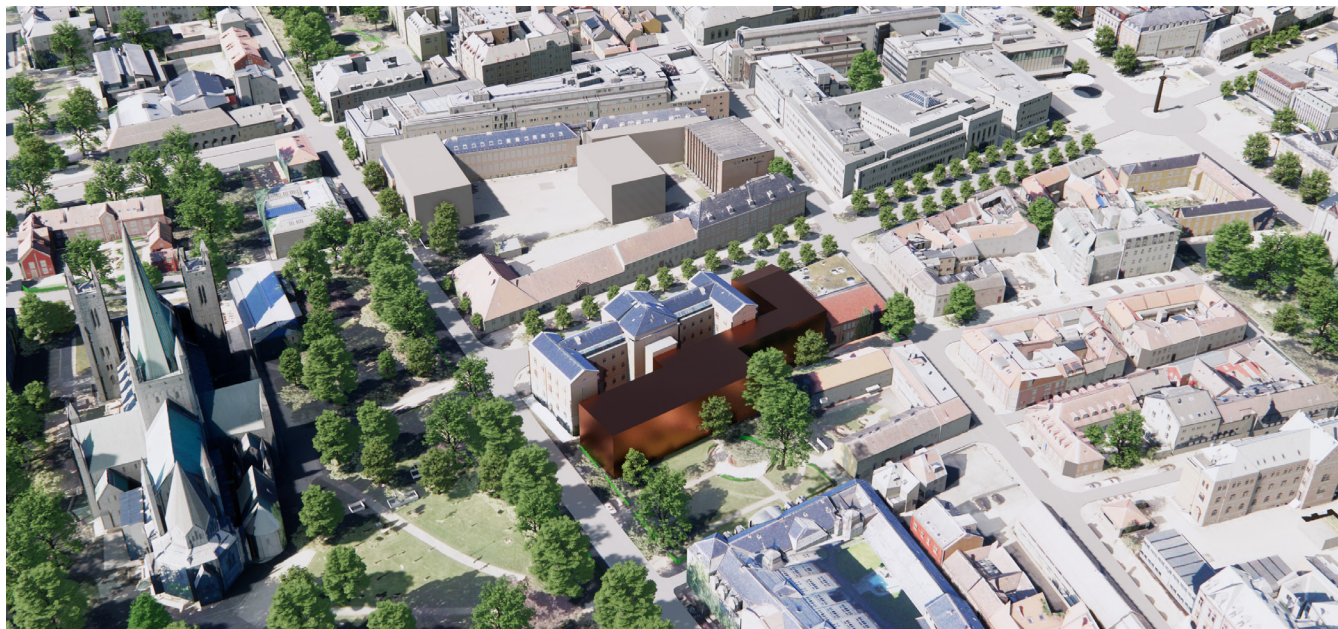
ILLUSTRASJONSPLAN

Plantegningen viser et sammenhengende museumsbygg med tyngdepunkt rundt Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum. Et nybygg strekker seg fra Munkegata, langs museumsbygningens sørside, og på østsiden av Rådhuset. Nytt volum langs Rådhuset får flotte utsiktsforhold til Rådhusparken. Første etasje i Rådhuset tenkes som sambruksareal mellom museet og Rådhuset. Det antas at sikkerhetsforhold for begge funksjoner kan løses på en god måte i hele bygget.

UTVIDELSE VED NKIM - FAKTA

- Tomtene ligger i Midtbyen og inkluderer det eksisterende Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum, tomten sør for dette og deler av Rådhuset og dets tilhørende eiendom.
- Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum oppgraderes og gjenbrukes.
- Første etasje i Rådhuset tilrettelegges for sambruk med museet.
- Det bygges et nytt bygg sør for NKIM og øst for Rådhuset ut mot Rådhusparken.
- Nybygget har kjeller og tre etasjer over bakken, fotavtrykk 1.650 m².
- Gullsmed Møller-bygget må ved dette alternativet flyttes.
- Bruk av Trondheim kunstmuseums bygg til ulike kulturformål er en del av den videre vurderingen.

VOLUMMODELL SETT FRA SØRØST

Illustrasjonen viser hvordan et nybygg samler de to eksisterende byggene, og samtidig åpner seg opp mot og tar i bruk parken. Høyden på det nye volumet er lavere enn Rådhuset slik at det ikke skal få konsekvenser for sikten til, og opplevelsen av, Nidarosdomen.

STEDSTILPASNING OG BEVARING

Den eksisterende trebygningen i Munkegata (gullsmeden) foreslås flyttet. Eksisterende Trondheim kunstmuseum kan evt. brukes til andre kultur- eller museumsformål. Fra antikvarisk hold er det gitt muntlige signaler om at flytting av gullsmed og skissert nybygg er løsbart.

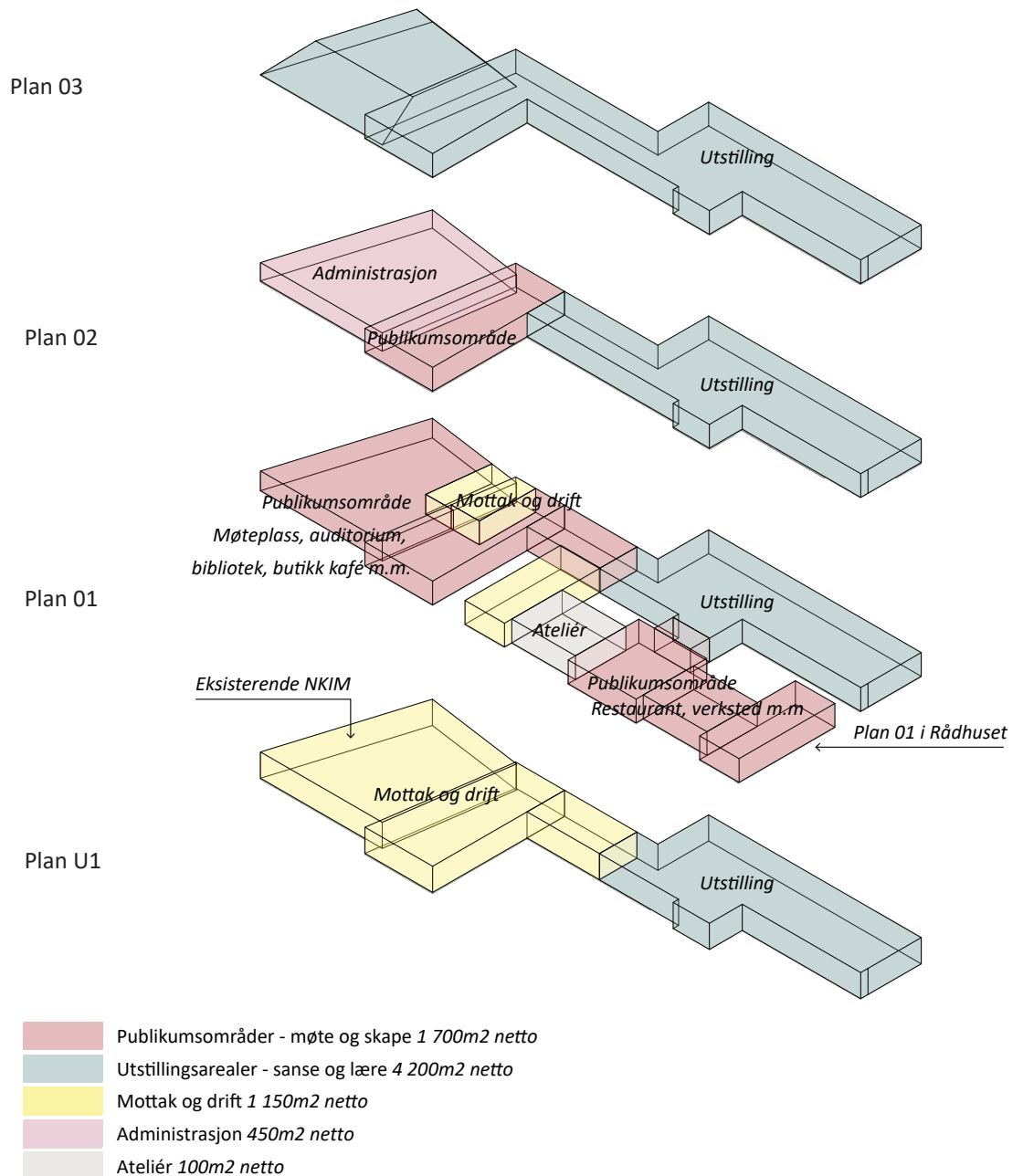
Dersom det blir behov for mer areal, for eksempel på grunn av endret romprogram eller økt brutto-nettofaktor, må det løses med et større bygningsvolum mot parken.

Scenariet muliggjør en både sammenhengende og steds-tilpasset museumsløsning, der eksisterende bygninger i stor utstrekning bevares. Samtidig legges en flott ny bygning til Rådhusparken på et område som i dag fremstår som en bakside.

PERSPEKTIV FRA MUNKEGATA

Illustrasjonen viser et nytt bygg som kan bli et inngangsparti for museet og et samlende bygg mellom de to eksisterende byggene. På framsiden er gateparkeringen i Munkegata fjernet, her kan det være uteservering og rom for aktivitet og byliv.

FORDELING AV PROGRAM I UTVIDELSE AV NORDENFJELDSKE KUNSTINDUSTRIMUSEUM

Illustrasjonen viser publikumsarealer på bakkeplan i alle tre bygg. Utstillingsarealene er hovedsakelig lagt i det nye volumet langs Rådhusparken. Eksisterende museumsbygg benyttes til administrasjon. Varemottak og drift ligger i kjeller og første etasje.

REFERANSEPROSJEKTER

Scenariet for nytt museum i NKIMs bygning med Rådhuset viser en mulig utvidelse som syr sammen to historiske, eksisterende bygg, og går ut og aktivt møter Munkegata og Rådhusparken. Det kan bli et spennende prosjekt som utfordrer grenser og rom i Midtbyen og som gir interessante synergier. Scenariet krever sterk involvering og engasjement fra politisk, antikvarisk og administrativt hold.

STATENS MUSEUM FOR KUNST,
KØBENHAVN

Tilbygget viser et fint møte mellom nytt og gammelt, som sikrer lys og utsikt inn i den eksisterende museumsbygningen. Det nye bygget tilføyer blant annet en utstillingsgate og et større uformelt eventrom.

FONDAZIONE PRADA I MILANO

Referansen viser hvordan forskjellige historiske og nye bygninger med sterk identitet kan møtes i et stemningsfullt og visuelt slående museumsmiljø.

K.U.K. KJØPMANNSGATA UNG KUNST I TRONDHEIM

Referansen inneholder ny bebyggelse, men er interessant som eksempel på hvordan det er tilpasset et eksisterende bygningsmiljø med god arkitektur og volumoppbygging.

SAMMENFATNING AV SCENARIO OG TOMTEANALYSE FOR UTVIDELSE VED NORDENFJELDSKE KUNSTINDUSTRIMUSEUM OG RÅDHUSET

Tomtekvalitet, bygning og byggbarhet

Scenariet som omfatter utvidelse av Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum og Rådhuset gir mulighet for et sentralt plassert museum i et historisk miljø med mange kvaliteter og romlige opplevelser. Scenariets særlige styrke er kontinuiteten og forbindelsen til det eksisterende museumsbygget og den sentrale beliggenheten. Det er akkurat mulig for å sikre plass nok til museets behov og samtidig bidra positivt til miljøet i byens hjerte. Scenariet er avhengig av samspill med Trondheim kommune vedrørende Rådhuset og prosessen med antikvariske myndigheter, herunder anlegg av kjeller i et antikvarisk krevende område.

Kontekst, beliggenhet og stedskvalitet

Den sentrale plasseringen midt i byen, nært Rådhuset og Nidarosdomen, gjør scenariet attraktivt. Plasseringen er tett på sentrale bevegelsesåre i byen – både for lokale og tilreisende. Det er mulighet for samspill med Rådhuset og andre attraksjoner i bysentrum. Lokasjonen har sterk identitet og bidrar positivt til det omkringliggende bymiljø.

Økonomi

I forhold til ervervessum fremstår utvidelsen rundt

eksisterende Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum som et rimelig alternativ. Stiftelsen NKIM eier dagens tomt. Bortsett fra gullsmeden er tomten for mulig utvidelse eid av Trondheim kommune. Muligheten for å bygge så tett og (relativt) høyt må forventes alene å være mulig for det som for byen er en særdeles viktig kulturfunksjon.

Oppgradering av eksisterende Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum innebærer en viss usikkerhet, men antas ikke å være en større kostnadsdriver enn nybygg.

Det skisserte scenariet vil i tillegg til byggekostnaden medføre arkeologiske utgravninger. Dette forventes ikke i de andre scenariene.

Driftsmessig forventes et nytt museum å kunne gi tilpasset og effektiv drift.

Bærekraft

Tilgjengeligheten for gående, syklende og kollektivt reisende er svært god midt i Midtbyen.

Aktivering og gjenbruk av museumsbygningen, sambruk av første etasje i Rådhuset, og fortetting innenfor bykjerne, anses som positivt. Full utgraving av kjeller kan ha negative konsekvenser med tanke på klimagassutslipp.

GATEPERSPEKTIVET, UTSNITT

Illustrasjonen viser hvordan nybygget kan inngå i en rekke langs Munkegata, sammen med de to eksisterende nabobyggene, og hvordan det nye bygget kan være inviterende og åpent som en positiv kontrast.

Vedlegg

1. Tomteanalyse
2. Utdypende studier av 0+ alternativet
3. Kostnader og finansieringsløsninger
4. Politiske vedtak
5. Detaljert romprogram
6. MiST og stiftelsenes vedtekter
7. Beskrivelse av bygg og samlinger

Vedlegg 1

TOMTEANALYSE

Museene i Sør-Trøndelag (MiST)

Vedlegg til rapport "Nytt museum for kunst og form i Trondheim" utarbeidet av Dyrvik Arkitekter AS og Christian Pagh AS i samarbeid med MiST.

Desember 2021

Bakgrunn for tomteanalysen

Denne tomteanalysen er en del av utredningsarbeidet av de fem tomtealternativene for nytt museum for kunst og form i Trondheim som ble vedtatt utredet av formannskapet i Trondheim kommune i desember 2019.

Analysen er en gjennomgang av tomtene med henblikk på endelig beslutning for museumslokalisering. Analysen vurderer egnetheten for tomt og byggemuligheter, samt miljøeffekter, sett i lys av romprogram og pågående visjonsarbeid med utvikling av scenarier for det nye museet.

Som utgangspunkt for analysen er det brukt et oppdatert romprogram utviklet i et samarbeid mellom MiST og rådgiverne med utgangspunkt i Norconsults mulighetsstudie fra 2018.

Arealer til fjernmagasin inngår ikke i romprogrammet for de fem tomtene. Dette forutsettes løst på annen måte for flere av museene i MiST.

Arbeidet med analysen har bestått av befaringer, studier av kart og gjeldende planer, samt en rekke workshops og møter med berørte parter. Se oversikt innledningsvis.

Tomtealternativer

De fem tomtealternativene som Trondheim formannskap ba MiST utrede og gi anbefaling på mht. valg var:

- Dora II på Nyhavna
- Leutenhaven i Midtbyen
- Utvidelse ut fra eksisterende Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum og Trondheim kunstmuseum (0+) i Midtbyen
- Linjagodstomta på Nyhavna
- Ladejarlen Videregående skole på Ladehammeren

Ortofoto av Trondheim med de fem tomtealternativene markert

Kriterier

Det er utarbeidet et sett med kriterier som gir grunnlag for bedømmelse eller klassifisering av de forskjellige tomtene. Kriteriene er utarbeidet på bakgrunn av;

- tidligere analysearbeid (*Lokalisering av nytt Museum for Kunst og Design i Trondheim* utarbeidet av Eierskapsenheten Trondheim Kommune)
- arbeidsmøter med styringsgruppen, ansatte, stiftelsesstyrene og ressursgruppen
- arbeidet med visjon og romprogram
- faglige vurderinger av hva som er viktig å ta stilling til ved valg av lokalisering for det nye museet

Ambisjonen er å gi et samlet, kvalifisert inntrykk av hva de forskjellige tomtene innebærer - med særlig fokus på å få med både selve tomtens kvaliteter og den fysiske konteksten. Dertil kommer ønsket om å belyse sentrale og økonomiske forhold i relasjon til tomtene. Det skal understrekes at en detaljert økonomisk vurdering og bærekraftsanalyse ligger utenfor denne oppgaven. Her fremheves særlige oppmerksomhetspunkter som det må tas hensyn til og som man kan underlegge mer detaljering i den videre prosessen.

Tomtekvaliteter, bygning og byggbarhet

Oppfyller museets behov – herunder overordnet formål og visjon, krav til publikumsopplevelse, utstillingsaktivitet, drift, tilgjengelighet, universell utforming og logistikk.

Særlige kvaliteter eller identitetsmarkører som styrker museet som attraksjon og opplevelse.

Tekniske forhold – herunder byggbarhet, grunnforhold, helning, naturforhold, støy osv.

Avhengigheter – herunder antikvariske hensyn/kulturminner som skaper muligheter eller utfordringer for prosjektet, eller andre prosjekter.

Kontekst; beliggenhet, tilgjengelighet & stedskvalitet

Oppfyller museets behov – herunder formål og visjon, ønsket relasjon til publikum, drift og logistikk.

Relasjon til by og andre attraksjoner – herunder kulturell kontekst, mulighet for møtepunkter i tilknytning til museet og andre synergi muligheter.

Tilgjengelighet – herunder adgang/avstand fra kollektivknutepunkt, syklende og gående - både lokale og tilreisende, samt opplevd tilgjengelighet.

Forhold til ønsket byutvikling – herunder forhold til byens utviklingsplaner, pågående prosjekter, avhengigheter med hensyn til plan- og rekkefølgekrav.

Miljømessig og økonomisk bærekraft

Miljømessig bærekraft

Gjen-/ombruk – herunder overordnet vurdering av bygg på ny lokasjon og gjenbruk/sirkularitet og transformasjon av eksisterende bygninger.

Grønn mobilitet – herunder vurdering av nærhet til og tilgjengelighet via grønne mobilitetsformer, dvs gange, sykkel og ulike former for kollektivtransport.

Økonomi – vurdering av bygg- og driftsøkonomi eller særlige forhold vedr. tomt, eierskap og lignende (behandles på overordnet nivå).

Energi- og materialbruk og sosial bærekraft er vurdert som likt for alle alternativer og omtales ikke i tomteanalysen.

Tomtevalg - resymé

Samlet vurdering av de fem alternativene

Resymé av vurderingen. Ikke uttømmende.

	Tomt - bygg	Kontekst	Bærekraft	
Dora II	+ Sterk identitet og bygningskarakter, + Utsikt og plassering ved vann + Velegnede rom til utstilling i eksisterende bygg. - Noe usikkerhet knyttet til byggets beskaffenhet og kulturminnevern	+ Del av nytt byutviklingsområde - Usikkerhet om utviklingstempo og kulturfokus	+ Gjenbruk av eksisterende bygg +/- Grønn mobilitet er til stede, vil styrkes på relativt kort sikt + Rimelig anskaffelse - Noe usikkerhet knyttet til kostnaden for transformasjon	Aktuell
Leutenhaven	+ Byggeklar, romslig tomt - Noe usikkerhet knyttet til kjeller (bruk, fundamentering)	+ Sentral plassering, nær andre attraksjoner - mindre identitetsmessig potensial	- Nybygg, repr. høyt klimagassutslipp + Grønn mobilitet - Relativt høy tomtekostnad	Aktuell
0+	+ Sterk identitet og historie - Utvidelse svært komplisert	+ Sentral plassering, nær andre attraksjoner - Begrensede utvidelsesmuligheter, trang situasjon	+ Dagens museumsbygg gjenbrukes + Grønn mobilitet + Rimelig anskaffelse - Kostbar arkeologisk utgraving	Aktuell
Linjegods tomta	+ Byggeklar, romslig tomt - Manglende karakter og attraktivitet for museum - Pågående reguleringsarbeid til hotell	- Plassering tett på infrastrukturelle barrierer, i et kryss - Få kvaliteter i umiddelbar nærhet	- Nybygg +/- Grønn mobilitet er tilstede, vil styrkes på relativt kort sikt - Anskaffelse antas kostbar	Ikke aktuell
Ladejarlen	+ Flott utsikt til sjøen - Komplisert bygningsmasse - Manglende karakter og attraktivitet for museum	- Langt fra sentrum og byliv, i villaområde - Opplevs som utilgjengelig og utenfor byen	+ Gjenbruk av eksisterende bygg - Antas mer bilbasert mobilitet - eid av fylkeskommunen	Ikke aktuell

Dora II

Fakta

Uferdig ubåtbunker fra 2. verdenskrig, benyttes i dag som båtverft mm.

Byggeår: 1942-1945

Beliggenhet: Nyhavna

Areal tomt: 11 daa

Størrelse bygning: ca. 8 000m² BYA (fotavtrykk)

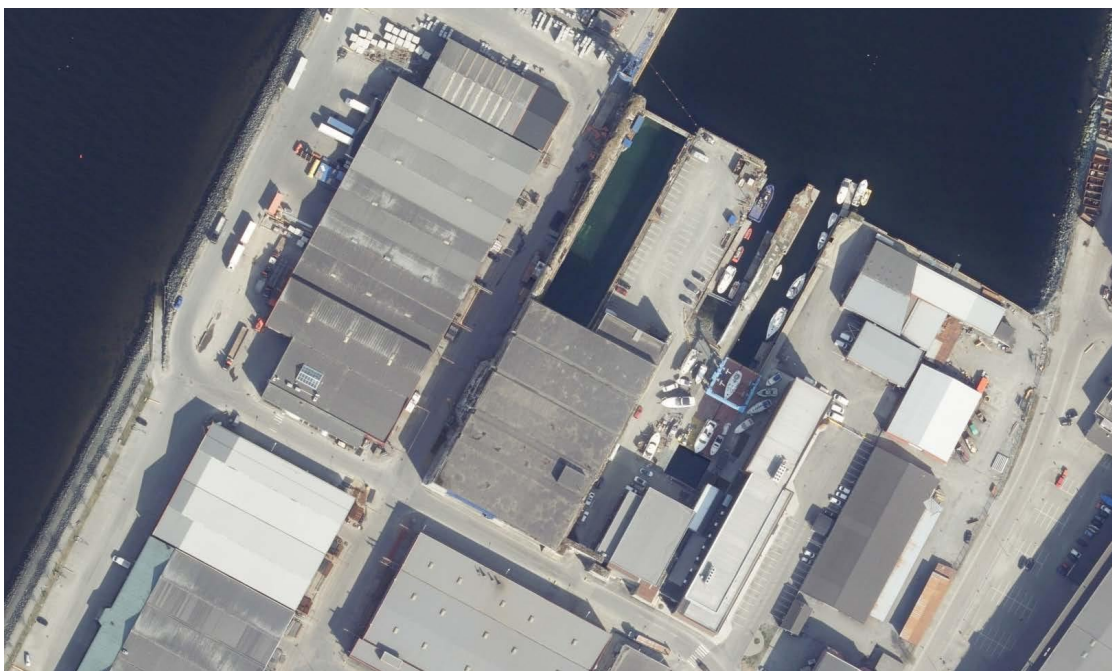
Eier: Nyhavna utvikling

Annet: Dora II ble midlertidig fredet i 1992.

Dora II er pekt ut som prioritert pilot i 2020-2022 av kommunedirektøren i Trondheim.

Regulert til sentrumsformål i kommuneplanens arealdel.

Omfattet av Kommunedelplanen for Nyhavna.

Figur: Ortofoto av Dora II

Tomtekvaliteter, bygning og byggbarhet

Oppfyller museets behov

Alternativet Dora II har potensial til å oppfylle målet om et nytt felles museum for kunst og form med utviklingsmuligheter i et langt tidsperspektiv. Den eksisterende bygningen er robust og har spesiell karakter fordi det er en ruin av en ubåtbunker fra andre verdenskrig. Det er plass til å etablere relevante utstillings- og publikumsrom, samt gode arbeidsforhold for ansatte.

Store deler av eksisterende bebyggelse må tas vare på. (antikvarisk klasse A- dvs. svært høy antikvarisk verdi).

Dora II ble aldri fullført som ubåtbunker, og består av et indre område med overbygg og et åpent ytre område omkranset av høye vegger. Materialet er hovedsakelig armert betong med svært tykke vegger.

Et omdannet Dora II vil bestå av eksisterende bunker og ny bebyggelse på taket og muligens utenfor bunkeren. Det har potensial for å legge til rette for flotte museumsopplevelser med romlige løsninger som kan samle større grupper, kafé og-/eller verkstedrom med utsikt til sjøen.

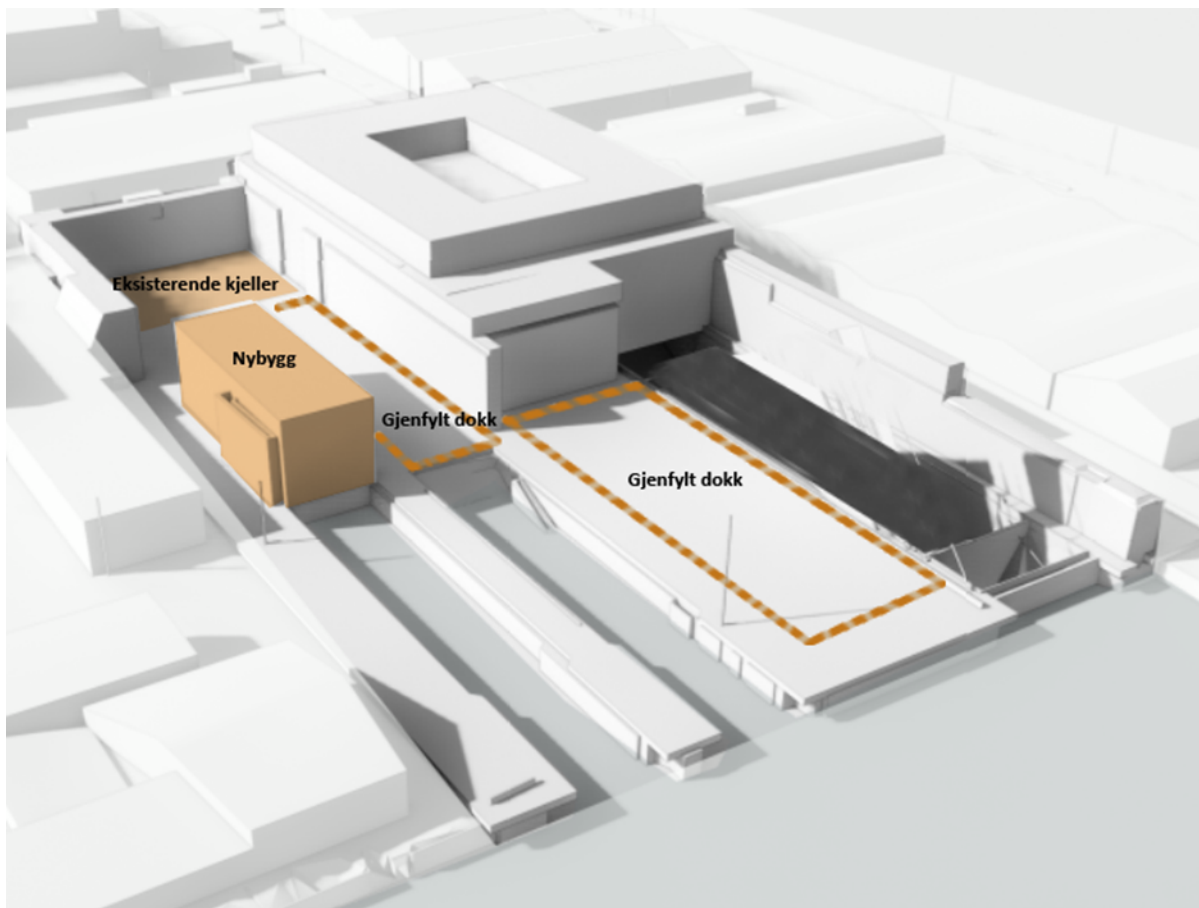
Bygningsstrukturen mot sør har tre etasjedekk som med en relativt enkel bearbeiding kan fungere godt som sentrale utstillingsrom. Det store overdekkede rommet kan fungere godt som utstillingsareal for større verker og være et rom for kunstneriske eksperimenter.

Der er omfattende kjellerarealer som består av mange mindre rom i varierende høyde. Disse har også potensial som utstillingsrom.

Modellbilde som viser rommene i kjelleren.

Øst for bunkerens yttervegg er det også store kjellerareal som muligens kan tas i bruk. Det er også noen dokker på utsiden som er fylt med masser og som antas mulig å åpne opp og eventuelt bygge i.

Skisse som viser mulige utbyggingsarealer på utsiden av eksisterende bunker

Det kreves noe nybygg på tak og evt. ved siden av bygget for å få plass til alle museets aktiviteter, men det eksisterende bygget er et godt utgangspunkt.

Øvrige grunnleggende behov (service og logistikk) er mulig å løse gjennom ombygging og transformasjon av bygget.

Det er mulig å få til trinnfri atkomst som tilrettelegger for universell utforming. Selve bygget har tilgjengelige sider fra offentlige gater i sør og vest. Det vil være mulig å ankomme tomten med båt fra sjøsiden i nord. Det må avklares hvilken tilgjengelighet anlegget kan få fra øst, der Skippergata 14 og 16 ligger, gjennom en betongportal med relativt lav høyde og i sambruk med kontorbyggene.

Historikken som tysk ubåtbunker fra 2. verdenskrig kan gi negative assosiasjoner. Samtidig erfares det at minner fra 2. verdenskrig også innehar et moment av spenning og interesse som i samvirke med et museum kan være positivt, nettopp fordi museet i sitt virke kan utfordre dette.

Særlige kvaliteter eller identitetsmarkører

Det fysiske uttrykket, historien og bygningens karakter har en kraft i seg som kan gi en særlig dimensjon og identitet til museet. Dora II rommer enestående romlige og identitetsmessige potensialer i kraft av sin arkitektur og plassering. Byggets størrelse, høyder og dimensjoner, vil kunne gi rom som har plass til store verk.

Nærheten til vannet og fjorden kan ytterligere styrke museet som attraksjon og opplevelse. Det kan være mulig å etablere utsiktspunkt/kafe på toppen av bygningen med utsikt over havn og by.

Foto av dagens situasjon, ute øverst til venstre, og inne med vann inn i dokk øverst til høyre. Interiørbilder nederst.

Tekniske forhold

Det er ikke kjente utfordringer når det gjelder grunnforhold pr. nå. Kommunedelplanen for Nyhavna konstaterer at "utfyllingsarealene på Nyhavna består av 3-5 meter fylling på toppen, og løs til middels fast lagret silt over middels fast leire til stor dybde". Risiko forbundet med grunnforhold og utbygging antas å være klarert i utredningsarbeidet tilknyttet kommunedelplanen. Det antas derfor mulig å bygge til, oppå og innenfor eksisterende konstruksjoner. Tomten er flat.

Det er usikkerhet knyttet til betongens tilstand (erosjon etc.) og forurensning i fyllmasser eller grunnen. Grunnen er sannsynligvis forurensset. Det kan også være forurensning i sjøbunnen, og dersom museet skal ha tilgang til sjøen eller benytte seg av vannet på en eller annen måte, vil man måtte ta hensyn til det.

Det er ingen naturforhold på tomten eller i umiddelbar nærhet å ta hensyn til, sjøen er et naturelement som kan bli en viktig kvalitet og ressurs for museets omgivelser..

Støyforholdene i dag kan være utfordrende som følge av havneaktivitet, men dette antas å reduseres på sikt i takt med planlagt byutvikling. Dette vil kunne ta flere tiår. Tomten er støypåvirket av jernbane og vei, denne støykilden vil eksistere i lengre tid.

Både sol- og dagslysforhold antas som tilfredsstillende/gode. Lyset fra nord, som er vakkert i Trondheim, i kombinasjon med nærheten til vannet, kan være en spesiell kvalitet for museet.

Avhengigheter

Det er knyttet spesiell historie og svært høy antikvarisk verdi til Dora II. I gjeldende kommunedelplan for Nyhavna er tomten regulert til bevaring av kulturmiljø. Bunkerkaia, som Dora II er en del av, er oppført i Riksantikvarens NBI-register, en database for kulturmiljøer av nasjonal interesse. Det anses som et høyt prioritert verneområde. Dette kan skape hindringer for nødvendig og ønsket transformasjon av bygget til museum. Blant annet kan det gi begrensninger for mengde og type nybygg, samt høyder. Byantikvar og fylkeskommunens kulturminnemyndighet har imidlertid uttrykt åpenhet for kreative løsninger, der man eksempelvis bygger på toppen av dagens bygning. Foreliggende skisser har blitt presentert for Byantikvaren og Riksantikvaren. Skissene for utbygging på tak har også blitt vist til Trøndelag fylkeskommune som har forvaltningsansvaret. Deres tilbakemelding er at *mulighetene for å oppnå tilstrekkelig areal og volum later til å være til stede – og virker meget bra.*

[Kulturminneplan Nyhavna](#) inneholder en punktliste med anbefalinger for handlingsrommet rundt kulturmiljøet Dora. Disse omhandler siktlinjier, synlighet for bygget og understreker at Dora II er en del av et sammenhengende kulturmiljø. Nåtidens ambisjoner om “vern gjennom bruk” kan spille godt på lag med et nytt museum i Dora II, og samtidig oppfylle anbefalingene i kulturminneplanen.

Ocean Tech og Selfa leier i dag tørrdokken og andre arealer rundt Dora II som testområder for teknologi. Det er avklart med Trondheim Havn at dette ikke står i veien for et eventuelt nytt museum på Dora II.

Pågående arbeid med ny godsterminal kan ha konsekvenser for denne tomten, men det er pr. nå uklart hvilke.

Kontekst; beliggenhet, tilgjengelighet & stedskvalitet

Oppfyller museets behov

Overordnet tilsier plassering og kontekst at bygget og tomten har potensial til å leve opp til museets behov. Med en plassering på Dora II vil museet oppleves som en destinasjon man drar ut til snarere enn som en integrert del av sentrum. Opplevelsen av museet på Nyhavna er avhengig av den infrastrukturelle og bymessige utvikling av Nyhavna i årene framover.

Relasjon til by og andre attraksjoner

I dagens situasjon inngår tomten i konteksten til havneområdet og har få muligheter for relevante synergier. Noe aktivitet tilknyttet kulturnæringer i form av kulturproduksjon er etablert i området.

På sikt kan det oppstå andre funksjoner rundt tomten som gir gjensidig merverdi med museet som en konsekvens av kommunedelplanen for Nyhavna (og Kvalitetsprogrammet).

Illustrasjonsplan fra Kommunedelplan for Nyhavna

Tilgjengelighet

Tilgjengeligheten for bil og varelevering er god med Skippergata og Transittgata på hver sin side av tomten. Kanskje kan det være mulig å levere større gjenstander sjøveien. Veg og tilførsel til området inngår som en del av planarbeidet for Nyhavna.

For syklende er tilgjengeligheten innenfor rimelig avstand fra øvrige sentrumsområder. For gående er avstanden fra Solsiden ca. 0,8 km, i dag det nærmeste sentrumsområdet. Fra Midtbyen er avstanden ca. 2 km. Opplevd tilgjengelighet er en utfordring fordi tomten ligger i et industri-/havne-/transformasjonsområde, og det kan ta flere tiår før området er ferdig utviklet. Myke trafikanter må passere trafikale barrierer (jernbane og vei) for å komme til Dora II. Gangavstanden til Svartlamoen og Solsiden med Gråmølna oppleves allikevel som kort via undergangen som også leder til Lademoen stasjon.

Avstanden til kollektivholdeplasser er god. Det er 400 m til Lademoen stasjon med flere lokaltoglinjer. Det er 1,5 km gangavstand til Trondheim sentralstasjon (tog og buss). 260 m til holdeplasser for buss i Skippergata/Maskinistgata.

Trondheim Havn har gitt signaler om at de har ambisjoner om at vannårene (elva/havna) gir mulighet for å tenke seg (automatisert) mobilitet på vannet.

Forhold til ønsket byutvikling

Et museum i Dora II antas å være i tråd med [Kommunedelplan for Nyhavna](#) (vedtatt 2016). Det tillates kultur innenfor sentrumsformålet som Dora II er regulert til. Planene for Nyhavna har fokus på bolig og arbeidsplasser, men legger også opp til kulturprogrammer. Fra et byplanperspektiv kan det være interesse i å se museet som drivkraft for en kulturell utvikling i området. Dette krever en markant innsats, og må sees i lys av forholdet til øvrige sentrumsområder, ikke minst utviklingen av Midtbyen.

Kultur skal ifølge Trondheim kommunes egne planer være drivkraft for utviklingen av Nyhavna. Hva det faktisk innebærer på kort og lang sikt er ikke avklart. Det bør avklares i hvor stor grad kulturinnsatsen på Nyhavna prioriteres.

Kvalitetsprogrammet for Nyhavna (høringsutkast) presenterer ti strategiske virkemidler for hvordan ambisjonene fra kommunedelplanen for Nyhavna, målsetningene fra de fire delprogrammene og politiske vedtak kan følges opp. Disse er:

- Foredle vannkanten for næring og opplevelser
- Velge robuste løsninger for vær- og klimaendringer
- Styrke de grønne kvalitetene for rekreasjon og artsmangfold
- Planlegge for et framtidrettet mobilitetstilbud
- Tilrettelegge for et godt hverdagsliv
- Etablere Nyhavna som et foregangseksempel på framtidens nullutslippssamfunn
- La kunst og kultur prege Nyhavna
- Løfte frem og aktivisere kulturminnene
- Arbeide strategisk med områdemodning og byliv
- Aktivt bruke designprogram for gater og offentlige rom

Virkemidlene er alle i tråd med visjonene for det nye museet.

Det ligger bestemmelser om havstigning, uterom, parkering og kulturmiljø i kommuneplanens arealdel, som må ivaretas i det videre arbeidet.

Det er en konstruktiv dialog med Trondheim Havn om bruken av tørrdokken. Ulike næringer knyttet til havrom benytter tørrdokken som testområde, men det er avklart i prosessen at dette ikke står i veien for et eventuelt museum her. Man kan også tenke seg sambruk av tørrdokken.

Det er knyttet usikkerhet til framdriften for utvikling av Nyhavna, slik det alltid vil være når store byområder skal transformeres. Et nytt museum må forholde seg til dette.

Dora II er utpekt som prioritert pilot for aktiviteter på Nyhavna. Det betyr at bygget kan tas i bruk til midlertidige aktiviteter med enklere infrastrukturelle oppgraderinger relativt raskt. Allerede våren 2022 vil NKIMs utstilling under Hannah Ryggen Triennale ta i bruk to rom til visning av kunst.

Miljømessig og økonomisk bærekraft

Bærekraft og sirkularitet

Museum i Dora II innebærer gjenbruk av eksisterende bygningsmasse, transformasjon av eksisterende bygg samt nybygg. Dora II har begrensninger i bruk og museum vurderes som en god måte å benytte bygget på.

Muligheten for å benytte seg av nærheten til sjøen for fornybar energi kan vurderes i et eventuelt videre arbeid. Trondheim Havn har ambisjoner for framtidige løsninger for fjernvarmelager i nærheten. Dora I varmes i dag opp med sjøvann; en tilsvarende løsning kan vurderes for Dora II.

Det kan benyttes materialer med lavt utslipp ved eventuelt nybygging.

Utslipp tilknyttet transport kan være lav fordi nærheten til kollektivholdeplasser er kort. Samtidig kan det tenkes at besøkende benytter seg av bil før den nye bydelen er helt etablert.

På samme måte som de øvrige alternativene, må dette alternativet forholde seg til etterbruk av nåværende bygninger ved en fraflytting.

Økonomi

Et museum i Dora II vil ha spesifikke kostnader knyttet til:

- Prosjektering og detaljregulering av nytt museum. Her antas det at prosessen vil bli noe mer omfattende enn normalt på grunn av verneverdiene knyttet til bygget og tilpasninger til eksisterende betongkonstruksjoner. Muligens opprensning av forurenset grunn (usikkert om det må gjøres og evt. omfang).
- Eiendommen Dora II er utfisjonert til Nyhavna utvikling
- Trondheim kommune har opsjon på å kjøpe bygget til markedspris for bruk til kulturformål. Dersom Trondheim kommune og Nyhavna Utvikling får til en god løsning rundt øvrige utbyggingsavtaler kan muligens kommunen overta tomte vederlagsfritt.
- Kostnader knyttet til teknisk infrastruktur for Dora II vil antageligvis inngå som ledd i en større omdanning av hele området på Nyhavna.

Samlet vurdering

Dora II vurderes som en aktuell tomt for nytt museumsbygg. Fordelene er hovedsakelig knyttet til beliggenheten ved vannet og byggets arkitektoniske og materielle kvaliteter. Ulempene knytter seg hovedsakelig til tilgjengelighet, nærområdets mangel på synergier samt tidsaspektet ved utvikling av Nyhavna for øvrig. Ulempene vil mest sannsynlig reduseres over tid i tråd med området videre utvikling.

Leutenhaven

Fakta

Parkeringsplass og parkeringskjeller i Midtbyen, vest for Prinsens gate.
Tidligere rutebilstasjon.

Beliggenhet: Midtbyen

Areal: 10 daa

Eier: Trondheim kommune har eiendomsrett. KLP Næringsbygg Trondheim AS har festerett til 2065.

Annet: Regulert til sentrumsformål og bevaring kulturmiljø (hele Midtbyen) i kommuneplanens arealdel.

Gjeldende detaljreguleringsplan for tomten vedtatt i 2013.

Ortofoto av Leutenhaven

Foto av Leutenhaven, sett fra Erling Skakkes gate.

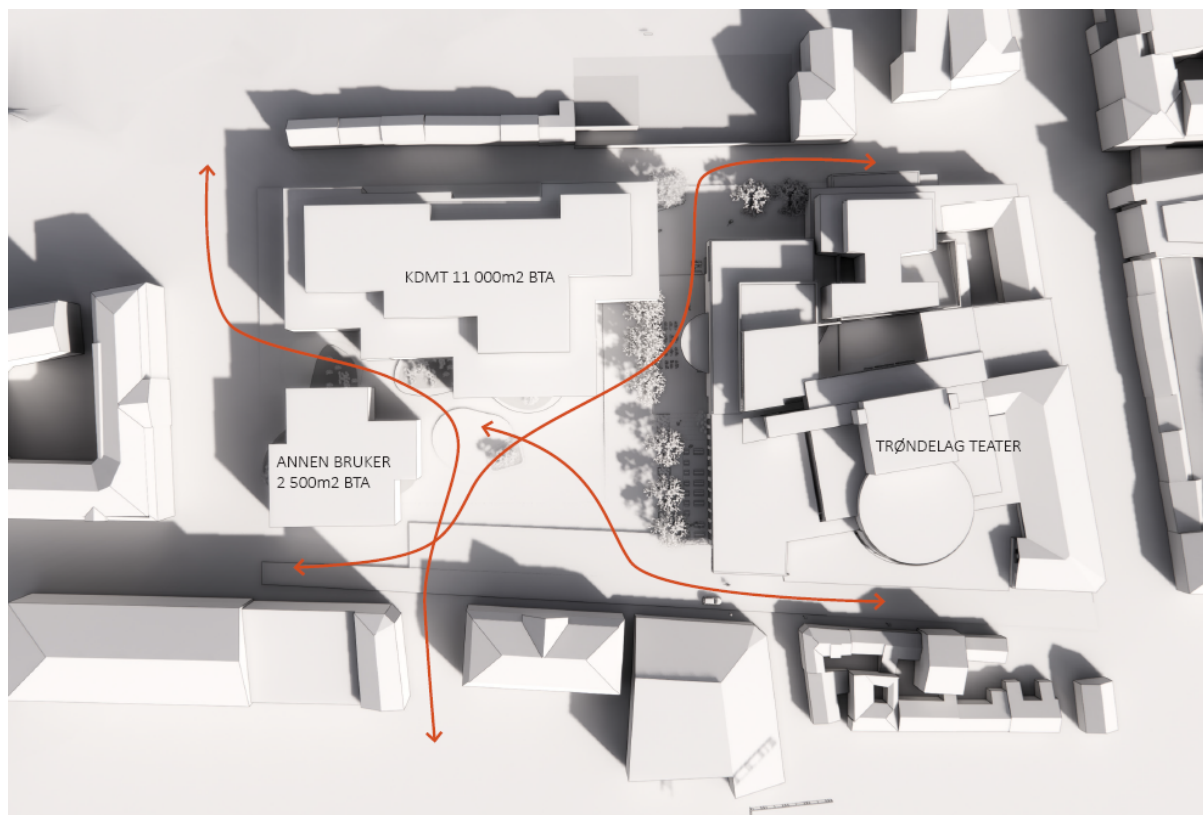
Tomtekvaliteter, bygning og byggbarhet

Oppfyller museets behov

Leutenhaven er en stor og ubebyggt tomt som har potensial til å oppfylle målet om et nytt felles museum for kunst og form med utviklingsmuligheter i et langt tidsperspektiv.

Nær tomten ligger det mange attraksjoner og målpunkter som Trøndelag Teater, NTNU Vitenskapsmuseet og campus på Kalvskinnet. I seg selv er det attraktivt med de mulighetene en åpen tomt sentralt i Midtbyen gir.

Et museum her kan få sitt eget bygg og/eller bli del av et større kulturkvartal som benyttes av flere aktører.

Volumskisse av mulighetene for at museet får sitt eget bygg, men med sambruk/synergier med Trøndelag Teater og annen bruker.

Under dagens parkeringsplass ligger en parkeringskjeller med 440 plasser som et nytt museum må forholde seg til. Det ligger også flere kulturminner og verneverdige bygg i umiddelbar nærhet som et museum må ta hensyn til.

Det er mulig å få til trinnfri atkomst som tilrettelegger for universell utforming. Tomten er tilgjengelig fra offentlige gater på tre sider, eller via eksisterende parkeringskjeller.

Særlige kvaliteter eller identitetsmarkører

Leutenhavens særlige kvaliteter knytter seg til sin beliggenhet nær andre attraksjoner og målpunkt i Midtbyen. Et nytt bygg her vil ligge i en tett bymessig situasjon, som ikke gir mye luft, utsikt og rom til

selve bygget, men i gjeldende detaljreguleringsplan er det planlagt et grønt offentlig byrom på deler av tomten, langs Erling Skakkens gate og inntil Trøndelag Teater som vil bli et positivt tilskudd til et eventuelt museum.

Det kan tilrettelegges for takterrasse som har utsikt over Midtbyens taklandskap og også til fjorden i nord avhengig av byggehøyde.

Tekniske forhold

Tomten antas å ha gode grunnforhold for utbygging. Det er ingen naturforhold å ta hensyn til. Omkringliggende bygater er kilder til støy og luftforurensning, men det er mulig å skape en stille side mot øst og teateret.

Festetager (KLP Næringsbygg) har informert om at *fundamentene og søylene i parkeringshuset under bakken er dimensjonert slik at et bygg på 4 etg over dette antakeligvis er mulig. Prosjektering vil avdekke om høyden kan økes ytterligere.*

Forutsetningen er at søylene passerer der kjellerens søyler er i dag. Disse har normal grid/avstand på 7,2 meter, som er normalen for kontorbygg. Mindre avvik kan gjennomføres, og ved spesielle behov kan man forsterke enkeltpunkter/søyler. Det antas derfor at et museumsbygg er mulig.

Ved eventuell lokalisering av nytt museum på Leutenhaven må det vurderes om kjelleren skal bestå slik som i dag, eller erstattes med noe annet. Det må også vurderes om arealet under bakken skal benyttes til parkering eller offentlig formål, enten til museet, teateret eller en tredje bruker, eventuelt sambruksareal for alle aktører innenfor kvartalet.

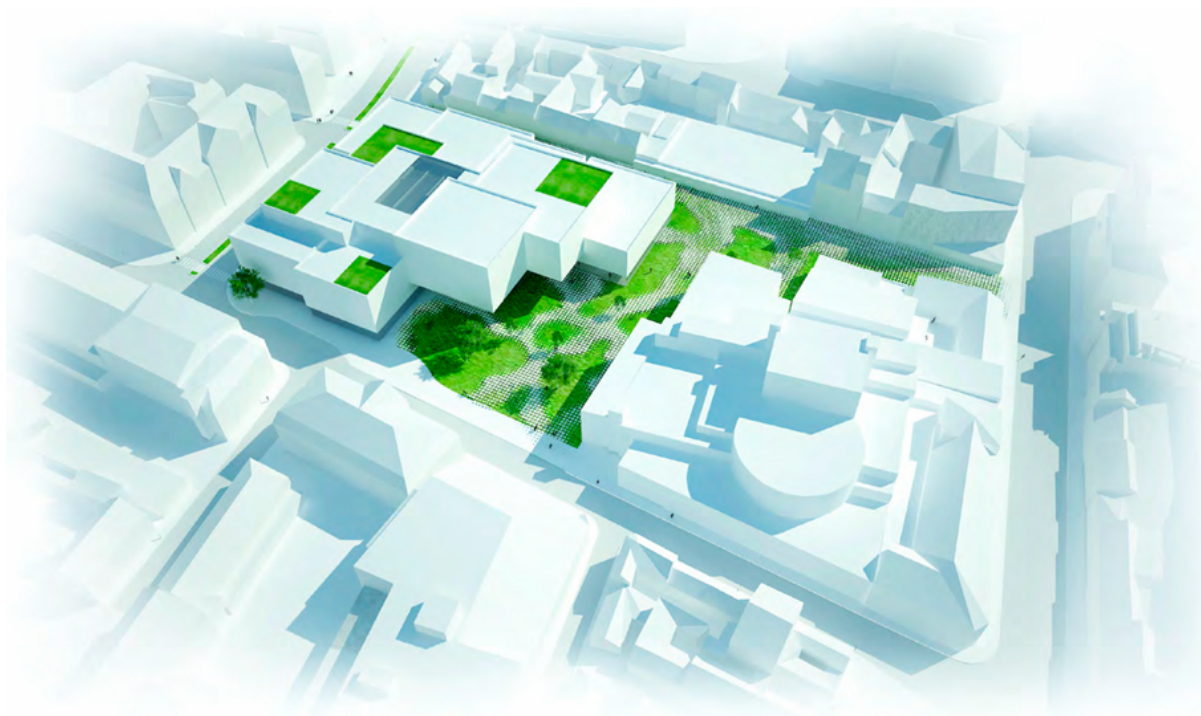
Avhengigheter

Det må tas stilling til riving eller gjenbruk av eksisterende parkeringskjeller. Gjeldende festerett til kjelleren må også avklares dersom sambruk ikke er aktuelt. KLP, som har festerett, har nettopp igangsatt en betongrehabilitering. Kostnaden er estimert til 40 mill kr. og skal ferdigstilles 1. kvartal 2022.

Tomten er regulert til bebyggelse og anlegg - offentlig formål, offentlig samferdselsanlegg og grønnstruktur i en reguleringsplan vedtatt i august 2013. Planen inneholder juridisk bindende plankart og reguleringsbestemmelser, men også et juridisk bindende illustrasjonsvedlegg. §3.1 sikrer at *bebyggelser, utearealer og samferdselsanlegg skal utformes i samsvar med hovedlinjene i illustrasjonsvedlegg merket Henning Larsen Architects, med dato 14.05.2013.* Planlagt bebyggelse er på ca 23 000 m² BRA over terreng i tre til fem etasjer, og foreslås regulert til offentlig administrasjonsbygg og kinosenter. Arealet under bakken er ca 37 000 m² BRA, hvor hovedparten er et nytt kinosenter og et offentlig parkeringsanlegg i opptil tre kjelleretasjer. Planen legger også rammer for utvidelse av Trøndelag Teater (utklipp fra planbeskrivelsen). Trondheim kommune har, i etterkant av vedtatt detaljreguleringsplan, lagt vekk planen om administrasjonsbygg her.

Begrepet hovedlinjene åpner for tolkning, men det antas som minimum å bety utnyttelse, høyder og fotavtrykk. Dersom et nytt museum på tomten skal forholde seg til gjeldende regulering vil det blant annet innebære en maks høyde på fem etasjer, nedtrapping av bebyggelsen mot Hans Hagerups gate, et større byrom mot øst. Det må undersøkes om et nytt museum kan tilpasses eksisterende

reguleringsbestemmelser, men det vil trolig kreve dispensasjon fra gjeldende plan, eventuelt ny detaljregulering.

Illustrasjonsprosjekt gjeldende regulering. Henning Larsen Arkitekter.

Et nytt bygg har antageligvis også høydebegrensninger fordi det ligger nært flere kulturminner, slik gjeldende reguleringsplan viser med fem etasjer. Tomten er så stor at det likevel er mulig å få til et fullverdig museumsbygg.

Et museum for kunst og form antas å være i tråd med hensikten i gjeldende reguleringsplan: Planen skal bidra til en vitalisering av Leutenhaven med funksjoner som skal gi ny aktivitet på dag- og kveldstid. Dette er i samsvar med tidligere politiske vedtak og eksisterende reguleringsplan. Utformingen skal bidra til at området blir et attraktivt område og et bindeledd mellom Midtbyen og resten av Kalvskinnet. Med tanke på arbeidsplasser og publikumsfunksjoner vurderes den sentrale plasseringen som meget god i forhold til miljø, tilgjengelighet og kollektivdekning (utklipp fra planbeskrivelsen).

Kontekst; beliggenhet, tilgjengelighet & stedskvalitet

Oppfyller museets behov

Tomten har potensiale til å oppfylle museets formål og visjon, beliggenheten er sentral i Midtbyen i Trondheim. Museets mål om å engasjere seg i byen og samfunnet og i ennå større grad bli et møtested for byens befolkning og besøkende - også i hverdagen, taler positivt for denne lokaliseringen.

Relasjon til by og andre attraksjoner

Tomten ligger sentralt i Midtbyen, nær andre viktige kulturinstitusjoner og et yrende studentliv på Kalvskinnet. Det er muligheter for synergier med teateret, andre museer og studentmiljøet. Spesielt med teateret kan man se for seg sambruk av både byrom og bygg.

Tilgjengeligheten

Tilgjengeligheten er svært god med under 200 m til trikk og buss (kollektivknutepunktet for bybussene og endestasjon for trikk). Avstanden til Trondheim Sentralstasjon er 1,3 km og 700 m til lokaltog på Skansen Stasjon.

Også for syklende og gående er tilgjengeligheten god - både for lokale og tilreisende. Den opplevde tilgjengeligheten er også god, selv om det er en liten differanse mellom sentrumsområdene vest og øst for Prinsens gate, der områdene øst for Prinsens gate i dag oppleves som mer tilgjengelige og attraktive.

Forhold til ønsket byutvikling

Et nytt museum på Leutenhaven vil være i tråd med kommunens [Sentrumsstrategi for Trondheim sentrum](#).

Tomten kan også i noen grad benyttes til andre aktuelle programmer i Midtbyen, som for eksempel offentlige institusjoner eller boliger som vil kunne bidra til byutviklingen.

Gjeldende regulering tillater tre underjordiske etasjer med parkering som gir rom for minimum 440 (dagens antall), maksimum 600 p-plasser for bil. Planen er fra 2013 og holdninger til bilbruk og parkering i sentrum har endret seg siden den gang. Det må undersøkes i det videre arbeidet hva som er ønsket i lys av pågående arbeid med sentrumsstrategien.

Miljømessig og økonomisk bærekraft

Bærekraft og sirkularitet

På Leutenhaven må det bygges nytt. Det fremstår mindre bærekraftig enn for de tre tomtealternativene som har eksisterende bygg som gjenbrukes. Ved nybygging må det benyttes materialer med lavt utslipp og det bør tilrettelegges for fornybare energikilder. Sambruk av arealer og funksjoner med for eksempel Trøndelag Teater kan telle positivt.

På samme måte som de øvrige alternativer må dette alternativet forholde seg til etterbruk av nåværende museumsbygninger som fraflyttes.

Utslipp knyttet til transport kan være lav på grunn av nærheten til kollektivtransport, men dersom det bygges parkeringsplasser i tråd med gjeldende detaljregulering (440-600 plasser) vil antageligvis en del av transportmønsteret bli bilbasert.

Økonomi

Nytt museum på Leutenhaven vil ha spesifikke kostnader knyttet til:

- Ervervelse / overtakelse av eiendom, og opphør av gjeldende festeavtale på parkeringskjelleren.
- Prosjektering, og muligens detaljregulering eller dispensasjon fra gjeldende reguleringsplan.
- Arbeider i grunnen skal meldes til antikvarisk fagmyndighet og det kan bli aktuelt med arkeologisk utgraving.
- Nybygg.

- Kostnader knyttet til teknisk infrastruktur vil antagelig inngå som ledd i en omdanning av kvartalet (antas å ha tilstrekkelig kapasitet).

Samlet vurdering

Leutenhaven vurderes som en aktuell tomt for nytt museumsbygg. Fordelene er hovedsakelig knyttet til beliggenheten i Midtbyen. Det faktum at det må bygges helt nytt her, på en tomt som også har potensiale for mange andre sentrumsformål, er negativt i lys av bærekraftsperspektivet og trekker alternativet ned. Samtidig kan det argumenteres med at et museum vil fylle tomt og sentrumsfunksjoner på en god måte.

Beliggenheten er muligens noe mindre sentral enn dagens museer som ligger nærmere Torvet og på østsiden av Prinsens gate. Den bymessige situasjonen er noe trang. Det kan bli utfordrende å skape spennende relasjoner mellom inne- og utearealer, eller å utvikle en klar identitet eller en særlig karakter som museet bør ha.

0+

Utvidelse ut fra Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum og Trondheim kunstmuseum

Fakta om tomtene

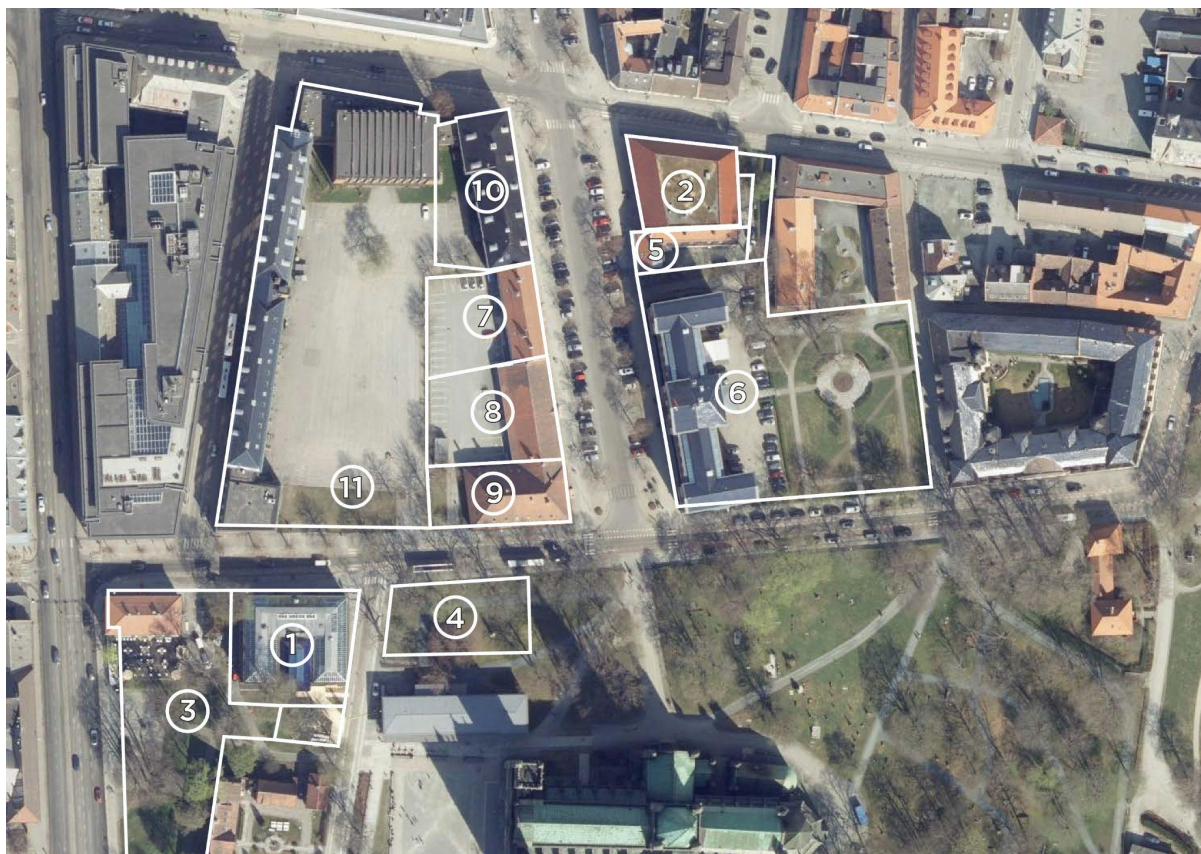
‘Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum, bygget 1968, nå stengt som følge av byggets tilstand, grunnet manglende vedlikehold.

Trondheim kunstmuseum, bygget 1930, har store bygningsmessige utfordringer.

Både dagens to bygninger i hhv. Bispegata og Munkegata og deres tomtebeliggenhet har åpenbare kvaliteter rent arkitektonisk og plasseringsmessig med sin sentrale beliggenhet i Midtbyen. De gir dog utfordringer både hva gjelder bygningenes tilstand og de begrensninger de har for å innfri ambisjonene for et nytt museum for kunst og form innenfor dagens rammer

Alternativet forutsetter fortsatt bruk av ett eller begge de eksisterende museumsbyggene, samt en eller flere utvidelser som svarer ut behovet for et samlet areal på 11.020 m2 BTA..

Nærliggende tomter og bygg er undersøkt gjennom en bred utforskningsprosess for å avklare hvor det er mulig med utvidelse. Denne prosessen er belyst i et eget vedlegg (vedlegg 2). Her følger en enkel tomteanalyse som omfatter begge byggene og deres nærområde.

Ortofoto som viser NKIM og TKM og alle tomter som har vært sondert, belyses i eget vedlegg. Nr. 1 er Trondheim kunstmuseum. Nr. 2 er eksisterende Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum.

Beliggenhet: Midtbyen

Tomtearealet er varierende.

Areal eksisterende bygg: TKM ca. 2 600m² BTA. NKIM ca. 3 300m² BTA (ikke medregnet plan 04).

Eier: Stiftelsesstyrene (NKIM og TKM)

De eksisterende byggene ligger i Midtbyen og er regulert til *sentrumsformål* og *bevaring av kulturmiljø* i kommuneplanens arealdel. I gjeldende reguleringsplan fra 1980 er begge eiendommene regulert til allmenntillegget formål.

Tomtekvalliteter, bygning og byggbarhet

Oppfyller museets behov

0+-alternativet tar utgangspunkt i rehabilitering av ett av de to eksisterende byggene samt nybygg. Altså utbygging rundt et valgt tyngdepunkt. Det andre bygget vil være eventuelt tilleggsareal eller kan benyttes til annet formål. Det er et utgangspunkt for vurderingen at det må til et større sammenhengende bygg for å sikre effektiv drift og ressurser for å utvikle innhold.

Nåværende bygninger oppfyller ikke museets behov hverken i dag eller i framtiden. Et 0+-alternativ må naturligvis gjøre det. Utvidelsen skal tilrettelegge for overordnet formål og visjon, krav til publikumsopplevelse, utstillingsaktivitet, drift, tilgjengelighet, universell utforming og logistikk.

I dag mangler det særlig plass til å stille ut større verk, men også for å vise både mer av de faste samlingene og til temporære utstillinger. Det mangler også sosiale publikumsarealer som kafé og butikk. Dette gjelder begge bygg.

0+-alternativet vil bli et museum som består av flere bygg for publikum. Det antas å gi utfordringer for god effektivitet i bygget, da det kan bli mer gangareal som binder gammelt og nytt sammen.

Særlige kvaliteter eller identitetsmarkører

De eksisterende museumsbyggene har en egen historie - begge bygg ble bygget for sin funksjon og i hht. den tidens behov. I dag stilles det andre krav til fullt funksjonelle museer, spesielt med tanke på formidling, bevaring og publikumsopplevelse.

Museene har i lengre tid preget Midtbyen med sitt nærvær. Den pågående debatten i Trondheim viser et sterkt engasjement for å beholde museene i eksisterende bygg. Det tyder på en sterk identitet og tilhørighet knyttet til byggene. Beliggenheten nær Rådhuset og Domkirken og byens sentrale torg er viktige kvaliteter i nærmiljøet.

Tekniske forhold

Eksisterende bygg behøver omfattende vedlikehold og oppgraderinger, spesielt NKIM som nå er stengt for publikum på grunn av byggets tekniske tilstand (vurdert av Multiconsult). NKIM mangler areal til å motta publikum, til å vise fram sin store samling, og til lagring av gjenstander.

TKM har utfordringer med manglende universell tilgjengelighet og tilpassing til klimakrav for museumsgjenstander og utstillinger. Det mangler også mulighet for innlastning under tak.

Til venstre, foto av TKM sin hovedinngang som har utfordringer mtp universell utforming. Til høyre foto av lager/magasin på loftet i NKIM. Samlingen til museet er stor og har vært lagret under dårlige forhold.

På grunn av lokaliseringen i akkurat dette historisk viktige området, må det utføres arkeologiske utgravninger uansett hvor museet utvides bygningsmessig.

Trafikksituasjonen rundt Trondheim kunstmuseum er noe krevende.

Dagslys- og solforholdene er tilfredsstillende for begge bygg.

Det er ikke kjente forhold knyttet til naturmangfold, men på tomtene nær TKM og NKIM er det mange gamle trær som kan bli berørt av et nybygg. Dette må avklares med Trondheim kommune.

Avhengigheter

Det er mange avhengigheter knyttet til dette alternativet. På en eller flere måter forutsetter det ervervelse av nye tomter eller bygg, samt ombygging av eksisterende bygg. Det kan også kreve samtykke fra berørte parter som en utvidelse vil ha konsekvenser for. Tomten rundt TKM eies av ulike grunneiere.

I alle tilfeller kreves det en omforent prosess med vernemyndighetene på by- og spesielt nasjonalt nivå pga beliggenhet ved Domkirken. I prosessen er det utarbeidet mange ulike skisser til mulig utvidelse. Det er Riksantikvarens syn at en utbygging av denne størrelsen ved Trondheim kunstmuseum *“vil føre til et uakseptabelt stort tap av automatisk fredete arkeologiske kulturminner og utilbørlig skjemming av Nidaros domkirke og Erkebisppegården”* Dette omtales nærmere i vedlegg 2.

Ved utbygging må det gjennomføres arkeologiske utgravinger.

Kontekst; beliggenhet, tilgjengelighet & steds kvalitet

Oppfyller museets behov

0+-alternativet oppfyller museets ønsker om en sentrumsnær beliggenhet. Plasseringen kan med det riktige prosjekt styrke museets mål om å engasjere seg i byen og samfunnet og i ennå større grad bli et møtested for byens befolkning og besøkende - også i hverdagen.

De historisk tunge og karakterfylte omgivelsene, representert med middelalderbyen, Rådhuset og Domkirken gir området en tydelig steds kvalitet.

I dag er omgivelsene til begge museene imidlertid noe trange. For Trondheim kunstmuseum er det utfordrende å ha sin hovedinngang rett fra den trafikkerte Bispegata. På sørsiden har museet i dag en luftigere situasjon med tilbygg og fine utearealer.

NKIM ligger i trange omgivelser på alle fire sider, med begrensede muligheter for utsikt eller utvidelse. Erling Skakkes gate og Munkegata er bygater med mer positiv karakter enn Bispegata.

I utforskningen av 0+-alternativet har det vært et ønske om å tilføre museet et uterom eller utsiktsforhold som løfter bygget og omgivelsene.

Relasjon til byen og andre attraksjoner

Området ligger i det kulturelle og historiske hjertet i Midtbyen, nær andre viktige kulturinstitusjoner og målpunkter. Det er mange muligheter for synergier med Rådhuset, andre museer, Nidarosdomen og Katedralskolen. Spesielt med Rådhuset kan man se for seg sambruk av både byrom og bygg.

Tilgjengelighet

Tilgjengeligheten til begge museene er god med under 250-350 m til buss. Avstanden til Trondheim sentralstasjon er 1,2 km.

Også for syklende og gående er tilgjengeligheten god - både for lokale og tilreisende. Den opplevde tilgjengeligheten er sterk med sin nære beliggenhet til Torvet og øvrige sentrumsområder. Begge museer ligger mellom 200-500 m fra Torvet i Trondheim som nylig er oppgradert.

Forhold til ønsket byutvikling

Fortsatt bruk av dagens museer vil være i tråd med Trondheim kommunes planer for Midtbyen og byen forøvrig, herunder [Sentrumsstrategi for Trondheim sentrum](#).

Beliggenheten nær Nidarosdomen og andre viktige kulturminner kan være utfordrende med tanke på fortetting, men det kan også være med på å tilgjengeliggjøre minnene gjennom mer aktivitet.

Miljømessig og økonomisk bærekraft

Bærekraft og sirkularitet

Alternativet innebærer gjenbruk av ett av de eksisterende museumsbyggene. Samtidig forutsetter 0+ ett eller flere nybygg. Det må benyttes materialer med lavt CO2-utslipp ved nybygging og det bør benyttes fornybare energikilder.

Beliggenheten er svært sentral, det er positivt med tanke på grønn mobilitet.

Økonomi

Et museum innenfor 0+ vil ha spesifikke kostnader knyttet til:

- Oppgradering av eksisterende museer
- Ervervelse av eiendom og/eller bygg for nødvendig utvidelse
- Prosjektering og detaljregulering av nytt museum. Her antas det at prosessen vil bli noe mer omfattende enn normalt på grunn av beliggenheten i et svært viktig kulturmiljø.
- Kostnader knyttet til teknisk infrastruktur.
- Arkeologisk utgraving.

Samlet vurdering

0+ vurderes som en aktuell løsning for en kombinasjon av transformasjon og nytt museumsbygg. Fordelene er hovedsakelig knyttet til gjenbruk av eksisterende bygg, sentral beliggenhet i Midtbyen, samt tydelig identitet og historie knyttet til at museene i flere generasjoner har ligget her.

Ulempene er en trang situasjon for eventuell utvidelse, samt komplisert prosess for ervervelse at tomt, forankring og forpliktelse fra sentrale aktører, herunder Byantikvar, Riksantikvar og Trondheim kommune.

Linjegendstomta

Fakta

Linjegendstomta er en asfaltert tomt beliggende på Nyhavna som benyttes til bobilparkering.

Beliggenhet: Nyhavna

Areal tomt: 15 daa

Eier: Bane NOR Eiendom.

Regulert til sentrumsformål i kommuneplanens arealdel. Omfattet av Kommunedelplanen for Nyhavna.

Utviklingsplaner for blant annet hotell i samarbeid med Utstillingsplassen Eiendom. Bygningsrådet fattet følgende vedtak den 25.8.2021 i sak 195/21: *Bygningsrådet er enig i at det settes i gang detaljregulering av området Maskinistgata 2, med formål hotell, som tillegg til angitte underformål til sentrumsformål i kommunedelplan for Nyhavna, k20110005.*

Alternativet ansees dermed ikke som aktuelt.

Ortofoto av Linjegendstomta

Tomtekvaliteter, bygning og byggbarhet

Oppfyller museets behov

Et nytt bygg her vil kunne svare ut museets størrelses- og driftsbehov, men som det drøftes lenger ned, oppleves ikke tomten som optimal for museet.

Atkomsten til nytt bygg for vareleveranser er uproblematisk.

Særlige kvaliteter eller identitetsmarkører

Linjegendstomta har ikke i seg selv noen særlige kvaliteter eller identitetsmarkører. Linjegendstomta er en åpen asfaltert tomt omgitt av jernbane på sørsiden og Skippergata og Maskinistgata på nordsiden. På nordsiden av tomta ligger Dora I, en stor ubåtbunker fra 2. verdenskrig samt nye kontorbygg og kjørerampe til taket på Dora. Øst for tomta ligger Svartlamoen og på sørsiden jernbane, vei og bydelen Solsiden. Det er ingen åpenbare kvaliteter som park eller utsikt tett på tomta.

Foto dagens situasjon

Tekniske forhold

Det er ikke kjente utfordringer når det gjelder grunnforhold. Informasjonen i Kommunedelplanen for Nyhavna antas å være tilsvarende her som for Dora II. Kommunedelplanen for Nyhavna konstaterer at "utfyllingsarealene på Nyhavna består av 3-5 meter fylling på toppen, og løs til middels fast lagret silt over middels fast leire til stor dybde". Risiko forbundet med utbygging antas å være klarert i utredningsarbeidet tilknyttet kommunedelplanen. Tomten er flat.

Grunnen er sannsynligvis forurenset da den har vært tilknyttet jernbanebruk.

Tomten er ganske sterkt støypåvirket av den nærliggende jernbane og fylkesvei. Det forventes at disse støykilder vil eksistere i lang tid.

Både sol- og dagslysforhold antas å være tilfredsstillende.

Avhengigheter

Det er ikke kjent at tomten er beheftet med store avhengigheter. Opplevelsen av museet på grensen mellom det eksisterende sentrum og Nyhavna er imidlertid sterkt avhengig av den infrastrukturelle og bymessige utvikling av området rundt tomten. Dermed er utviklingen av Nyhavna av stor betydning for tomtens potensial.

Bane NOR, i samarbeid med Utstillingsplassen Eiendom, har tidligere lansert utbyggingsplaner for hotell og bolig på tomten. Bygningsrådet har nå tillatt igangsetting av detaljregulering for tomten.

Pågående arbeid med ny godsterminal kan ha konsekvenser for denne tomten, men det er pr. 2021 uklart hvilke.

Kontekst; beliggenhet, tilgjengelighet & steds kvalitet

Oppfyller museets behov

Overordnet er det vurderingen at plassering og kontekst ikke er optimal for museets behov. Tomten er påvirket av nærheten til togbane og riksvei. Begge fremstår som lite attraktive naboer og som barriere mot byen. Mot nord har man Dora I, et stort volum og en markant tilkjørselsrampe som sin nærmeste nabo og utsikt.

I et fremtidig Nyhavna-scenario er plasseringen sentral som adkomst til den nye bydelen, og det kan tenkes at Dora vil gjennomgå en positiv transformasjon i framtiden.

Det er et ønske at museet kan tilby besøkende en spesiell og attraktiv opplevelse i kraft av f.eks. utsikt, attraktive uterom, bykvalitet og lignende. Det er det ikke umiddelbar mulighet for med denne plasseringen.

Relasjon til by og andre attraksjoner

I dagens situasjon ligger tomten på kanten av havneområdet og har få muligheter for relevante synergier. Det er noen mindre kulturnæringer i form av kulturproduksjon etablert i området.

Tomten ligger tett på Svartlamoen, som har særlige karaktertrekk og kvaliteter. Det er imidlertid ikke opplagte synergier mellom et nytt museum og bydelen, og jernbanen er en barriere mellom tomten og Svartlamoen.

På sikt kan det oppstå andre funksjoner rundt tomten som kan være nyttige for museet som følge av kommunedelplanen for Nyhavna ([kvalitetsprogrammet](#)). Det er dog tvilsomt at det kan bøte for tomtens øvrige utfordringer.

Illustrasjonsplan fra Kommunedelplan for Nyhavna

Tilgjengelighet

For syklende er tilgjengeligheten innenfor rimelig avstand fra øvrige sentrumsområder. For gående er avstanden fra Solsiden ca. 0,6 km, i dag det nærmeste sentrumsområdet. Fra Midtbyen er avstanden ca. 2 km. Opplevd tilgjengelighet er en utfordring fordi tomten ligger i kanten av et industri-/havne-/transformasjonsområde.

Avstanden til kollektivholdeplasser er god. Det er umiddelbar nærhet til Lademoen stasjon med flere lokaltoglinjer. Det er 1,1 km gangavstand til Trondheim sentralstasjon (tog og buss) og umiddelbar nærhet til busstopp i Skippergata og Maskinistgata.

Forhold til ønsket byutvikling

Et museum på Linjegodstomta vil være i tråd med områdeplanen for Nyhavna. Planene for Nyhavna har fokus på bolig og arbeidsplasser, men legger også opp til kulturprogram. Fra et bymessig perspektiv kan det være interesse i å se museet som drivkraft for en kulturell utvikling i området. Det er vurderingen at dette krever en markant innsats og at en slik innsats må sees i lys av forholdet til øvrige sentrumsområder, ikke minst utviklingen av Midtbyen.

Fra et bymessig perspektiv fremstår en plassering på Linjegodstomta mindre givende for byens utvikling enn andre alternativer.

Hvis man allikevel forfølger en plassering på Linjegendstomta må det skje på bakgrunn av et tilsagn om en markant investering i hele området fysiske og kulturelle infrastruktur, og ikke for langt fram i tid.

Miljømessig og økonomisk bærekraft

Bærekraft og sirkularitet

På Linjegendstomta må det bygges nytt. Det fremstår som mindre bærekraftig enn for de tre tomtealternativene som har eksisterende bygg som gjenbrukes. Ved nybygging må det benyttes materialer med lavt utslipp og det bør tilrettelegges for fornybare energikilder.

Den umiddelbare nærheten til både buss og tog er positivt med tanke på utslipp knyttet til transport.

På samme måte som de øvrige alternativer må dette alternativet forholde seg til etterbruk av nåværende museumsbygninger som fraflyttes.

Økonomi

Nytt museum på Linjegendstomta vil ha spesifikke kostnader knyttet til:

- Kjøp av eiendom.
- Prosjektering og detaljregulering.
- Opprensning av forurenset grunn.
- Nybygg.

Samlet vurdering

Det faktum at det må bygges helt nytt her, på en tomt som også har potensial for mange andre sentrumsformål, trekker alternativet ned i lys av bærekraftsperspektivet.

Det kan ikke utelukkes at det kan finnes en bygningsmessig løsning som lever opp til museets behov. Det er imidlertid vurderingen at tomtens kontekst og plassering er mindre interessant for et museum enn andre alternativer.

Plasseringen fremstår som noe klemt inntil barrierer som jernbane og store veier og bebyggelse, og har færre kvaliteter som utsikt eller andre attraksjoner tett på.

Linjegendstomta vurderes som en lite aktuell plassering for museet. Det anbefales å ikke arbeide videre med scenarier for Linjegendstomta.

Ladejarlen

Fakta

Tidligere videregående skole, og maritimt skolesenter

Byggeår: 1957-64

Beliggenhet: Ladehammeren/Lade. Grenser til Nyhavna i sør.

Areal tomt: 22 daa, dersom område avsatt til grønnstruktur i vest trekkes fra = 17 daa Areal eksisterende bygg: ca. 20 000 m² BRA

Eier: Trøndelag fylkeskommune

Tomten ligger i Trondheims midtre sone og er regulert til offentlig eller privat tjenesteyting i kommuneplanens arealdel.

Planlegging (detaljregulering) ble igangsatt i 2018.

Ortofoto av Ladejarlen

Tomtekvaliteter, bygning og byggbarhet

Oppfyller museets behov

Ladejarlen er en markant bygning som ligger tett på fjorden og har flott utsikt til denne.

Tomten og de eksisterende bygningene har rikelig med kvadratmeter. Det er imidlertid vurderingen at plasseringen ikke bidrar til realisering av museets formål og visjoner; Tomtens plassering langt fra

byen er ikke i tråd med museets ønske om å spille en større og mer aktiv rolle i byens og borgernes hverdag.

Det er også usikkert om bygningene bidrar til å realisere museets visjon og formål; Bygningskomplekset består av ca. 15 ulike bygningsvolumer med varierende utstrekning og høyder mellom 1-6 etasjer. Noen av volumene er koblet sammen via mindre bygg, noen danner gårdsrom, og fire volumer har en karakteristisk sirkulær form. Det vil måtte gjennomføres en omfattende transformasjon av bygningene for å nå museets visjon og formål. I den forbindelse er det knyttet stor usikkerhet til hva som tillates av endring. Den antikvariske verdi innenfor planområdet må avklares. Det er ikke kjente utfordringer knyttet til grunnforhold.

Særlige kvaliteter eller identitetsmarkører

Ladejarlen har med sin synlige plassering og utsikt til fjorden en attraksjonsverdi. Verdien er dog sterkt knyttet til utsikt og natur. Det kan være fint, men spiller lite sammen med museets formål og retning, som betoner et ønske om å ta tydelig del i samfunnet.

Foto dagens situasjon

Tekniske forhold

Ladejarlen videregående skole, opprinnelig Det maritime skolesenter i Trondheim, var en offentlig [videregående skole](#) på [Ladehammeren](#) i [Trondheim](#) kommune. Bygningene har stått tomme siden 2017. Vedlikeholdet er varierende og det må påregnes en sterk oppgradering.

Det maritime skolesenteret ble bygget i årene fra 1957 til 1964, etter tegninger av arkitekt [Asbjørn Stein](#). Bygningene består hovedsakelig av tegl.

Det er mulig å omdanne skolen til utstillings- og museumsformål, men det er vurderingen at omdanning er særdeles krevende. Dette begrunnes i at de eksisterende bygninger er tegnet spesifikt til et annet formål. Det kreves en markant transformasjon og mye nybygg for sikre tidsaktuelle og attraktive utstillings- og publikumsforhold. De eksisterende bygningene har heller ikke den store skala og fleksibilitet som museet trenger.

Både sol- og dagslysforhold er svært gode.

Avhengigheter

Skolebygningen er så vidt stor at museet alene ikke vil kunne fylle den med aktivitet. Det blir da avgjørende å sikre relevante medspillere i en eventuell utvikling og aktivisering av bygget. Det vurderes som en utfordring i den videre prosessen.

Utviklingen av Nyhavna som bindeledd til byen vil påvirke opplevelsen av avstanden til Ladejarlen. Det kan også påvirke adgangen med offentlig transport.

Tomten må erverves fra Trøndelag fylkeskommune.

Kontekst; beliggenhet, tilgjengelighet og steds kvalitet

Oppfyller museets behov

Tomten og bygningen er synlig fra Nyhavna og andre sentrumsområder langs vannet.

Det er allikevel vurderingen at plassering og kontekst ikke svarer ut museets formål og visjoner. En plasseringen på Ladejarlen trekker museet vekk fra byen og fra de steder hvor folk beveger seg. Museets visjon er å engasjere seg i byen og samfunnet og i enda større grad bli et møtested for byens befolkning og besøkende - også i hverdagen. Plasseringen langt fra byen med småhusbebyggelse som nærmeste nabo fremstår derfor lite ønskelig.

Relasjon til by og andre attraksjoner

Det er vurderingen at tomten har svake relasjoner til byen. Man har her mest glede av utsikten, som man også kan finne andre steder, mer sentrumsnært.

Tilgjengelighet

Avstanden til Solsiden er ca. 1,5 km, i dag det nærmeste sentrumsområdet. Fra Midtbyen er avstanden ca. 2,5-3 km. Opplevd tilgjengelighet er en utfordring fordi tomten ligger på den andre siden av det som i dag er et industri-/havne-/transformasjonsområde. Myke trafikanter må passere store trafikale barrierer (jernbane og vei) for å komme til tomten - og til sist opp en bratt bakke.

Det ligger busstopp rett utenfor bygget, i Ladehammerveien. Avstanden til Trondheim Stasjon er 2 km og 1,2 km til Lademoen. Det antas at transport til et museum på Ladejarlen vil baseres mer på bil enn øvrige tomtealternativer.

Ladejarlen er den av tomtene som ligger lengst unna eksisterende knutepunkter. Den oppleves som dårlig tilgjengelig for gående og syklende på grunn av den bratte bakken opp mot bygningen. Ikke minst om vinteren kan dette være et problem.

Forhold til ønsket byutvikling

Det er signalisert et sterkt ønske om etterbruk av Ladejarlen fra offentlig hold. Det er ikke noen særlige bymessige potensialer i utviklingen av Ladejarlen som museum, dersom man har som forutsetning at museet skal være en del av sentrum og dermed oppfylle visjonene i Framtidsbilder Trondheim sentrum 2050 med sentrumsstrategi, som vektlegger et vitalt og levende sentrum, med spesielt fokus på Midtbyen.

Miljømessig og økonomisk bærekraft

Bærekraft og sirkularitet

Som utgangspunkt er det positivt med gjenbruk av en eksisterende bygning, framfor å bygge nytt. Det er imidlertid vurderingen at et museum her vil føre til riving og nybygg for å tilfredsstille museets krav. Omfanget er per nå uklart.

Alternativet vil antageligvis ha større utslipp knyttet til transport enn øvrige alternativer, fordi avstanden til sentrum er større og dermed mer bilbasert.

På samme måte som de øvrige alternativer må dette alternativet forholde seg til etterbruk av nåværende bygninger ved en fraflytting.

Økonomi

Et museum på Ladejarlen vil ha spesifikke kostnader knyttet til:

- Kjøp av eiendom
- Prosjektering og detaljregulering av nytt museum. Her antas det at prosessen vil bli noe mer omfattende enn normalt på grunn av mulig antikvarisk verdi.
- Ny bebyggelse som må tilpasses eksisterende bebyggelse.

Samlet vurdering

Ladejarlen vurderes som en lite aktuell plassering for museet og det anbefales ikke å arbeide videre med scenarier for denne plasseringen. Den viktigste årsaken til dette er beliggenheten som ikke er i tråd med museets visjoner om en sterkt tilstedeværende samfunnsaktør.

En sekundær årsak er den kompliserte transformasjonen av et anlegg bestående av mange varierte bygningsvolumer, potensielt i kombinasjon med ukjent antikvarisk verdi.

Vedlegg 2:

UTDYPENDE STUDIER AV 0+ ALTERNATIVET

Museene i Sør-Trøndelag (MiST)

Vedlegg til rapport "Nytt museum for kunst og form i Trondheim" utarbeidet av Dyrvik Arkitekter AS og Christian Pagh AS i samarbeid med MiST.

Desember 2021

Bakgrunn

Formannskapet i Trondheim vedtok 3.12.2019 at 5 tomtealternativer for *Museum for kunst og design* skulle utredes. Den ene tomten var **Et null-alternativ, der «det blir tatt utgangspunkt i dagens bygningsmasse og hvor utvidelser vurderes for å sikre dagens krav til utstillingslokaler, magasin og arbeidsmiljø».** Dette alternativet er kalt **0+ alternativet**.

Foreliggende bilag viser hvilke utvidelser som har blitt vurdert og hvordan.

Prosess

Det har vært en omfattende prosess for å avklare det fysiske mulighetsrommet rundt de eksisterende museumsbyggene.

Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum ligger i en relativt trang situasjon, omgitt av bygg eller bygater på alle kanter. Trondheim kunstmuseum har mer rom rundt seg, men ligger tett opptil nasjonalhelligdommen Nidarosdomen.

I media har det vært mye fokus på bevaring og gjenbruk av de to museumsbyggene. Det har blitt tatt på alvor og derfor har hensikten med denne prosessen vært å “snu hver stein” for å undersøke hva som er faktisk mulig.

Det viste seg svært utfordrende å få til et konkurransedyktig alternativ for 0+ som er likeverdig med eventuelle andre tomtealternativer. Scenariet vist i hovedrapporten “Nytt museum for kunst og form i Trondheim” er derfor det alternativet som anses som mest gjennomførbart.

Logg

Møter, workshops og intervjuer gjennomført i 2021 er nedtegnet i en fullstendig logg. De møtene som spesifikt har omhandlet mulige alternativer ved 0+ er:

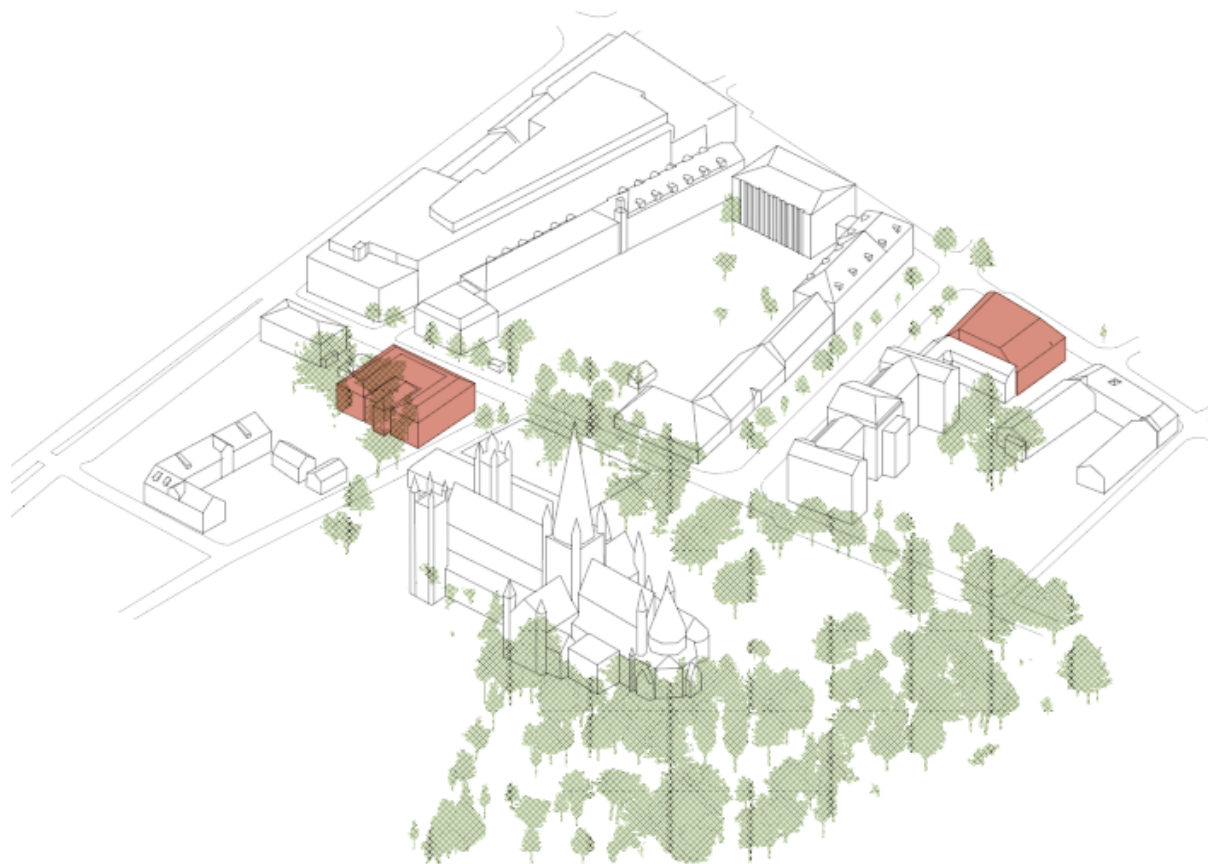
- 08.02 2021: møte om +0-alternativet med Byplan, Byantikvar og Kultur, Trondheim kommune, samt seksjon Eiendom, Trøndelag fylkeskommune
- 25.03 2021: møte om 0+-alternativet med Byplan, Byantikvar og Kultur, Trondheim kommune, samt Seksjon for Kunst og Kultur, Trøndelag fylkeskommune
- 13.04 2021: møte om 0+-alternativet med antikvariske fagstaber fra Riksantikvar, Trondheim kommune og Trøndelag fylkeskommune
- 19.10.21: møte med antikvariske fagstaber fra Riksantikvar, Trondheim kommune og Trøndelag fylkeskommune vedr avklaring av arealbruk rundt 0+ alternativet
- 03.11.21: møte med antikvariske fagstaber fra Riksantikvar, Trondheim kommune og Trøndelag fylkeskommune vedr avklaring av arealbruk rundt 0+ Bispegata/Prinsens gate -
- 19.11.2021: møte med antikvariske fagstaber fra Riksantikvar og Trondheim kommune vedr avklaring av arealbruk rundt 0+ Nordenfjeldske og bruk av deler av Rådhuset, parkeringsplassen og Rådhusparken.

Premisser

Romprogrammet er gjennomarbeidet i 2021 og redusert fra 15 000m² BTA til 11 020m² BTA og det er derfor et absolutt minstekrav for å sikre et framtidrettet museum. Dersom museet skal ha flere enn én lokasjon vil det kreve mer areal til mottak, drift og logistikk samt støttefunksjoner. Eksempelvis må man ha to vareleveringer, to garderober og to resepsjoner.

Derfor ble det underveis i prosessen besluttet at et fullverdig 0+ alternativ skal være et sammenhengende anlegg rundt ett av de to eksisterende museumsbyggene, og at eventuelt videreført bruk av det andre bygget i så fall kommer i tillegg til 11 020m² BTA. Dette også for å sikre ressurser til utvikling av innhold framover.

Det har vært søkt etter utvidelsesmuligheter som ligger nært eller mellom de to eksisterende museene og en rekke alternativ er undersøkt i prosessen.

Oversiktsillustrasjon, der eksisterende Trondheim kunstmuseum og Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum er markert med rødt.

Alternativer

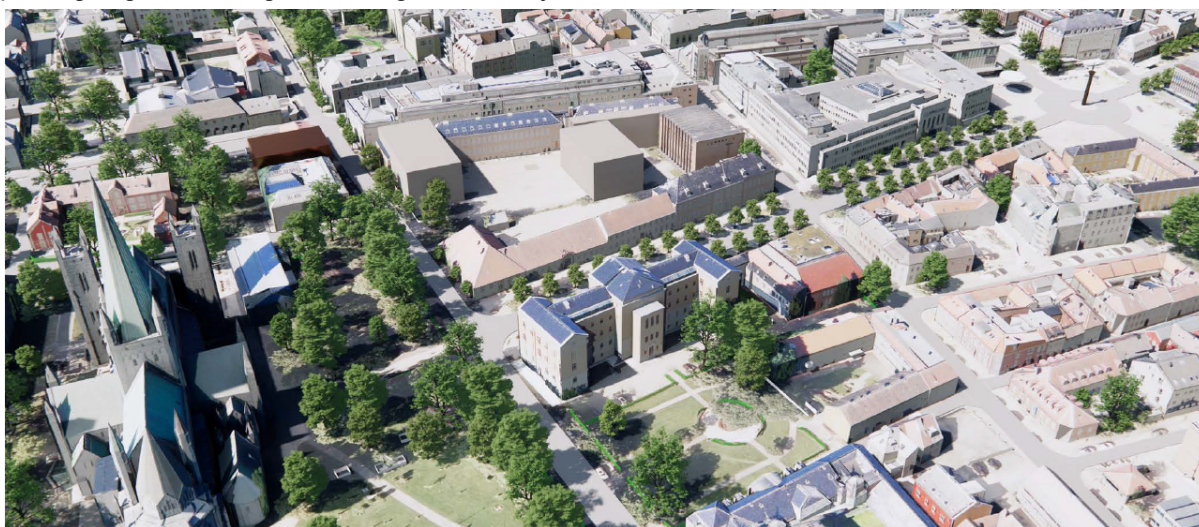
Tomtene vist i illustrasjonene under har blitt vurdert:

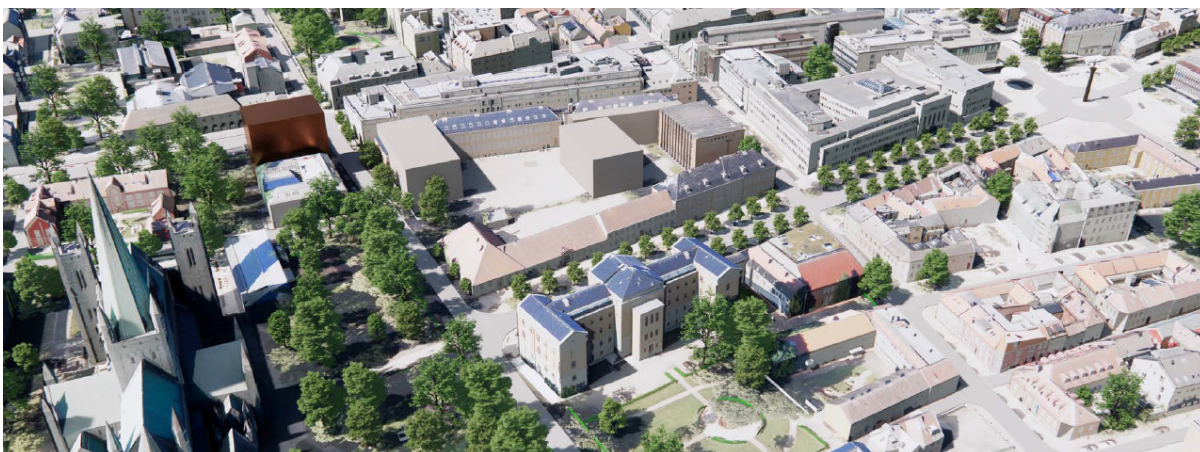
Tomt 1. og 3. ved Trondheim kunstmuseum og Ni Muser

Utvidelse rundt Trondheim kunstmuseum har vært undersøkt gjennom flere alternative skisser samt møter med Riksantikvar, Trøndelag Fylkeskommune og Byantikvar.

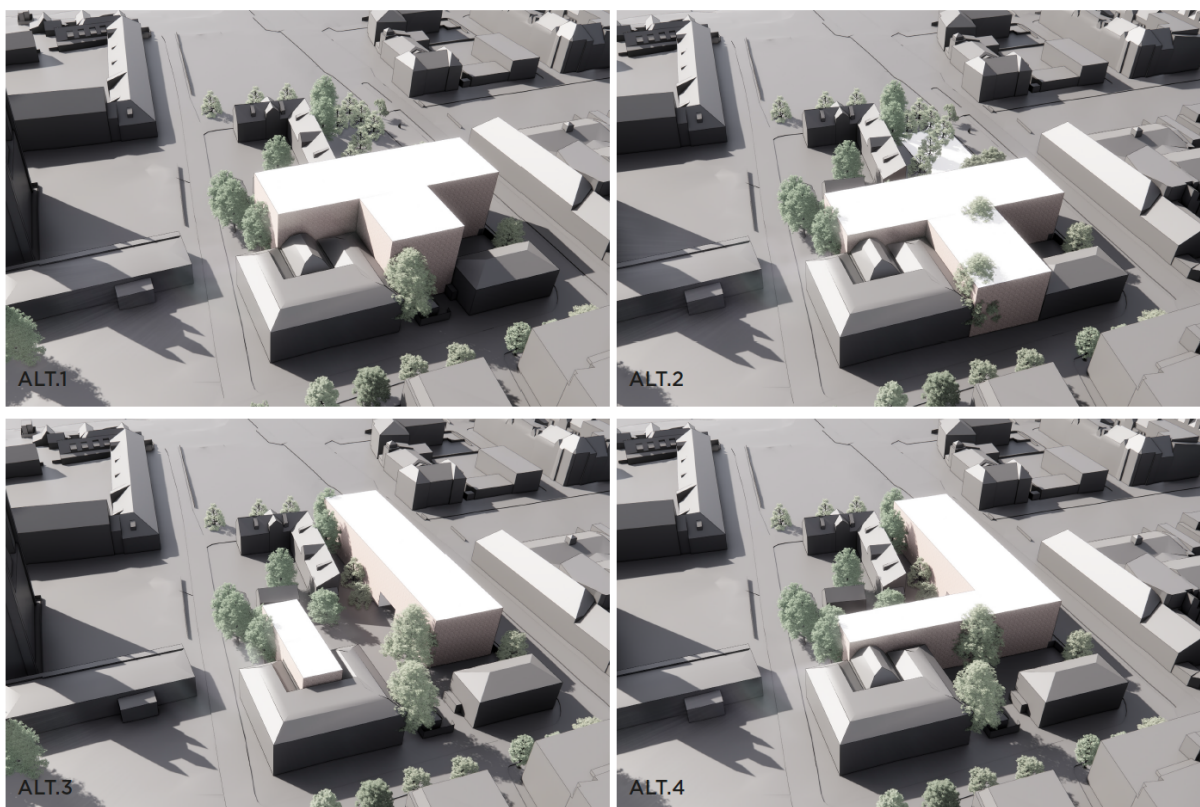
Alle alternativer har blitt illustrert med perspektiv fra luften og fra gaten. Flere har også blitt vist i plantegningen. Her følger et utvalg av illustrasjonene rundt alternativet:

4 etasjes bygg mellom TKM og Ni Muser, ca 2 200m² BTA.

6 etasjes bygg mellom TKM og Ni Muser, ca 3 800m² BTA.

4 alternativer for utbygging mellom og bak TKM og NKIM over 3-4 etasjer pluss kjeller. Hvert av disse alternativene vil sammen med arealet i TKM og Ni Muser nå 11 020m² BTA.

I møtene ble følgende tema drøftet:

- Forholdet til TKM og annen eksisterende bebyggelse, herunder Ni Muser, Waisenhuset, Nidarosdomen og bod.
- Utgraving av kjeller
- Høyder
- Siktlinjer
- Eksisterende trær
- Ytre Kongsgård
- Byste av Kong Håkon VII

Sonderingene kulminerte i en skriftlig vurdering fra Riksantikvaren, datert 25.11.2021, som følger vedlagt.

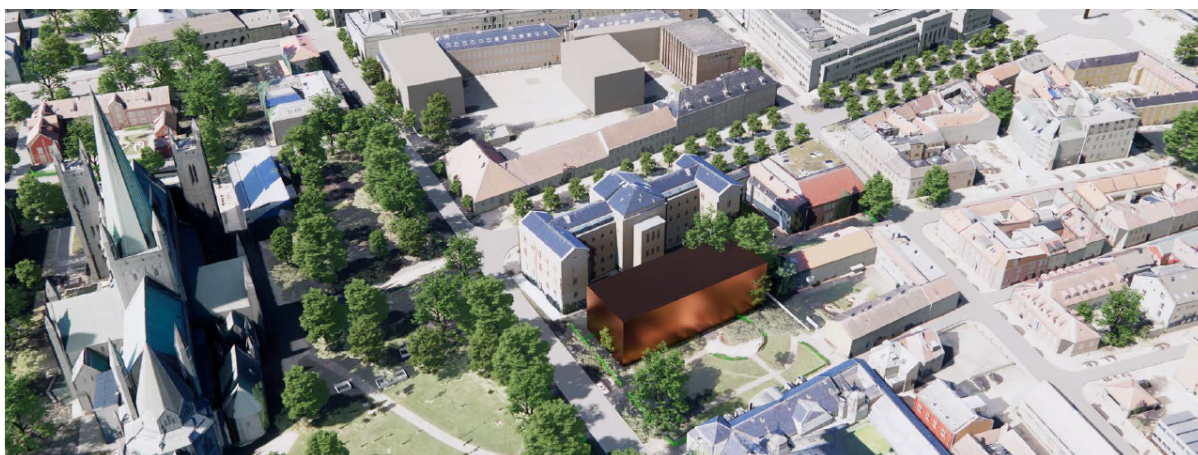
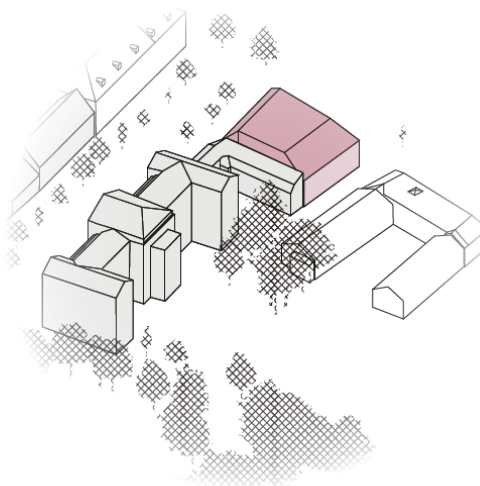
Konklusjonen i vurderingen er:

Det er Riksantikvarens syn at en utbygging som foreslått ved Trondheim kunstmuseum vil føre til et uakseptabelt stort tap av automatisk fredete arkeologiske kulturminner og utilbørlig skjemming av Nidaros domkirke og Erkebispesgården. Vår klare anbefaling er derfor at dette alternativet skrinlegges til fordel for videre utredning av Leüthenhaven og Dora II.

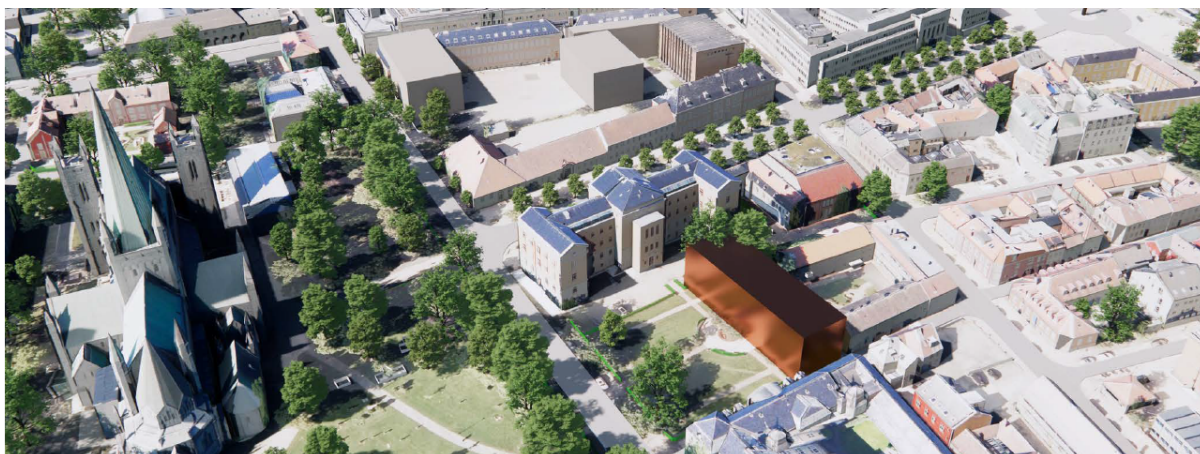
Alternativene ble, på bakgrunn av den skriftlige vurderingen, forkastet.

Tomt 2., 5. og 6. ved Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum

RÅDHUSET, RÅDHUSPARKEN, NKIM

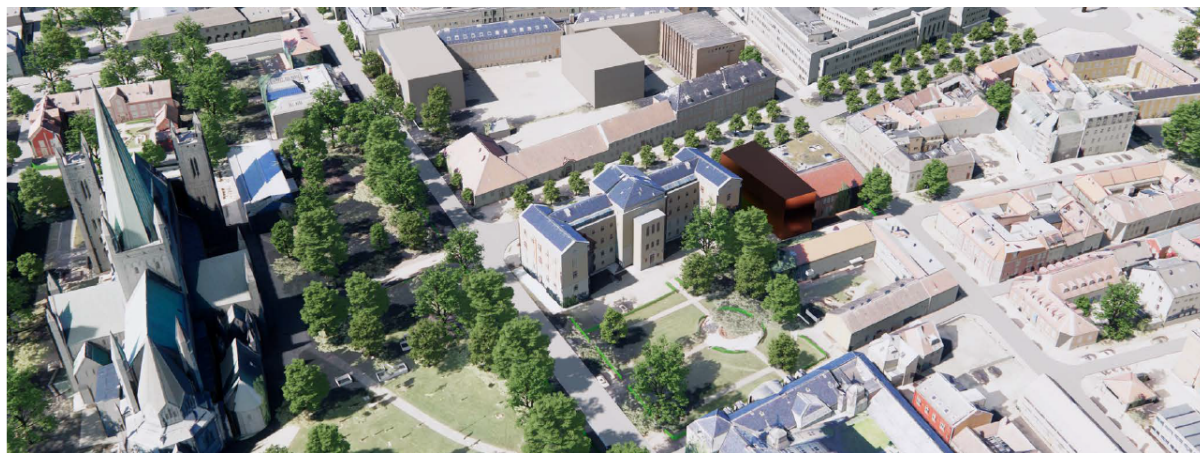
Volum på langs i bakkant av Rådhuset, ca 3500m2 BTA

Volum på langs i bakkant av Erling Skakkes gate 11, ca 3000m² BTA

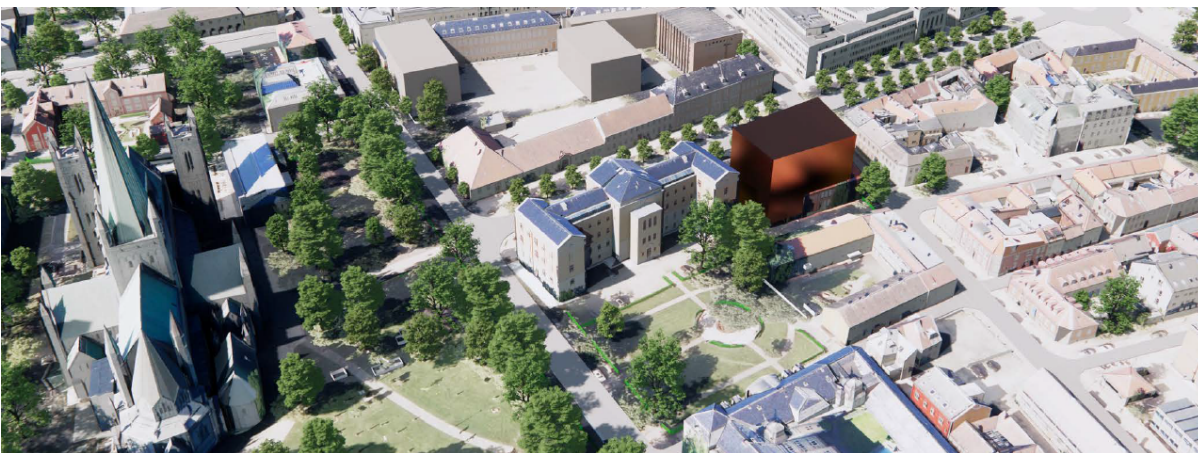
Volum i 2 etg. påkoblet Rådhuset, med gårdsrom og mulig bro over til NKIM, ca 3600m² BTA

Volum sør for, og inntil NKIM, ca 2000m² BTA

Innfillprosjekt NKIM og sørover, 4 etasjer ca 3200m2 BTA

Innfillprosjekt NKIM og sørover, 6 etasjer ca 4800m2 BTA

Tilbakemeldingene fra møter med antikvariske myndigheter, var;

- Rådhusparken er ikke aktuell (i lys av neste kulepunkt tolkes kommentaren dit hen at det gjelder bygget som ligger på tvers av parken i bakkant av Erling Skakkes gate 11). Byantikvaren mener tilbygg inntil Rådhuset er svært aktuell, og at handlingsrom i bakgården og sambruk med rådhuset er en god og framtidsrettet løsning.
- Å bygge i høyden på NKIM er mindre aktuelt, men verkstedbygningen i bakkant kan erstattes, og en indre transformasjon av NKIM kan være mulig.
- Møller-bygget kan flyttes.
- Arkeologisk utgraving er krevende og kostbart, men helt nødvendig ved utbygging av kjeller.
- Så lenge nytt bygg er lavere enn eksisterende bygg, vil det ikke forringe sikten til og opplevelsen av Nidarosdomen.

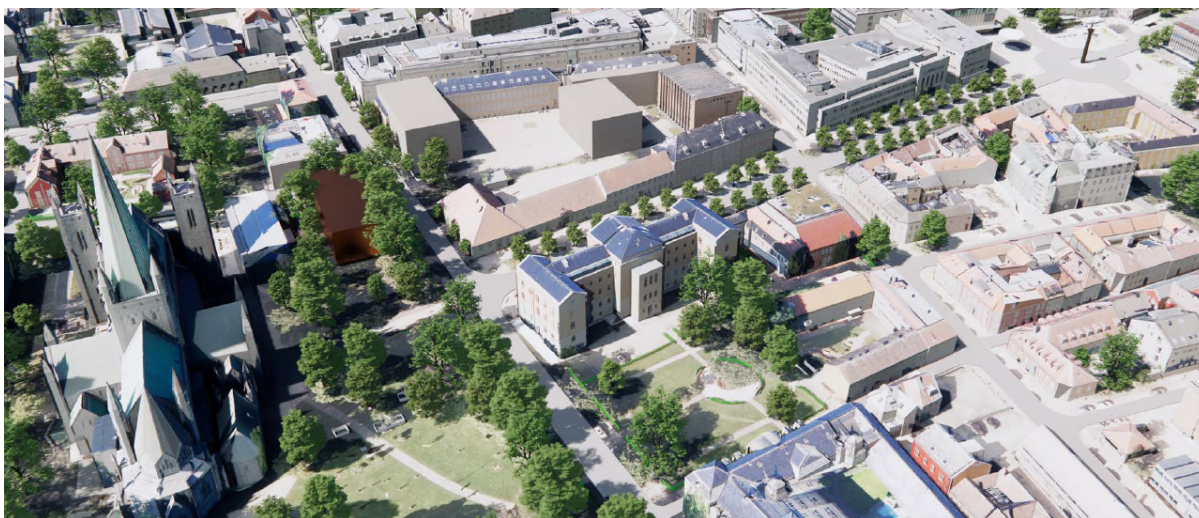
Det har tidligere vært bebyggelse i det som i dag er Rådhusparken.

Utsikt fra tårnet i Nidarosdomen, antakelig 1860-1870. [Utsikt fra tårnet i Nidarosdomen - Sverresborg Trøndelag Folkemuseum / DigitaltMuseum](#)

På bakgrunn av tilbakemeldingene anses alternativet med påbygg bak Rådhuset og sør for NKIM som aktuelt og videreføres i scenariet for 0+.

Tomt 4. ved besøksenteret i Bispegata

Bygg i parken ved besøksenteret, ca 2700m² BTA

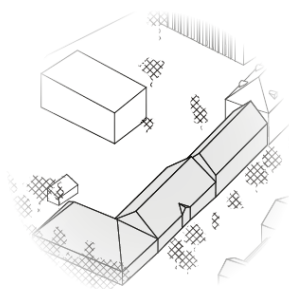

Frittstående til venstre, med bro over til TKM til høyre

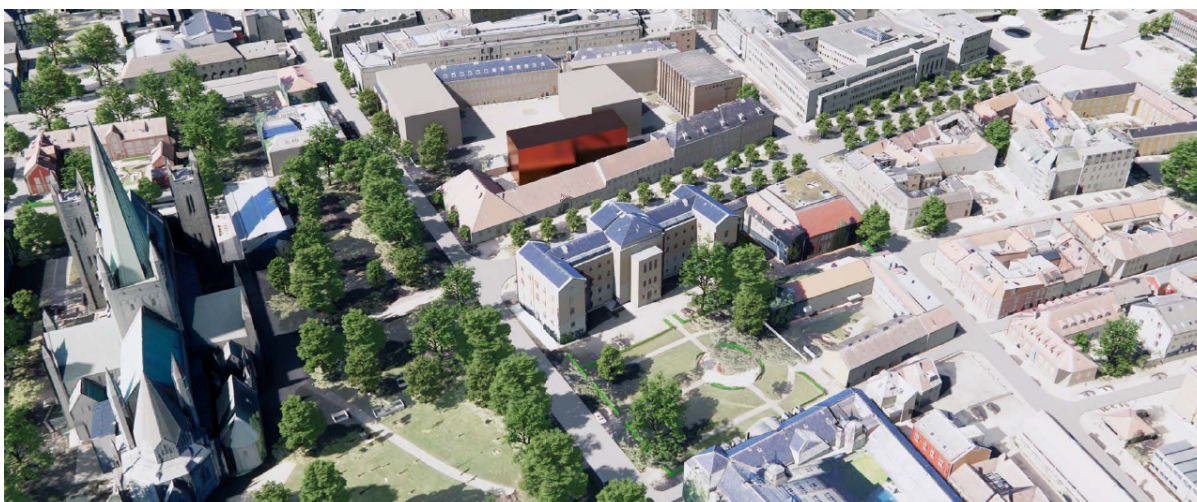
Antikvariske myndigheter uttalte at et volum foran besøkssenteret (mot Bispegata) ikke er aktuelt på grunn av nærheten til Nidarosdomen.

Alternativet ble, på bakgrunn av tilbakemeldinger i møtene, forkastet.

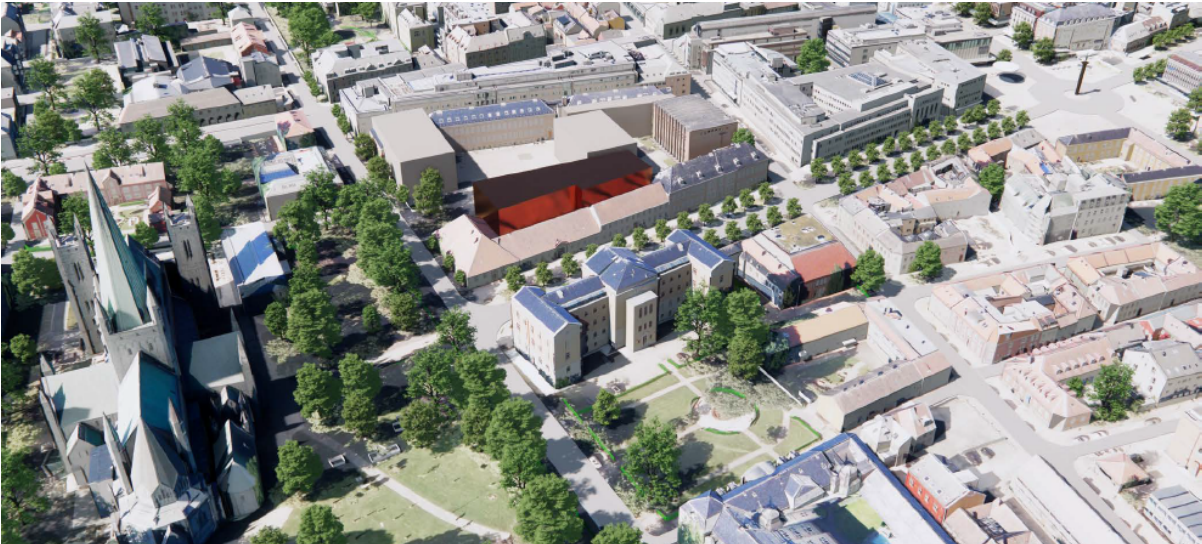
Tomt 7., 8. og 9. Munkegata 2-6

MUNKEGATA 2-6

Volum fristilt fra Munkegata 2,4 og 6 i bakkant av disse, ca 2 500m² BTA.

Volum lagt inntil fra Munkegata 2,4 og 6 i bakkant av disse, ca 4800m2 BTA

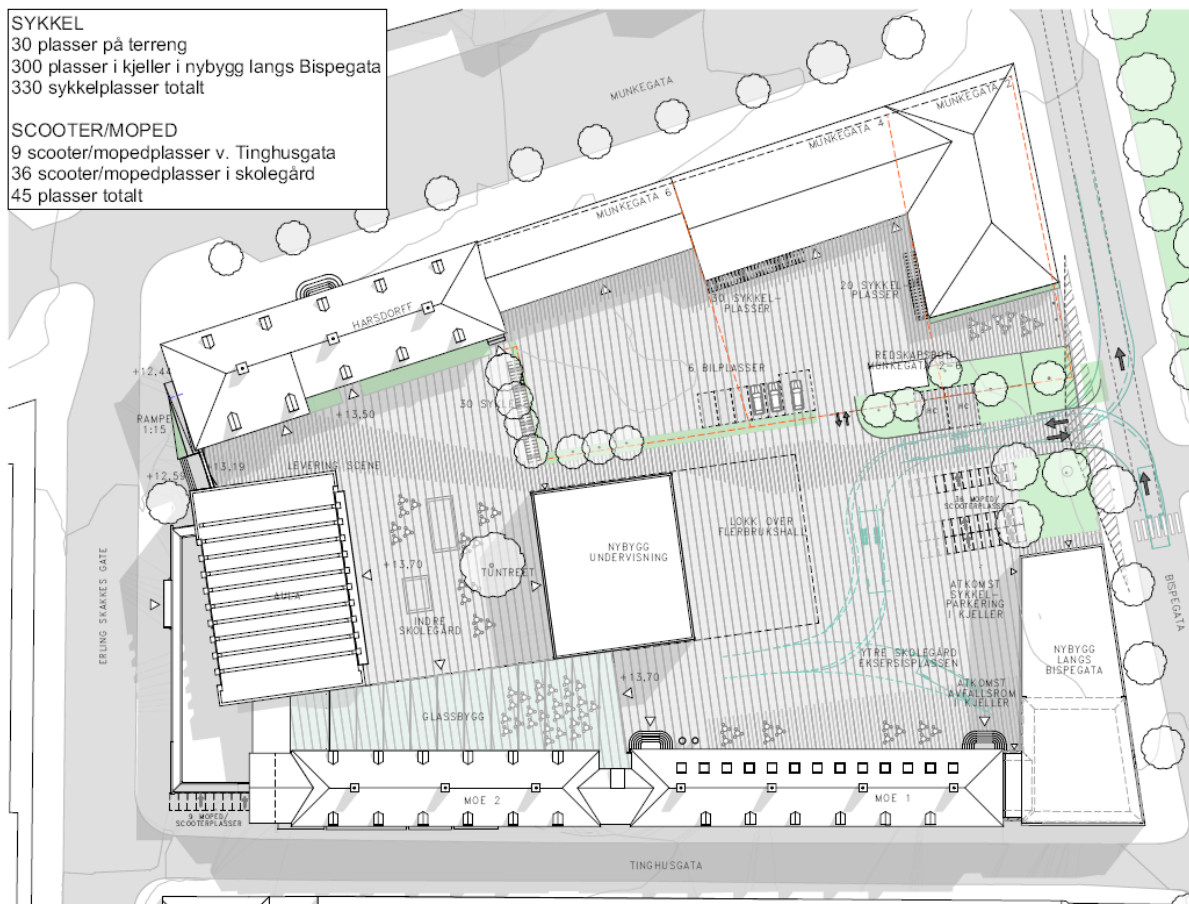
Tilbakemeldinger fra Byantikvaren angående dette alternativet er at det er krevende fordi Munkegata 2, 4 og 6 er fredet.

Det er også ønskelig å opprettholde en siktlinje fra Erling Skakkesgate til Bispegata via Eksersersplassen. Det ble opplyst om Trøndelag fylkeskommunes detaljreguleringsforslag for Katedralskolen som gjør utbygging slik illustrert her, utfordrende.

Alternativene ble, på bakgrunn av tilbakemeldinger i møtene, forkastet.

Tomt 10. og 11. Katedralskolen

Detaljreguleringsplan fremmet av fylkeskommunen for utvidelse av Katedralskolen:

Illustrasjonsplan som viser planforslaget for utvidelse av Katedralskolen med to nye bygningsvolumer, ett i skolegården og ett langs Bispegata.

Antikvariske myndigheter mente utbygging av museum på Katedralskolen vis a vis TKM var veldig aktuell.

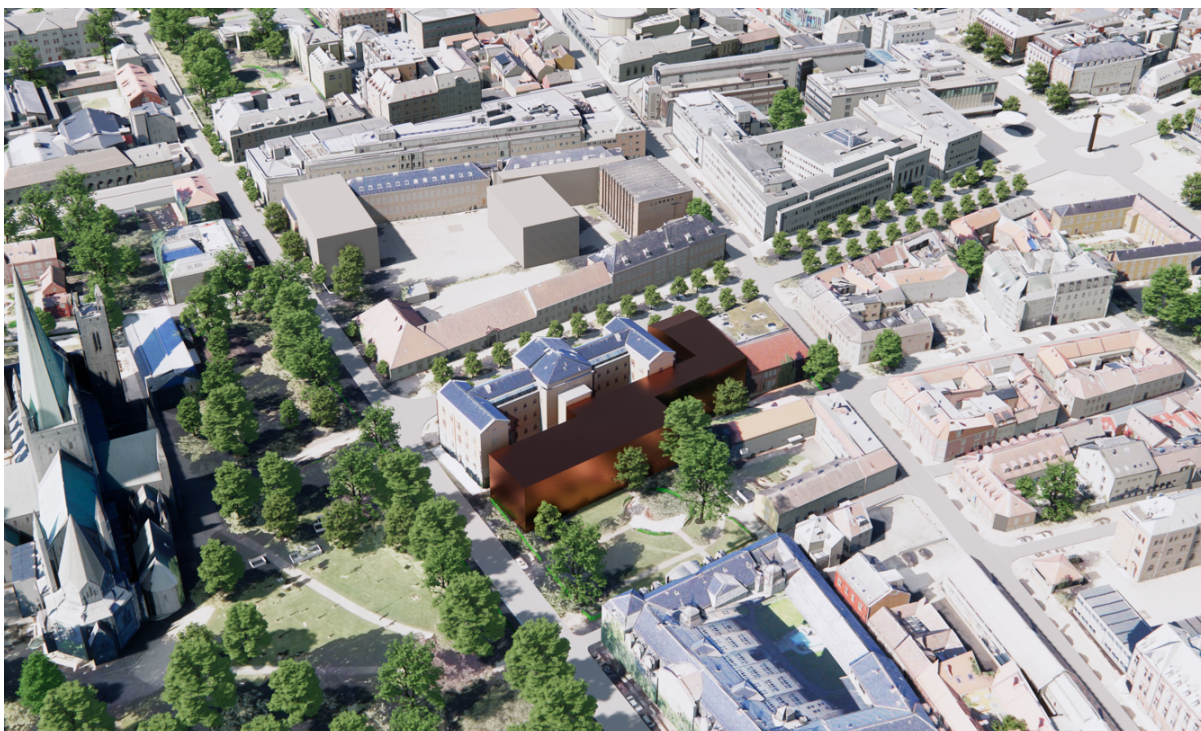
På spørsmål til Trøndelag fylkeskommune om mulighet for bruk av planlagt bygg langs Bispegata, svarer Eitrem i e-post (16.08 2021):

«Sett på bakgrunn av planforslaget og den langsiktige tidshorizonten Fylkeskommunen har i sitt eierskap og framtidig utvikling av sine skoler, ser vi det som lite realistisk å drøfte arealer for MiST innenfor planområdet».

På bakgrunn av denne tilbakemeldingen er alternativet forkastet.

Konklusjon

Som resultat av denne prosessen er det foreliggende scenario det som anses som mest realistisk og som samtidig oppfyller det framtidige museets visjoner og romprogram:

Et nybygg på 3 etasjer pluss kjeller som ligger bak og kobler seg på Rådhuset, samt et nybygg på sørsiden av NKIM. Hele NKIM og første etasje i Rådhuset inngår som en del av scenariet.

Vedlegg 3:

KOSTNADER OG FINANSIERINGS- LØSNINGER

Museene i Sør-Trøndelag (MiST)

Vedlegg til rapport "Nytt museum for kunst og form i Trondheim" utarbeidet av MiST.

Desember 2021

Kostnader og finansieringsløsninger

De ulike tomtealternativene har betingelser som gir ulike investerings- og driftskonsekvenser. Det er naturlig nok krevende å skulle forutsi dette for ulike tomtealternativ innenfor utredningsfristen. MiST har dermed ikke forutsetninger for å fastslå dette presist i denne fasen av utredningen. Men vi viser til investerings- og driftskostnader for likeartede bygg for å indikere m² pris og kostnader til forvaltning, drift og vedlikehold (FDV).

Når endelig tomtevalg er foretatt må konkretisering mht. forutsetninger og antatte investeringskostnader beregnes i den videre prosess. Dette som grunnlag for finansieringsløsninger og prosess med statlig, regionalt og lokalt nivå.

Det skisserte 0+ alternativet med utgangspunkt i dagens NKIM, vil i tillegg til byggekostnaden medføre arkeologiske utgravninger. Det forutsettes at de to andre alternativene ikke medfører slike utgravninger. Omfanget av utgravningen i 0+ alternativet vil variere avhengig av valgt tomte- og bygløsning. Av tilsvarende prosjekter er vi kjent med at kostnaden for utgravningene i Søndre gate 7-11 utgjorde ca 40 mill. kr. Utgravningene i Kjøpmannsgata 36-28 er ikke ferdigstilt, men er budsjettert til ca 26 mill. kr (kan bli noe billigere).

Avhengigheter som medfører konsekvenser for kostnadsnivået:

Leutenhaven:

Trondheim kommune eier tomten og vi har derfor forutsatt at det ikke oppstår ekstra tomtekostnader ved bruk av tomta til museum. Det er videre forutsatt at tilleggende teknisk infrastruktur i det alt vesentligste har kapasitet til en eventuell utbygging, slik at det ikke påløper kostnader til dette. KLP har festeavtale for to etasjer med parkeringskjeller fram til 2065. KLP investerer nå 40 mill. kr i betongsikring. Fundamentene og søylene på Leuthen P-Hus er dimensjonert slik at et bygg på i alle fall 4 etg ikke anses som problem. Prosjektering vil avdekke om dette kan økes ytterligere. Forutsetningen er at søylene passerer der kjellerens søyler er i dag. Disse har normal grid/avstand på 7,2 meter, som er normalen for kontorbygg.

Mindre avvik kan gjennomføres, og ved spesielle behov kan man forsterke enkeltpunkter/søyler. Et museumsbygg vil være fullt mulig. Skal kjeller inngå i et nytt museum må man forholde seg til KLPs festeavtale. Eventuell bruk av arealet også til også andre aktører vil påvirke fordelingen av evt. kostnader til fundamentering. MiST legger til grunn at parkeringsarealet i det vesentligste består og at KLP fortsetter sitt festeforhold. Ytterligere fundamentering kan dog begrense antall parkeringsplasser i noen grad.

Dora II:

Eiendommen med Dora II er utfisjonert fra Trondheim Havn IKS til Nyhavna Utvikling AS. Nyhavna Utvikling AS er opprettet for å *forvalte og gradvis legge til rette for en utbygging av tidligere havneeiendommer i Trondheim. Selskapets virksomhet skal baseres på forretningsmessige prinsipper med fokus på lønnsomhet, og fokus på bærekraftige løsninger ved valg av klimavennlige løsninger.*

Nyhavna Utvikling AS er eid av Trondheim kommune med 67% og Trondheim Havn med 33%. I henhold til Aksjeeieravtalen skal Trondheim kommune erverve eiendommen til markedspris, dersom bystyret vedtar at arealet skal tas i bruk til kulturformål. MiST legger til grunn at Trondheim kommune stiller tomta til disposisjon for et eventuelt nytt museum, vederlagsfritt. Det er i dag vanskelig å anslå

rehabiliteringskostnader, men det er grunn til å anta at de vil ligge på nivå med nybyggpriser. Det kan også bli aktuelt med noe nybygg på tak, samt et eventuelt mindre nybygg ved siden av.

0+:

Trondheim kunstmuseum i Bispegata og Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum i Munkegata eies av museenes to eierstiftelser. Dette omfatter bygg og tomtene dagens bygg ligger på.

Stiftelsen Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum (NKIM)

Stiftelsen NKIM eier eiendommen Munkegata 5-7 og ideell sameieandel av Munkegt 3 (Bjarne Møller er annen eier). Ved etableringen av MiST er stiftelsenes formål ivaretatt gjennom avtale med driftsselskapet MiST, hvoretter MiST ivaretar det faglige, administrative og økonomiske ansvaret for museumsdriften ved stiftelsen NKIM.

§8 Vedtektsendring.

Endringer i disse vedtekter besluttet av styret med 2/3 flertall. Vedtektsendringer må forelegges Museene i Sør-Trøndelag AS til uttalelse, i tillegg til den kontroll med slike endringer som stiftelsesloven til enhver tid bestemmer. Beslutning om salg av noe av stiftelsens eiendommer, endret bruk av eiendommene, flytting av museet fra Trondheim, nedleggning av stiftelsen Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum eller reduksjon av Venneforeningens representasjon i stiftelsens styre, er ikke fylldig uten samtykke fra styret i Foreningen Nordenfjeldske Kunstindustrimuseums venner, fylkeskommunen og kommunen.

Stiftelsen Trondheim Kunstmuseum:

Etter vedtektenes § 3 kan stiftelsens faste eiendommer «bare brukes i henhold til stiftelsens formål og må aldri avhendes, men skal alltid og ubeskåret eies av Trondheim Kunstmuseum».

Stiftelsenes vedtekter legger dermed føring for bruken og evt. salg av bygningene (ulike bestemmelser) tilhørende de to stiftelsene. Vedtektene er lagt med i vedlegg 6.

Trondheim kommune og Trøndelag fylkeskommune oppnevner begge representanter til stiftelsenes styre.

Arkeologiske undersøkelser må påregnes uansett valg av alternativ. I tillegg er det ulike grunneiere i nærliggende områder.

Dette alternativet vil innebære en andel nybygg, samt total rehabilitering og delvis ombygging av dagens bygg.

Investeringskostnader - bygg:

I arbeidet er det innhentet kostnader fra aktuelle referanseprosjekter i Norge.

<i>Byggekostnader</i>				<i>Nasjonal finansiering</i>
	<i>Kostnader</i>	<i>Kvm</i>	<i>Pris pr kvm</i>	
Munch museet, Oslo	2 800 000 000	26 313	106 411	606 000 000
Nasjonalmuseet, Oslo	6 100 000 000	54 600	111 722	6 100 000 000
Kistefos, Jevnaker	200 000 000	1 000	200 000	Privat finansiert
Kystens Arv, Statsbygd	52 000 000	1 600	32 500	17 100 000
Orkla Industrimuseum, Løkken Verk	115 000 000	2 000	57 500	35 000 000
Restaurering Eidsvollbygningen tilbake til 1814	322 400 000	2 968	108 625	322 400 000
Sørlandets Kunstmuseum/kunstsilo, Kristiansand	710 000 000	7 500	94 667	175 000 000

Referanseprosjektene viser at utbygger kan måtte påregne en kostnad på rundt 90 000 - 100.000 kr pr m2 (litt billigere å bygge i Trondheim enn i Oslo).

FDV-kostnader:

Dette omfatter forhold som gjelder drift av selve bygget (ikke formidling, utstillinger og samlingsforvaltning).

Dette kan i nåværende fase kun bli referanser til tilsvarende prosjekter:

FDV kostnader / budsjettetert	FDV pr kvm	Kvm
Munch museet, Oslo	1 050	26 313
Nasjonalmuseet, Oslo		54 600
Sørlandets Kunstmuseum/kunstsilo, Kristiansand	1 045	7 500
Rockheim, tilbud FDV kostnader	780	5 643

Det anses naturlig å regne med tilsvarende nivå for FDV-kostnader.

Finansieringsløsninger:

Ved etableringen av det nasjonale opplevelsessenteret for pop og rock i Trondheim ble det lagt ut anbud om bygging med ambisjon om å inngå leiekontrakt basert på en meget detaljert kravspesifikasjon. Dette ble utarbeidet i et samarbeid mellom MiST og Statsbygg. Entra vant konkurransen med transformasjon av det gamle Mellageret i Trondheim, og dermed var Rockheim etablert. MiST betaler i dag ordinær husleie og deler av FDV-kostnader til Entra.

Statsbygg er utbygger av det nye Nasjonalmuseet i Oslo, mens Oslo kommune var utbygger av det nye Munchmuseet.

Det finnes dermed ulike løsninger for utbyggingsansvar noe som også får konsekvenser for finansieringen av et nytt museum for kunst og form. Av de utbyggingsprosjektene som er løst i egen regi av MiST, har finansiering vært basert på en tredeling mellom staten, regionen og lokalt nivå.

Ved behandling av Stortingsmelding St.meld. 23 - Musea i Samfunnet - Tillit, ting og tid, uttrykte en enstemmig Familie- og kulturkomite følgende:

Komiteen mener det er viktig at ressursbruken innenfor museumssektoren kanaliseres på en måte som gir institusjonene utenfor Oslo en større andel av bevilgningene framover.

Det synes derfor rimelig å ha en klar forventning til realisering av et nytt museum for kunst og form i Trondheim at Kulturdepartementet tar hovedansvaret for finansieringen. Det må samtidig forventes at Trondheim kommune og Trøndelag fylkeskommune bidrar.

I arbeidet med å klarlegge premissene for ulike tomtealternativ har KLP signalisert at de kan være en mulig utbygger gitt krav til avkastning. Nyhavna Utvikling AS har under ferdigstilling sin forretningsplan og vil også kunne være en aktør ved utbygging. I tillegg kan tilsvarende løsning som for Rockheim, med åpen anbudskonkurranse, være av interesse også for andre aktører i eiendomsmarkedet.

Realisering av det nye museet krever sterkt og samordnet engasjement overfor nasjonale myndigheter for å få forankret ansvaret for dette nasjonale prosjektet. I den sammenheng vises det bl.a. til at NKIM i 1995 fikk status som nasjonalt museum fra Kulturdepartementet.

Alternativ bruk av dagens bygg

Dersom Bystyrets endelige tomtevalg resulterer i enten Dora II eller Leutenhaven, gir dette rom for alternativ bruk av dagens to museumsbygg i hhv. Munkegata og Bispegata. Dagens bygg vil uansett framtidig bruk bli stående som de flotte arkitektoniske landemerker de er for Trondheim.

Den videre prosessen må i så fall avklare bruken av bygningene som fortsatt kan skje til ulike kulturformål. Bygningene vil som påpekt kreve betydelige oppgraderinger før evt. utleie.

VEDLEGG 4

POLITISKE VEDTAK

Historikk - ulike politiske behandlinger av et nytt museum

Dette vedlegg beskriver de politiske vedtak lokalt og regionalt knyttet til utviklingen av et nytt museum for "kunst og design"

Trondheim Formannskap vedtok 3. desember 2019 at fem tomtealternativer for et fremtidig «Museum for kunst og design» skulle utredes og ga oppdraget til Museene i Sør-Trøndelag (MiST). Dette gjaldt følgende alternativ:

A: Dora II

B: Leutenhaventomta

C: Linjegodstomta på Nyhavna

D: Ladejarlen videregående skole

E: 0+-alternativ med utgangspunkt i dagens bygningsmasse

Arbeidet med utredningen:

Behovet for et nytt museum, som en viktig kulturaktør lokalt og globalt, er løpende drøftet med berørte stiftelser ved Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum (NKIM) og Trondheim kunstmuseum (TKM), og er forankret i Trondheim kommune og Trøndelag fylkeskommune gjennom en rekke behandlinger de siste 15 årene.

MiSTs intensjon med utredningen, er å påvise nødvendige behov, men ikke minst peke på hvilke muligheter et nytt museum kan gi Trondheim som by, Trøndelag som region og Norge som nasjon. Både museenes egne samlinger og ønsket om innlån av internasjonale verk og utstillinger, krever andre og større lokaler, som kan oppfylle gjeldende krav til sikkerhet, klima og belysning m.m., enn dagens to bygg kan levere. MiST har ambisiøse planer om i enda større grad å innfri Stortingets forventninger til museenes samfunnsmandat som sentrale aktører for demokrati og frie ytringer også på billedkunst, kunsthåndverk- og designfeltet.

Historikk:

Et nytt museum for kunst og design har vært på den politiske agendaen lokalt og regionalt i flere år.

Allerede i 2006 vedtok Trondheim Bystyre og Sør-Trøndelag fylkesting [\[1\]](#) begge enstemmig «Strategisk museumsplan for Sør-Trøndelag». Følgende hovedmål fram mot 2014 ble formulert:

«Bygninger og anlegg

*Innen 2014 skal en ha gjennomført utbyggingen av ABM-senteret i Dora, kunsthall, felles formidlingsarena for ABM-området, opplevelsessenter for pop og rock, Ægir-Norsk havbruksmuseum, **et samlet kunstmuseum i Trondheim i et nytt museum for kunst og design** [\[2\]](#), båthall ved Museet Kystens arv, Verdensarvsenter og bygningsvernsenter på Røros og utbyggingen av Ringve museum.» [\[3\]](#)*

Trondheim by og regionen har bidratt i realiseringen av flere av prosjektene de siste 15 årene, men fortsatt gjenstår realiseringen av et nytt museum for kunst og design. Behovet ble gjentatt i «*Museumpolitikk for et landskap i endring – museumsstrategi for Sør-Trøndelag fylke 2015-2018*»^[4].

Formannskapet vedtok i sitt hørings svar til denne strategien: “3. *Formannskapet peker spesielt på de store og til dels prekære behov for oppgradering av Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum og Trondheim Kunstmuseum som er beskrevet i utkast til strategisk museumsplan.*”

Dette fikk i 2016 tilslutning av Sør-Trøndelag fylkeskommune.

I 2015 ble det fattet vedtak i Trondheim Bystyre, som ba ”...rådmannen om å gå i dialog med MiST for å få utredet situasjonen for Trondheim Kunstmuseum og Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum når det både gjelder utbedringer av eksisterende bygg, og eventuell nybygging. Samlokalisering mellom de to museene er også et alternativ som kan drøftes i denne sammenheng. Det samme gjelder en dialog med Vitenskapsmuseet, blant annet når det gjelder kirkekunstsamlingen.” (Sak PS 12/15: 29.1.2015)

I 2016 gjennomførte Museene i Sør-Trøndelag (MiST) en mulighetsstudie for et nytt, samlet «Museum for kunst og design». Den ble fulgt opp med et rom- og funksjonsprogram i 2018.

Saken er ytterligere aktualisert rent bygningsmessig siden behandlingene både i 2006 og 2015:

- Nordenfjeldske Kunstindustrimuseums bygg i Munkegata er stengt fra 1.2.2021 som følge av en tilstandsrapport som viser betydelige bygningsmessige mangler.
- Trondheim kunstmuseums bygg ble i Museumsstrategien fra Sør-Trøndelag fylke 2015-2018 beskrevet slik: «*Bygningen har et betydelig behov for rehabilitering og det er i den forbindelse utarbeidet en tilstandsrapport. Lokalene er generelt for små og de er heller ikke tilpasset visning av nyere kunstformer.*» På tross av en del oppgraderinger og løpende vedlikehold fra MiST sin side framstår bygningen i dag med betydelige mangler.

^[1] Bystyresak 129/06, Fylkestingssak 88/2006

^[2] Vår utheving

^[3] Følgende prosjekter er realisert pr. 2021: Dora utbygd som arkivsenter. Rockheim (opplevelsessenter for pop og rock), båthall ved Kystens Arv, utbygging Ringve.

^[4] Vedtatt av Sør-Trøndelag fylkesting i juni 2015.

Vedlegg 5

DETALJERT ROMPROGRAM

Museene i Sør-Trøndelag (MiST)

Vedlegg til rapport "Nytt museum for kunst og form i Trondheim" utarbeidet av Dyrvik Arkitekter AS og Christian Pagh AS i samarbeid med MiST.

Desember 2021

I dette notat beskrives museets behov for rom- og funksjoner med større detaljeringsgrad enn i hoveddokumentet.

Utgangspunktet er et tidligere arbeid med rom- og funksjonsprogram gjengitt i Norconsults rapport "Museum for kunst og design Trondheim - Rom- og funksjonsprogram: Mulighetsstudie Bispegata" fra 2018. Her ble arealbehov for et nytt museum angitt til ca 15.000 m², også den gang uten større magasinkapasitet.

I det pågående arbeidet har arealbehovet blitt bearbeidet og redusert til et påkrevd minimum på vel 11.000 m². Dette er forutsetningen for et nytt museum med et langsiktig perspektiv begrunnet både i museenes egen historikk, utvikling og fremtidige ambisjoner.

Rom- og funksjonsareal er basert på en faglig vurdering av museets behov. Ambisjonen er å realisere visjonen om å bli et sted der besøkende inviteres til å møte og skape, sanse og lære - på enda mer aktive måter enn i dag.

Romprogrammet er basert på et bygg, da to bygg vil kunne medføre en lang rekke dobbeltfunksjoner. Følgende forhold bør man vurdere hvis man har to bygg:

- to bygg vil kreve doble funksjoner både når det gjelder romutnyttelse/kapasitet og personalressurser.
- utstillinger i to bygg, dobler behovet for førstelinjetjenester i turnus i seks (syv i høysesong) dagers uke (resepsjon/billettsalg og museumsbutikk).
- krever doble publikumsfasiliteter som garderober, oppbevaring og toaletter, samt arealer og utstyr for rengjøringspersonale.
- noe doble funksjoner som spiserom, garderobe, toaletter/dusj for personalet i førstelinjen.
- FDV-kostnader og infrastruktur (sikkerhetsinstallasjoner, klimaovervåkning, brann-sikkerhetsløsninger, IT-driftsløsninger etc) dobles.
- produksjon av utstillinger i to ulike bygg krever påkjøringsramper med mottaksrom begge steder. Hensiktsmessige mottaksrom med lager er nødvendig og må være utstyrt både til å ta imot store verk og til oppbevaring av emballasje og utstillingskasser.

Begrepsforklaring:

Bruttoareal (BTA) er byggets totale areal. Bruttoarealet omfatter hele bygget, inkludert yttervegg.

Nettoareal er museets rene arealbehov for de forskjellige funksjonene. Nettoarealet omfatter alle hovedfunksjonene og rommene som er beskrevet i romprogrammet, inkludert støttefunksjoner som f.eks lager og toaletter.

For museumsbygg benytter man en brutto-nettofaktor som angir forholdet mellom nettoareal og bruttoareal. Man kan også kalle det en påslagsfaktor. I forholdet mellom brutto- og nettofaktor ligger yttervegger, gangarealer, vertikal kommunikasjon, tekniske rom, sjakter mm.

I dette arbeidet er det benyttet en faktor på 1,45 som er samme faktor som ble benyttet i *Rom- og funksjonsprogram* utarbeidet av Norconsult i 2018.

Faktoren 1,45 er en svært effektiv faktor. Ved ombygging av eksisterende bygg kan faktoren øke, for eksempel til 1,6. Dette må vurderes nærmere i neste fase når man går mer i detalj på valgt alternativ.

Rom- og funksjonsprogram			
		Arealbehov	Sum
1	Møte og skape		1700
	Torget - ankomst og møtesplass	300	
	Åpne verksteder	300	
	Arena - auditorium og multifunksjonsrom	300	
	Kafé / restaurant	200	
	Bibliotek	200	
	Museumsbutikk	100	
	Støttefunksjoner	300	
2	Sanse og lære		4200
	Samlingsutstillinger	2700	
	Skiftende utstillinger	1200	
	Støttefunksjoner	300	
3	Mottak og drift		1150
	Mottak, oppakking og nærmagasin	600	
	Drift	400	
	Støttefunksjoner	150	
4	Administrasjon		450
	Kontorarealer, inkl lager	250	
	Felles funksjoner	150	
	Støttefunksjoner	50	
	Annet		100
5	Gjesteatelier	100	
	Nettoareal hele museet		7600
	<i>B/N-faktor</i>		1.45
	Bruttoareal hele museet		11020
	<i>B/N-faktor</i>		1,6
	Bruttoareal hele museet		12160

Programmet skal detaljeres ytterligere i den videre utviklingsprosessen.

1. Publikumsområder - Møte og skape

Det nye museet gir plass til områder der besøkende møter museets aktiviteter og hverandre. Her inviteres besøkende til å bruke museet som møteplass, arena og kreativt verksted. Disse områdene vil være tilgjengelige for aktivitet utover utstillingenes åpningstider.

- Det nye bygget skal være et bygg for alle og det skal være spesielt fokus på tilgjengelighet i bygget. Dette gjelder dimensjonering av rom, fargesetting, skilting og akustikk.
- Krav til universell utforming skal ivaretas i henhold til gjeldende forskrifter.
- Tilknyttede drifts- og lagerrom gjøres tilgjengelig kun for eget personell.

Torget - ankomst- og møteplass

Et torg og en møteplass som omfavner publikum. Et sjenerøst rom der gjester kan oppholde seg, finne informasjon og orientere seg. Her er det informasjon, resepsjon og billettsalg. Her skal det være enkelt å bli inspirert til å delta i museets aktiviteter.

- Ved inngangen skal det være nok areal for barnevogner.
- Rommet skal tilrettelegges for alle typer fremføringer og aktuelle aktiviteter.
- Inngangen trenger et vindfang med minimum fotrister foran ytterdør og innfelte matter (l=3m) på innsiden.
- Rommet må ha god temperatur.
- Resepsjonen skal utformes som en multifunksjonell arbeidsplass/ skranke som er tilgjengelig for funksjonshemmede.
- Som permanent arbeidsplass forutsettes det dagslys ved resepsjon.
- Netto romhøyde: minimum 5m + gjerne dele av området

Museumsbutikken

En museumsbutikk som henvender seg til torget. Her finnes et aktuelt utvalg av bøker, gaveartikler og produkter innen billedkunst, kunsthåndverk og design, håndplukket av fagpersoner. Publikum kan finne bøker og fordype seg videre i samlingen og relaterte temaer. Museet fungerer som en veileder til de gode produktene for de besøkende.

- Museumsbutikken kan gjerne flyte litt ut i torgområdet
- Det skal etableres en egen kasse/informasjonsskranke for museumsbutikken.
- I nærheten av butikken skal det finnes et varelager som etableres som et eget låsbart rom.
- Som permanent arbeidsplass forutsettes det dagslys her.

Kafé / restaurant

En attraktiv kafé og restaurant som fungerer som møtested for besøkende, er en sentral funksjon i museet. Her er det mulighet for en særlig sanselig og sosial opplevelse for museets gjester basert på regionens rikholdige råvarer.

- Kaféen må ha eget kjøkken med storkjøkkenutstyr, oppvaskavdeling og tilstrekkelige lagerfasiliteter med kjøl- og fryseskap.
- Kjøkkenet skal ha eget varemottak og kjølt avfallsrom.
- Avfallsrommet kan være felles for hele museet.
- Kaféens skala og driftsmodell diskuteres og utredes videre

Arena

Auditorium for 150 personer tilrettelagt for arrangementer i form av debatter, foredrag, seminarer, workshoper, performances og konserter. I forbindelse med Arenaen skal det etableres multifunksjonsrom som kan brukes til arrangement og møter.

Auditorium

- Det skal etableres et auditorium for 100-150 personer som er tilgjengelig for publikum.
- Auditoriet skal kunne brukes til alle typer arrangement som foredrag, kurs og seminarvirksomhet, møter og bør ha stoler med god sittekomfort (kinostoler).
- Hvert sete/stol skal ha mulighet for bord/plate med plass for PC eller skriveblokk i størrelse A4. Auditoriet skal tilrettelegges for å vise film (audio/video/foto) og andre typer formidling, og må kunne mørklegges.
- Rommet skal være lydisolert for 70 db. I tillegg til gode visuelle forhold og lerret/skjerm med stor billedflate, bør rommet ha et godt surround-lydanlegg.
- Det må være rikelig med hensiktsmessig plasserte strømpunkter i auditorietrinnene.
- Det må også være god nettilgang til alle samtidige brukere.
- Auditoriet skal tilrettelegges med plasser til rullestoler.
- Auditoriet skal kunne leies av eksterne arrangører.
- Auditoriet kan med fordel ligge nær publikumsområder som bibliotek og kafeen.
- Netto romhøyde: 4m

Multifunksjonsrom

Arrangementsrom tenkes tilknyttet torg og skal brukes både til større offentlige arrangement og lukkede arrangement

- Rommet skal også kunne lukkes selskaps-arrangement både i og utenfor museets åpningstid
- I rommet skal det kunne serveres mat og drikke
- Publikumstoletter og garderober skal være tilgjengelige fra arrangementsrommet.
- Netto romhøyde: 4m

Åpne verksteder

En sentral ambisjon for museet er å invitere besøkende til selv å skape og formgi. Verksted for kreativ utfoldelse blir en av museets kjernefunksjoner. Verkstedene vil gjøre museet til et kreativt sted der besøkende - i større og mer variert grad enn i dag - kan utforske formgivning og kunstnerisk produksjon, og måter å formidle dette på. Med dette utvides museets rolle på markant vis.

- De åpne verksteder skal være tilgjengelige for offentligheten også utenfor utstillingsåpning.
- Noen av verksteder bør ligge nær kafeen og torg og gjerne med (delvis) innsyn fra publikumsområder og/eller uterom
- Gulv, vegger og tak skal tåle fukt og oppheng
- Det skal finnes tilgang til lys, lyd, vann og sluk.
- Arealene er sammensatt av grov- og finverksted med tilhørende lager for utstyr og rekvisitter.
- Rommene skal ha vaskerenser og tilstrekkelig plass for reoler og skap.
- Det skal som utgangspunkt være gode dagslysforhold i verkstedene. Utvalgte verksteder kan fungerer uten
- Finverkstedet skal være møblert med langbord og benker for tegning, malning og modellering med sitteplasser for 30 personer samtidig.
- Grovverkstedet skal ha plass til spesialutstyr (grafisk trykkpresse) og skulpturarbeider, samt utstyr for arbeid med keramikk, tekstil og metall. I verkstedet skal det kunne gjennomføres kurs for mindre grupper (3-5 personer).
- Grovverkstedet kan med fordel ligge nær gjesteateljéet
- Grovverkstedet skal ha slitesterkt gulv med sluk med sandfanger.

- I nærheten av finverkstedet skal det etableres et matpakkerom for barnegrupper med drikkestasjon for vann, håndvask og avfallsstasjoner, tett på garderober.

Bibliotek

Både NKIM og TKM har betydelige boksamlinger som i dag ikke er tilgjengelig for publikum. Biblioteket skal være et stemningsfullt sted for både fagpublikum som søker etter kunstfaglig litteratur og fordypning og andre som ønsker å gå på oppdagelse i museets gode samling av faglitteratur. I tillegg presenteres bøker som er verk i seg selv, som eksempler på formgivning og grafisk design.

- Biblioteket skal være et sted for oppbevaring av bøker, opplevelse og leserom i samme arealet.
- Biblioteket skal være et låsbart område.
- Publikum skal ha lett innsyn i bibliotekets arealer.
- I eller nær biblioteket skal det etableres et grupperom for 15 personer som skal kunne benyttes som arbeids- eller møterom.
- Biblioteket skal ha dagslys eller indirekte dagslys.
- Museets arkiv og lager skal ligge i direkte tilknytning til biblioteket. Arkiv og lager har ikke dagslyskrav.

Støttefunksjoner

Støttefunksjoner er primært garderober, toaletter, oppbevaring og lignende som er nødvendige for å betjene inntil 800 mennesker av gangen.

- Toaletter bør plasseres tett på ankomst og garderobe
- Gruppegarderoben har en egen grovgarderobe der våte ytterjakker og sko kan henges opp.
- Grovgarderoben skal ha et gulvbelegg med matter som tåler fukt og gjørme.
- I nærheten av grovgarderoben skal det finnes et uttak for spyling.

2. Utstillingsarealer - sanse og lære

Museet for kunst og form vektlegger sanselige erfaringer som en form for læring og kunnskapsutvikling. Møtet mellom ulike materialer, tradisjoner og uttrykk står i sentrum. Utstillingene og utstillingsrommene skal speile dette. Rommene skal fungere både for kunst på vegg og objekt i monter, atmosfæriske installasjoner og frittstående verk.

Alle utstillingsarealer innrettes med tanke på maksimal fleksibilitet. Utstillingen deles opp i rom av ulike størrelser i et romforløp som gir besøkende en opplevelse av flyt og som samtidig er orienterbar. Mellom utstillingsrommene skal det finnes pusterom for rekreativt opphold med godt dagslys og utsikt til noe som inviterer til refleksjon. Rommene skal ha gode proporsjoner og gi gode akustiske opplevelser. Alle utstillingsrom skal tilfredsstillende krav til belysning, klimakontroll og sikring. Da vil museet også være i stand til å låne inn kunst, design og utstillinger fra verdensledende museer og samlinger.

Utstillingene har en del faste spesialsamlinger som krever fast definerte arealer, høyder og utforminger. Rom som skal etableres er foreløpig kun definert med eget arealbehov, men kravspesifikasjoner vil måtte defineres ytterligere før videre prosjektering.

- Der det etableres rom med dagslys, skal det være mulig å blende.
- Der det etableres overlys, skal overlyset filtreres for kontroll over UV-stråling og lys.
- Rommene må ha klimastyring og rikelig med strøm/ datatilkobling.

- Brannvernutstyr og skilting (f.eks. rømningskilt) må planlegges spesielt godt og gis en akseptabel design for ikke å forstyrre utstillingsarealene visuelt.
- Gulvene må ha en slitesterk overflate og tåle stor vekt for kjøring av mobilt løfteutstyr.
- Vegger i utstillingslokaler skal kunne males, kles med ulike materialer og være robuste for flikking etter oppheng.
- Det må være mulig å henge ting opp overalt på veggene.
- Mellom vegg og himling skal det ligge kontinuerlige galleriskinner.
- Det skal etableres store skyvedører mellom utstillingsrom. Disse skal kunne brukes som utstillingsvegg i lukket tilstand.
- Netto romhøyde: 4-7m

Samlingsutstillinger

Museene har en del større samlinger og utvalgte faste spesialsamlinger. Begge museer har spesialutstillinger som f.eks. verk fra Hannah Ryggen, Vanessa Bairds helromsinstallasjon med tegninger og interiørene av Henry van de Velde og Finn Juhl. Videoverk, tekstiler, malerier på lerret og verk på papir stiller i tillegg ulike krav til forholdene i lokalene der de vises.

For publikum skal rommene disponeres på en begripelig, men også inspirerende og oppmerksomhetsvekkende måte. Samlingene omfatter både billedkunst og kunsthåndverk, og museets innretning på materiell utforskning, eget skapende og sanselige opplevelser skal ivaretas.

Se detaljering ovenfor

Skiftende utstillinger

Her skal det være mulig å vise større skiftende utstillinger, også i internasjonal skala og karakter. Rommene må ha en generell og fleksibel karakter med mulighet for såvel spektakulære som finstemte presentasjoner. Rom med dobbel takhøyde, rom med gode muligheter til mørklegging og rom med høy sikkerhetsklasse og klimakontroll er nødvendig.

Se detaljering ovenfor

Støttefunksjoner for publikum og utstillingsproduksjon

I direkte tilknytning til utstillingsarealer skal det etableres nødvendige lager og produksjonslokaler.

- Dører til lager skal være like store som skyvedørene mellom utstillingsrommene.
- Det skal finnes et eget lager for vandreutstillinger.
- Rommet skal være lett tilgjengelig med terskelfrie dører.

3. Mottak og drift

Rom- og funksjonsprogrammet forutsetter at magasiner, konservering og dokumentasjon i hovedsak legges til eksternt fellesmagasin. For å ivareta eksterne utstillinger/innlånte verk som mottas direkte i museet, skal det finnes tilgjengelig mindre verksteder for konservatorarbeid.

Mottaksrommer skal muliggjøre håndtering og utpakking av kunst under sikre og klimatiske optimale forhold. Driftsarealer omfatter verksteder med oppbevaring av materialer, rom for audiovisuelt utstyr og lignende.

Det etableres verksteder for oppbygging av utstillinger og utstillingsinnredninger. Verkstedene må være nært midlertidige utstillinger.

Sambruk med åpne verksteder må undersøkes i det videre arbeid.

Det skal etableres følgende verksteder:

- Snekkerverksted – grovverksted med maskiner og utvendig sponavsug
- Maleverksted – grovverksted med spesielle krav til ventilasjon
- Metallverksted – grovverksted med traverskran
- Elektronikkverksted – finverksted
- Medielab testrom – digital lab uten dagslys
- 3 multiprosjektrom for prøveoppsett av installasjoner, video, lyd, lys m.m. – uten dagslys.
- Det skal etableres skyvedører mellom verkstedene og utstillingsarealer med 4m bredde og høyde tilpasset romhøyder i tiliggende rom.
- Netto romhøyde: 4-7m

Krav til disse verkstedene må beskrives senere i detalj. Alle verkstedene med unntak av medialab og multiprosjektrom kan med fordel ha dagslys, helst fra nord. Grovverkstedene skal ha slitesterke gulv med sluk og sandfang.

4. Administrasjon

De to museene har i dag til sammen 32 ansatte (i ulike stillingsstørrelser). Et nytt museum er dimensjonert for ca. 40 ansatte for å ivareta driften og gi plass for utvikling i fremtiden.

Kontorarbeidsplasser

Administrasjonsavdelingen tilrettelegges som kontorfløy med 30 kontor plasser i en blanding av cellekontor og teamkontor.

Fellesfunksjoner

I relasjon til arbeidsplassene etableres mulighet for tilgang til faglitteratur og oppholdssoner. Videre skal det være felles møterom, spiserom med kjøkken, hvilerom, print og kopi, toalett og mindre lager.

5. Atelier

Gjesteatelier

Det er et ønske om å kunne ha kunstnere tilknyttet museet i kortere og lengre perioder med atelierplass.

Gjesteatelieret er et verksted som museet stiller til disposisjon til en «artist in residence».

- Det skal være innsyn og mulig for fysisk kontakt mellom publikumsarealer og gjesteatelieret.
- Atelieret er et arbeidsrom og bør inkludere et minikjøkken, en utslagsvask og en sittegruppe.
- Atelieret skal ha slitesterkt gulv med sluk med sandfanger.
- Rommet skal ha gode dagslysforhold med vinduer som vender mot nord. Vinduene skal kunne blendes av.
- Netto romhøyde: 4-6m

Vedlegg 6

MIST OG STIFTELSENE VEDTEKTER

VEDTEKTER

FOR

Museene i Sør-Trøndelag AS

(Per 24.03.2021)

§ 1 Foretaksnavn

Selskapets foretaksnavn er Museene i Sør-Trøndelag AS. Selskapet er et aksjeselskap.

§ 2 Forretningskontor

Selskapets forretningskontor er i Trondheim kommune.

§ 3 Virksomhet

Museene i Sør-Trøndelag AS skal med sine enheter (Kystmuseet i Sør-Trøndelag, Orkla Industrimuseum, Museet Kystens Arv, Ringve Museum Musikkhistoriske Samlinger med Rockheim, Trondheim Kunstmuseum, Trøndelag Folkemuseum, Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum, Rørosmuseet og Rindal skimuseum) og samlinger berike samfunnet med kunnskap, forståelse og opplevelse.

Museene i Sør-Trøndelag AS skal tilstrebe god tilgjengelighet til museenes samlinger og kompetanse. Basisfunksjonene innsamling, bevaring, forskning og formidling skal være preget av høy kvalitet og sterke fagmiljøer i god kontakt med kolleger nasjonalt og internasjonalt. Selskapet skal arbeide for å styrke det lokale engasjementet for kunst, kulturhistorie og kulturvern.

Museene i Sør-Trøndelag AS skal videreføre og utvikle driften ved enhetene som inngår i selskapet og handle i samsvar med ICOMs museumsetiske regelverk.

Selskapets formål er ideelt og selskapet skal ikke betale utbytte til aksjonærene.

§ 4 Aksjekapital

Selskapets aksjekapital er NOK 571 330 fordelt på 57 133 aksjer hver pålydende NOK 10.

Overdragelse av aksjer krever samtykke av styret.

Det er kun offentlige tilskuddsytere og eierstiftelser som kan eie aksjer i Museene i Sør-Trøndelag AS. Eierstiftelsene skal eie til sammen 33,4% av aksjene. De offentlige tilskuddsyterne skal eie til sammen 66,6% av aksjene. Ingen skal alene kunne eie mer enn 49%.

§ 5 Generalforsamling

Den ordinære generalforsamling skal behandle:

1. Godkjenning av årsregnskapet og årsberetningen
2. Større strukturelle endringer knyttet til organisering av selskapet
3. Andre saker som etter loven eller vedtektene hører under generalforsamlingen

§ 6 Valgkomité

Generalforsamlingen velger medlemmer til en valgkomité på 3 personer, der ett av disse skal velges som valgkomitéens leder. Valgkomitéen skal innstille på styremedlemmer og varamedlemmer som velges av generalforsamlingen. Det skal utarbeides egen instruks for valgkomitéens arbeid.

§ 7 Ledelse

Museene i Sør-Trøndelag AS skal ha et styre med 7 medlemmer, hvor 5 medlemmer valgt av generalforsamlingen og 2 medlemmer valgt av og blant de ansatte.

Det skal velges 3 numeriske varamedlemmer til styremedlemmene valgt av generalforsamlingen, fra året 2022 skal det velges 2 numeriske varamedlemmer til styremedlemmer valgt av generalforsamlingen. 2 varamedlemmer for de ansattes medlemmer velges av og blant de ansatte. Valgperioden for styremedlemmer og varamedlemmer er 2 år. Generalforsamlingen velger styreleder for ett år ved særskilt valg.

Styret er beslutningsdyktig når minst 4 medlemmer er til stede.

Styret forestår forvaltningen av selskapet og skal føre tilsyn med den daglige ledelsen og selskapets virksomhet for øvrig i samsvar med aksjelovens bestemmelser. Styre kan etter behov nedsette råd og utvalg. Styret skal fastsette styreinstruks.

Styret kan meddele prokura.

Daglig leder står for den daglige ledelsen av Museene i Sør-Trøndelag AS' virksomhet og skal følge de retningslinjer og pålegg styret gir.

§ 8 Vedtektsendringer

Beslutning om å endre vedtektene treffes av generalforsamlingen. Beslutningen krever tilslutning fra minst to tredeler av så vel de avgitte stemmer som av den aksjekapital som er representert på generalforsamlingen.

§ 9 Oppløsning av selskapet

Beslutning om å oppløse selskapet treffes av generalforsamlingen med flertall som for vedtektsendring. Dersom generalforsamlingen beslutter selskapet oppløst, skal generalforsamlingen velge et avviklingsstyre som trer i stedet for styret og daglig leder. Valget gjelder på ubestemt tid, med en oppsigelsesfrist for avviklingsstyrets medlemmer på tre måneder.

Gjenværende aktiva ved oppløsning av selskapet skal tilfalle museumsformål.

§ 10 Forholdet til aksjeloven

For øvrig henvises til den til enhver tid gjeldende aksjelovgivning.

REGISTRERT I	
STIFTELSESREGISTERET	
SAKS NR	DOK NR
12/05/83	3
06 DES 2012	
ORG NR	
971 484 007	B6L

Vedtekter for Stiftelsen Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum

§ 1. Navn. Grunnkapital. Venneforening.

Stiftelsen Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum, grunnlagt i 1893, er en selveiende stiftelse med sete i Trondheim.

Stiftelsens grunnkapital er kr. 5 000 000, og består av museets samlinger. Til stiftelsen er knyttet Foreningen Nordenfjeldske Kunstindustrimuseums Venner, som skal være representert i stiftelsens styre. Venneforeningens medlemmer har fri adgang til museets faste utstillinger.

§ 2. Formål.

Stiftelsen Nordenfjeldske Kunstindustrimuseums formål er å samle og fremme nasjonalt og internasjonalt kunsthåndverk og design fra fortid og samtid. Dette skal skje ved museumsdrift som omfatter forskning i og formidling av kunsthåndverk og design av høy kvalitet. Stiftelsen Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum skal ha et fagbibliotek. Under ansvarlig hensyntaken til sikkerhet og konservering kan stiftelsen Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum i samarbeid med andre inn- og utenlandske institusjoner, stille deler av sine samlinger til disposisjon for undervisningsvirksomhet og utstillinger.

§ 3. Stiftelsens eiendom. Samlingene.

Stiftelsen Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum eier eiendommen Munkegaten 5-7 og ideell sameieandel av Munkegaten 3. Virksomheten skal primært drives fra museumsbygningen i Munkegt. 3-7, men museet kan også arrangere utstillinger og påta seg forvaltningsoppgaver knyttet til andre eiendommer.

Stiftelsen Nordenfjeldske Kunstindustrimuseums samlinger er permanente. Ingen museumsgjenstand må selges eller byttes bort uten styrets beslutning. Gaver bør ikke avhendes uten at også givers samtykke er innhentet.

De midler som salg av gjenstander måtte innbringe, kan bare benyttes til nye innkjøp til samlingene.

§ 4. Organisering av museumsdriften.

Med virkning fra 01.01.2012 er Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum aksjonær i Museene i Sør-Trøndelag AS, hvoretter Museene i Sør-Trøndelag AS ivaretar det faglige, administrative og økonomiske ansvaret for museumsdriften ved stiftelsen Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum. Stiftelsen Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum er fortsatt eier av eiendommer, bygninger og samlinger. Disse stilles til disposisjon for museumsdrift i regi av Museene i Sør-Trøndelag AS.

§ 5. Styret.

Styret består av 6 medlemmer og like mange varamedlemmer. Styret skal settes sammen slik at blant styremedlemmene finnes kompetanse innen kunsthåndverk, design og eiendomsforvaltning. Styret velges (oppnevnes) som følger:

- To medlemmer med varamedlemmer velges av Foreningen Nordenfjeldske Kunstindustrimuseums Venner for 4 år. Lederen for Foreningen Nordenfjeldske Kunstindustrimuseums Venner skal ordinært utgjøre det ene medlemmet. Ved første gangs valg skal funksjonsperioden for ett av disse foreningsvalgte styremedlemmene være to år, etter nærmere beslutning av Venneforeningen.
- Ett medlem med varamedlem velges for 4 år av Fylkeskommunen etter innstilling fra Norske Kunsthåndverkere Midt-Norge.
- Ett medlem med varamedlem velges av Sør-Trøndelag fylkeskommune.
- Ett medlem med varamedlem velges av Trondheim kommune.

REGISTRERT I	
STIFTELSESREGISTERET	
SAKNR 1210 5183	DOKNR 3
06 DES 2012	
ORGNR 971 434 007	B64

- Ett medlem velges av det sittende styret.

Dersom et styremedlem trer ut av styret i løpet av valgperioden, skal det organ som har valgt styremedlemmet, velge nytt medlem for resten av vedkommendes funksjonstid.

Styremedlemmer kan gjenvelges, men ingen kan være medlem av styret i mer enn 8 år sammenhengende.

Styret velger selv sin leder og nestleder. Museets direktør deltar i styrets møter som sekretær. For gyldig beslutning i styret må minst 4 medlemmer være til stede. Ved stemmelikhet gjør møtelederens stemme utslaget.

§ 6. Styrets oppgaver.

Styret skal på best mulig måte ivareta stiftelsen Nordenfjeldske Kunstindustrimuseums eiendommer, bygninger og samlinger og påse at Museene i Sør-Trøndelag AS oppfyller sine forpliktelser i henhold til eget avtaleverk om dette. Styret skal arbeide for at det settes av tilstrekkelig med midler til vedlikehold og sikring av eiendommene og samlingene.

Styret ansetter revisor og oppnevner kontrollkomité.

Styret lar pr. 31. desember utarbeide beretning om virksomheten, og godkjenne de reviderte regnskaper, og foretar slik rapportering som stiftelsesloven og avtaler med MiST forutsetter.

§ 7. Kontrollkomiteen.

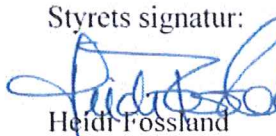
Stiftelsen Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum skal ha en kontrollkomité på 2 medlemmer oppnevnt for 2 år.

Kontrollkomiteen skal – i samarbeid med revisor – føre tilsyn med at museets sikring av gjenstander og eiendommer ivaretas, påse at gjenstander registreres og katalogiseres, samt kontrollere at registrerte gjenstander finnes i samlingen. Kontrollkomiteen skal minst en gang hvert år avgi beretning til styret.

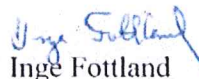
§ 8. Vedtektsendring.

Endring i disse vedtekter beslutes av styret med 2/3 flertall. Vedtektsendringer må forelegges Museene i Sør-Trøndelag AS til uttalelse, i tillegg til den kontroll med slike endringer som stiftelsesloven til enhver tid bestemmer. Beslutning om salg av noen av stiftelsens eiendommer, endret bruk av eiendommene, flytting av museet fra Trondheim, nedlegging av stiftelsen Nordenfjeldske kunstindustrimuseum eller reduksjon av Venneforeningens representasjon i stiftelsens styre, er ikke gyldig uten samtykke fra styret i Foreningen Nordenfjeldske Kunstindustrimuseums venner, fylkeskommunen og kommunen.

Styrets signatur:

Heidi Fossland

Alex Hansen

Inge Fottland

Astrid Lovlien

Bård Eidet

Marit Aune

Åshild Adsen

VEDTEKTER

for

Trondheim Kunstmuseum

REGISTRERT I	
STIFTELSESREGISTERET	
SAK NR	DOK NR
10/06842	3
02 DES 2010	
ORG NR	
979 917 848	HMH

§ 1.

Navn. Grunnkapital. Venneforening.

Trondheim Kunstmuseum er en alminnelig stiftelse med sete i Trondheim.

Museet er opprettet av Trondhjems Kunstforening v/gavebrev av 27. mars 1998 og overtar og viderefører den museale virksomheten i Trondhjems Kunstforening/Trøndelag Kunstgalleri som ble grunnlagt den 17. desember 1845.

Stiftelsens grunnkapital er kr. 10.000.000,-, og består av kunstsamlingene på 2.600 registrerte verk i henhold til Trøndelag Kunstgalleris katalog og eiendommen Bispegt. 7 B i Trondheim, alt overtatt fra Trondhjems Kunstforening.

Trondhjems Kunstforening er Trondheim Kunstmuseums samarbeidspartner som venneforening og skal være representert i stiftelsens styre. Medlemmene i Trondhjems Kunstforening har fri adgang til museets samlinger.

§ 2.

Formål

Trondheim Kunstmuseum har til formål å skape interesse for og øke kunnskap om billedkunst og andre visuelle uttrykksformer. Dette søkes oppnådd ved ervervelse, bevaring, vitenskapelig forskning og formidling, herunder utstilling av billedkunst og ved avtale med Museene i Sør-Trøndelag AS (MiST).

Museet skal være et dokumentasjons- og kompetansesenter for regionen, dvs. så langt det er mulig søke å fange opp vesentlige nasjonale og internasjonale strømninger.

Museet skal bidra med kunstformidling i et nasjonalt nettverk.

§ 3.

Stiftelsens eiendommer og samlingene.

Trondheim Kunstmuseum eier den faste eiendom Bispegt. 7B i Trondheim. Virksomheten drives primært fra museet bygning i Bispegt. 7B, men museet kan også arrangere utstillinger og påta seg forvaltningsoppgaver knyttet til andre eiendommer.

REGISTRERT I STIFTELSESREGISTERET	
SAKNR 10/06842	DOK NR 3
7 DES 2010	
ORG NR 979 917 848	HMH

Trondheim Kunstmuseums faste eiendommer kan bare brukes i henhold til stiftelsens formål, og må aldri avhendes, men skal alltid og ubeskåret eies av Trondheim Kunstmuseum.

Museets kunstsamling er permanent. Kunstverk innlemmet i samlingen skal ikke selges, byttes eller gis bort. Med samtykke fra innkjøpskomiteen kan det dog finne sted salg og bytte av dubletter samt innbytte av kunstverk når dette skjer i forståelse med opphavsmannen.

Mottagelse av gaver til museets samlinger må godkjennes av innkjøpskomiteen.

§ 4. Styret.

Trondheim Kunstmuseum ledes av et styre på 4 medlemmer med personlige varamedlemmer som oppnevnes som følger:

- 1 styremedlem og 1 varamedlem velges av Trondhjems Kunstforening for 4 år.
- 1 styremedlem og 1 varamedlem oppnevnes av Sør-Trøndelag fylkeskommune for 4 år.
- 1 styremedlem og 1 varamedlem oppnevnes av Trondheim kommune for 4 år.
- 1 styremedlem og 1 varamedlem oppnevnes av Trøndelag Bildende Kunstnere for 2 år.

Dersom et styremedlem trer ut av styret i løpet av funksjonsperioden, skal det organ som har oppnevnt/valgt styremedlemmet oppnevne/velge nytt for den resterende funksjonstid.

Styremedlemmer kan gjenvelges, men ingen kan være medlem av styret i mer enn 8 år sammenhengende.

Styret velger selv leder og nestleder. Styrets leder og nestleder velges for 1 år av gangen.

Styret innkalles når styrelederen finner det nødvendig eller når det kreves av minst 2 styremedlemmer. For gyldig beslutning må minst 3 medlemmer stemme for. Ved stemmelikhet gjør møtelederens stemme utslaget.

Museets direktør deltar i styremøtene med tale- og forslagsrett.

1 representant for ansatte i Museene i Sør-Trøndelag AS som arbeider ved Trondheim Kunstmuseum har møterett som observatør i styremøtene.

Det skal føres protokoll over styrets møter.

§ 5. Styrets oppgaver.

Styret skal på best mulig måte ivareta eksisterende eiendommer og samlinger. Styret skal i samarbeid med Trondhjems Kunstforenings legatstyre søke å oppfylle de intensjoner som ligger i legatenes stiftelsesdokumenter, herunder innkjøp av kunstverk til Trondheim Kunstmuseum.

REGISTRERT I	
STIFTELSESREGISTERET	
SAKNR. 10/08892	BOOK NR. 3
02 BES 2010	
ORG NR. 979 917 898	HMH

Styret skal arbeide for at det avsettes tilstrekkelig med midler til vedlikehold av eiendommene og samlingene

Styret oppnevner innkjøpskomiteen.

§ 6. Innkjøpskomiteen.

Innkjøpskomiteen skal bestå av Trondheim Kunstmuseums direktør, 1 konservator ved Trondheim Kunstmuseum og 2 billedkunstnere med personlige varamedlemmer. Direktøren er innkjøpskomiteens leder.

De oppnevnte medlemmer av innkjøpskomiteen oppnevnes for 2 år ad gangen. Med unntak av direktøren og konservator kan ingen oppnevnes som medlem av innkjøpskomiteen for mer enn 2 perioder i sammenheng. Ingen kan være medlem av innkjøpskomiteen og samtidig være medlem eller varamedlem av styret.

Innkjøpskomiteen skal foreta innkjøp til museets samlinger i henhold til stiftelsens formål og innenfor de retningslinjer styret i MiST trekker opp i budsjettet og i strategisk plan for museet. Vedtak i innkjøpskomiteen skjer med simpelt flertall. Ved stemmelikhet har direktøren dobbeltstemme.

Det skal føres protokoll over innkjøpskomiteens møter.

Inntil 30% av innkjøpsmidlene skal kunne disponeres av museets direktør alene uten innkjøpskomiteens medvirkning.

§ 7. Direktør.

Direktøren kan være styrets sekretær.

§ 8. Regnskap og revisjon.

For stiftelsen gjelder den regnskapsplikt og revisjonsplikt som til enhver tid er fastsatt for stiftelser.

Regnskapene skal revideres av statsautorisert revisor. Etter avtale mellom de styreopplevnde parter fremmer en av disse forslag til valg av revisor. Forslaget skal forelegges de andre partene for godkjennelse.

REGISTRERT I	
STIFTELSESREGISTERET	
SAKNR	DOK NR
10/06842	3
02 DES 2010	
ORG NR	
979 917 848	MMH

§ 9. Vedtektssendring.

Endring i disse vedtekter besluttes av styret med minst 3 stemmer etter at styret i Trondhjems Kunstforening er gitt anledning til å uttale seg.

Vedtektssendringer må forelegges Sør-Trøndelag Fylkeskommune og Trondheim kommune til uttalelse, i tillegg til den kontroll med slike endringer som Stiftelsesloven til enhver tid bestemmer.

Beslutning om salg av noen av stiftelsens eiendommer, endret bruk av eiendommene, flytting av museet fra Trondheim, nedlegging av museet eller reduksjon av Trondhjems Kunstforenings representasjon i styre, er ikke gyldig uten samtykke fra styret i Trondhjems Kunstforening.

§ 10. Opphør.

I tilfelle stiftelsen opphører, skal museets samlinger, faste eiendommer og øvrige aktiva disponeres i samråd med Trondheim kommune, idet stiftelsen formål i størst mulig utstrekning skal respekteres.

Museets samlinger skal beholdes i Trondheim og i størst mulig utstrekning beholdes samlet, fortrinnsvis i museets bygning i Bispegt. 7B.

Vedlegg 7

BESKRIVELSE AV BYGG OG SAMLINGER

**ved hhv. Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum
og Trondheim kunstmuseum**

Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum

Etablert i 1893 med første lokaler i Stiftsgården. I årene 1900-1968 hadde museet tilhold i den tidligere pikerealskolen i Dronningens gate. I 1968 flyttet museet til sitt nåværende bygg i Munkegata, tegnet av arkitekt Herman Krag. Bygget inneholder uklimatiserte saler for faste og skiftende utstillinger i tre etasjer, samt uklimatiserte magasiner og kontorarealer.

NKIMs bygg i Munkegata er stengt fra 1. februar 2021. Dette som følge av utarbeidet tilstandsrapport fra Multiconsult som påviste store bygningstekniske mangler ved bygget.

I tillegg slo rapporten fast at dagens romfunksjoner ikke står i forhold til hva et moderne museumsbygg krever. Utstillingsarealene har en takhøyde på 3,3 meter, mens flere sentrale verk i samlingen krever minst 5 meters takhøyde.

Museet mangler vrangleareal, garderober og spiserom for barnehager og skoleklasser, kafé, foredragssal og møterom. Museets omfattende bibliotek, som tidligere var åpent for publikum, har siden 2002 vært plassert i overfylte og vanskelig tilgjengelige rom.

Samling

NKIM er et nasjonalt museum med formål å samle og fremme kunsthåndverk og design, hele tiden med fokus på sentrale verker innen norsk og internasjonal samtid, består av:

- gjenstandssamling (ca 30 000 gjenstander og verk)
- fotografier (ca 150 000)
- bibliotek (ca. 25 000 bind)
- arkivsamling (ca. 25 hyllemeter)

Gjenstandssamlingen består hovedsakelig av kategoriene kunstindustri, kunsthåndverk og design. Materialmessig kan den deles inn i tre (møbler), keramikk, glass, metall og tekstil. Størst er tekstilsamlingen som omfatter alt fra drakter og drakttilbehør til broderi, stofftrykk og billedvev. Museet har også en samling med billedkunst, grafikk, trykk og plakater. Noen eksempler:

- tre ulike kontorinteriør (1908, 1952 og 1985) som alle er satt sammen av det beste fra samtidens designere. De to eldste kan regnes som Gesamtkunstwerk (totalkunstverk) signert av henholdsvis Henry van de Velde og Finn Juhl.
- unik samling med tekstilkunst, hvor norske og internasjonale kunstnere er representert. Sentralt i samlingen, sett i et internasjonalt perspektiv, står Hannah Ryggen. Museet har verdens største samling av Ryggens billedtepper.
- en av Norges største samlinger av moteklær, som spenner over perioden 1690 til i dag, som inkluderer nasjonale og internasjonale designere og moteskapere.
- internasjonal smykkekunst, med hovedvekt på perioden 1970-1990, med en av verdens største samlinger av Tone Vigeland, fra perioden 1960-2018.
- unike verk fra art nouveau-perioden, som møbler, keramikk og glass anskaffet fra Verdensutstillingen i Paris i 1900
- samling med kinesisk kunst (ca. 260 gjenstander) med hovedfokus på porselen.
- Japansamlingen - den eneste av sitt slag i Norge. Siden 2013 er samlingen supplert med innkjøp av samtidig kunsthåndverk fra Korea, Vietnam og Japan.
- prakteksempler på Trondhemssølv
- stor samling norsk samtidskunsthåndverk
- grafikkamling på anslagsvis noen tusen grafiske blader
- mindre portrettsamling

Beskrivelse av Kirkesamlingen:

NKIM har en samling kirkekunst som fram til 2015 var deponert hos NTNU Vitenskapsmuseet og inngikk i den tidligere historiske kirkeavdelingen ved Vitenskapsmuseet. NKIMs samling er p.t. magasinert på Dora.

I mulighetsstudien «Museene for kunst og design» (2018) beskrives de to museenes kirkesamlinger samlet som omfattende og av stor kunst- og kulturhistorisk verdi. NKIMs del utgjør i en tenkt utstillingskontekst, ca 90 kvm. Den består av kirkeinventar, tekstiler, metall og altersølv.

En presentasjon, der både NKIMs og Vitenskapsmuseets kirkesamlinger stilles ut samlet, ville styrke den historiske fortellingen om kirkekunsten i Midt-Norge, og vil kunne være et viktig tilskudd i et nytt museum. Lignende samlinger i dag finnes først og fremst i Oslo, Bergen og Tromsø. Å styrke den eldre regionale kunsten og kunsthistorien, forutsetter at NKIMs og Vitenskapsmuseets kirkesamlinger igjen hentes fram fra magasinene. Samlet vil kirkesamlingen ha et arealbehov på ca 300 kvm.

Øvrig virksomhet knyttet til samling:

- Museets eget innkjøpsfond har et eget styre oppnevnt av museets venneforening. Midlene har også vært benyttet til innkjøp av antikviteter, særlig gammelt Trondhjems-sølv, japansk kunst og mote.
- Innkjøpsfondet for Norsk Kunsthåndverk er en årlig bevilgning fra Kulturdepartementet til innkjøp. Sekretariat og regnskap er formelt lagt under Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum og forvaltes i dag av NKIM/MiST. Bevilgningen til innkjøp deles mellom Nasjonalmuseet, KODE og NKIM/MiST. Koordineringen av innkjøpsarbeidet er et ansvar som deles mellom museene og Norske Kunsthåndverkere med en felles styringsgruppe.

Trondheim Kunstmuseum

Trondheim kunstmuseum ble etablert som Trondhjems Kunstforening i 1845. Kunstforeningen var den tredje i sitt slag i Norge, etter Oslo og Bergen, skapt for å gi et bredere publikum i Trondheim tilgang til god kunst og det siste fra kontinentet. I 1867 begynte Kunstforeningen å kjøpe inn billedkunst til "det faste galleri".

I perioden 1910-30 bar Trondhjems Kunstforening preg av anstrengelsen for å skaffe samlingen et eget galleribygge. Kunstforeningens samling var frem til 1930, dels montert i Trondhjems Sparebank, dels i Stiftsgården. I 1912 ble det lagt frem en plan for et kompleks av museumsbygninger ved Nidarosdomens erkebispegård. Her skulle alle byens museer samles. Plasseringen av kunstgalleriets bygning i Bispegata 7b, er i dag det eneste resultatet av denne storstilte planen. Galleribygningen ble innviet med en stor landsutstilling i 1930. I 1986 ble museet utvidet med to store saler i to etasjer i det gamle byggets atrium.

Bygningen er strukturelt sunn, men byr på flere utfordringer for moderne museumsdrift:

- utstillingsrom og magasiner savner moderne klimastyring
- hele utstillingsarealet i to etasjer er samme sikkerhets- og brannsoner
- entréen går direkte inn i samme klima- og sikringssoner som utstillingsrommene uten mulighet å stenge mellom.
- universell utforming har store mangler
- bygningen har bare én heis (en vareheis fra 1930)
- bygningen savner mulighet for innlasting av kunstverk under tak

- magasinforholdene er stabile men enkle, og kan illustreres ved å sitere en intern rapport fra 2012: *“Det er de siste årene gjort en betraktelig utbedring i disse to magasin, hvor de nå skal være helt tette.”*
- kritisk plassmangel gjør at museet må leie magasinplass eksternt

Samling

Store deler av samlingens hovedverk ble innkjøpt i tiden fra 1891 og frem til 1914, da kunstforeningen nøt godt av innkjøpsmidler fra Trondhjems Brændevinssamlag. Innkjøpene skjedde gjerne fra ”konkurransautstillinger”, der mange av de sentrale norske kunstnere sendte inn bilder. Også i mellomkrigstiden, og ikke minst i tiden etter andre verdenskrig, har samlingen økt kraftig. Dette gjennom innkjøp til dels gjort mulig av økonomiske gaver og sjenerøse kunstdonasjoner, slik at den i dag omfatter ca. 6000 kunstverk.

Store kunstdonasjoner har medvirket til at samlingen er fordoblet siden etableringen av Trondheim kunstmuseum i 1997.

Det meste av samlingen er billedkunst, med en betraktelig andel internasjonal grafikk, men også skulptur, foto, video, performance, lydverk og installasjoner er representert.

- Malerier: rundt 1700
- Grafikk: rundt 3000
- Skulpturer, installasjoner, fotografier, komplekse verk, og verk av mer immateriell karakter: rundt 800

Trondheim kunstmuseum forvalter også et antall deponerte verk, fra andre institusjoner, stiftelser og private.

Samlingens styrker kan sammenfattes som følger:

- Sentrale malerier fra norsk gullalder av kunstnere som Hans Gude, Hans Heyerdahl, Gabriel Kielland, Kitty Kielland, Christian Krohg, Harald Sohlberg, Adolph Tidemand, m. fl.
- Verk fra norsk mellomkrigstid med sentrale verk av Jean og Astrid Heiberg, Per Krohg, Roar Matheson Bye, Hannah Ryggen, Henrik Sørensen, m. fl.
- Store samlinger malerier, tegninger og annet materiale knyttet til Bjarne Ness, Hans Ryggen og Håkon Bleken.
- Heblergaven (ca. 1400 verk) internasjonal grafikk
- Kunst av trønderske kunstnere som Ramon Isern, Lars Tiller, Jakob Weidemann, Roar Wold, Nils Aas, m. fl.
- Langtidsdeponier fra NTNU, Nationalmuseum i Stockholm med verk av Peder Balke, Jean Heiberg, m. fl.
- Norsk og internasjonal samtidskunst med verk av Vanessa Baird, Joseph Beuys, Lotte Konow Lund, Kjartan Slettebakk, m. fl.
- Gaver av internasjonal kunst med verk av William Blake, Pierre Bonnard, Jan Brueghel d. e., John Constable, Gustave Courbet, m fl.
- Eik-Nes samlingen med prekolumbiansk skulptur og etnologiske gjenstander.

